

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

13'üncü Toplantı
9 Kasım 2018 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Rekabet Kurumu Başkanının sunum yapmasını ve bu konuda usul tartışması açılmasını önerdiğine ilişkin açıklaması

2.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, bütçe görüşmelerinde konuşmaların birinci partiden başlaması gerektiğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri

a)Ticaret Bakanlığı

b)Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı

c)Ekonomi Bakanlığı

ç)Rekabet Kurumu

d)Helal Akreditasyon Kurumu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

13'üncü Toplantı

9 Kasım 2018 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.35'te açılarak üç oturum yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, Rekabet Kurumu Başkanının sunum yapmasını ve bu konuda usul tartışması açılmasını önerdiğine;

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, bütçe görüşmelerinde konuşmaların birinci partiden başlaması gerektiğine;

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan tarafından, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında bir sunum yapıldı.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Ticaret Bakanlığının,

Helal Akreditasyon Kurumunun,

2019 yılı bütçesi;

Gümrük ve Ticaret Bakanlığının,

Ekonomi Bakanlığının,

2017 yılı kesin hesabı;

Rekabet Kurumunun 2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesabı;

Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 19.24'te toplantıya son verildi.

9 Kasım 2018 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.35

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 13'üncü Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde, Ticaret Bakanlığının bütçesi, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının kesin hesap ve Sayıştay raporu, Ekonomi Bakanlığının kesin hesap ve Sayıştay raporu, Rekabet Kurumunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporu, Helal Akreditasyon Kurumunun bütçesi bulunmaktadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Şimdi, sunumunu yapmak üzere Ticaret Bakanımıza söz vereceğim ama âdet olduğu üzere...

Neydi konu Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, her gün soruyorsunuz da... Ben usul dışında bir şey konuşmuyorum.

BAŞKAN – Peki, usul üzerinde buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Rekabet Kurumu Başkanının sunum yapmasını ve bu konuda usul tartışması açılmasını önerdiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepinize saygılar sunuyorum, günaydın diyorum.

Sayın Bakan, görevinizde başarılar diliyorum öncelikle.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; sunum kitapçığımız elimize geçti. Bu çerçevede bir usul sözü almak istedim.

Şimdi, biliyorsunuz, Rekabet Kurumumuz -sizin 66 sayfalık bir kitapçığınız var- 65'inci sayfada, tek bir sayfada geçiyor, tek bir sayfa, 3 paragraftan geçiyor. Ve Rekabet Kurumunun bütçesini de sizin kitapçığınıza göre ilhak etmişsiniz. Yani bakanlığınızın bütçesinin toplamı olarak yazmışsınız. Rekabet Kurumu bütçesi bu kitapçıkta yok.

Şimdi, Rekabet Kurumunun Kanunu'na bakalım. Biliyorsunuz, 2001 krizi sonrası özellikle dengeleyici ve düzenleyici kurumlar yaratıldı toplumda. Antitekel bir kurum olarak aslında Rekabet Kurumu düzenlendi. Ve pek çok, BDDK gibi, RTÜK gibi pek çok düzenleyici, denetleyici bağımsız kurumlar ihdas edildi. Bunların da amacı hani yürütme bir hata yapıyorsa diyelim ki belli tasarruflarında uyarı yapması içindi bu kurumlar. Varlık sebebi budur.

Rekabet Kurumu Başkanımız sizsiniz değil mi? Evet.

Rekabet Kurumu Başkanı sizin iki solunuzda oturuyor ve benim anladığım kadarıyla kitapçı gelmediğine göre, iki yıl önce sanıyorum bir...

BAŞKAN – Sayın Paylan, hanımefendinin orada oturması sizi rahatsız mı etti?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır... Niye rahatsız etsin? Mutlu oluyorum efendim. 2 kadın gördük... Pardon, fazla kadın yokmuş. Bürokraside yalnızca 2 kadın gördüm arkanızda. Umarım daha çok olur Sayın Bakan. Bu konuda pozitif ayrımcılık yapmanızı öneriyorum her zaman.

Şimdi, baktığımızda, siz, Rekabet Kurumunun bütçesini ilhak etmişsiniz gibi gözüküyor bu sunum kitapçına göre. Oysa düzenleyici ve denetleyici kurumlar eğer bağımsız değillerse, idari ve mali açıdan bağımsız değillerse sizi asla dengeleyip denetleyemezler, asla. Ve son yıllarda... İlk yıllarda Rekabet Kurumunun sesini duyuyorduk belli noktalarda. Mesela medyada ciddi bir tekelleşme var. O noktada çıkıp ses verirdi. “Arkadaş, Doğan’ı Demirören’e satmayı onaylayamazsın.” derdi. Niye? Çünkü “Orada bir tekel var.” derdi ve sesini duyardık.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen... Rica ediyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum.

Örnek olarak verdim. Bu konuda dengeleyici, denetleyici bir...

BAŞKAN – Bu esasa geçti, esasa. Usule gel.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, geçmedim... Geçmedim...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama usulle ilgisi yok ki!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geçmedim... Geçmedim efendim...

Şimdi kanunu okuyacağım yalnızca. Bakın, kanundan okuyacağım. Rekabet Kurumunun ilgili maddesini okuyacağım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama usul değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, bana göre usul, size göre değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul ama ya! Vekilim, niye usul değil?

Rekabet Kurumu buraya gelmiş. Bakın, kanun ne diyor?

SALİH CORA (Trabzon) – Ama esas... Esasla ilgili konuşuyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vekilim, siz kanun insanısınız.

Bakın, kanun şunu diyor: “Rekabet Kurumunun kanunun kendisine verdiği görevleri...”

SALİH CORA (Trabzon) – Usulle alakalı bir şey söyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya bir dakika... Müsaade edin...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, Rekabet Kurumu Kanunu madde 20 arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Paylan, son on beş saniyeniz.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rekabet Kurumu Kanunu madde 20...

SALİH CORA (Trabzon) – Rekabet Kurumu burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama müsaade ederseniz on beş saniyede bitireceğim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin de bitirsin!

Sayın Cora, Sayın Aydemir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, Rekabet Kurumu madde 20...

SALİH CORA (Trabzon) – Usulle alakalı bir şey söyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rekabet Kurumu Kanunu madde 20...

Cora, sen avukatsın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Her avukat bilmez bunu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bak, Rekabet Kurumu Kanunu madde 20 “Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirmek üzere kamu tüzel kişiliğini haiz idari ve mali özerkliğe sahiptir.” diyor ve bakın “Kurum görevini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurumun nihaî kararını etkilemek üzere emir ve talimat veremez.” diyor.

Değerli arkadaşlar, burada Rekabet Kurumu eğer ki idari ve mali özerkliğe sahipse burada bütçesini savunmalı, savunamıyorsa idari ve mali özerkliğe sahip değildir ve yürütmeyi dengeleyip denetleyemez arkadaşlar.

Bu anlamda, Sayın Başkan, önerim, Rekabet Kurumunun Ticaret Bakanlığı bütçesinin içindeki tek sayfadan çıkması, bütçesini bilmemiz ve bütçesini kendisinin savunması, ihtiyaçlarını ortaya koyması ve niçin etkin bir şekilde Rekabet Kurumu görevini yerine getirmiyor?

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bu anlamda, Sayın Başkan, sunum yapmasını öneriyorum ve bu konuda usul tartışması açılmasını öneriyorum.

BAŞKAN - Bu konudaki usul tartışmasını görüşmelere başladığımızın ikinci günü yaptık ve bitirdik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bitirmedik, hayır.

BAŞKAN - Burada Rekabet Kurumunun idari ve mali bağımsızlığında bir nokta yoktur, bütçesini direkt olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine kendisi sunar. İlişkili kurum olduğu için de Sayın Bakan sunumu içerisinde Rekabet Kurumunun faaliyetleri ve bütçesi hakkında sadece bilgilendirme yapar.

Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, nerede kaldı idari, mali özerklik?

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz kırk beş dakikadır.

Buyurunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, idari, mali özerklik nerede o zaman?

BAŞKAN – Sayın Bakan, süreniz kırk beş dakika.

Buyurunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, idari, mali özerklik nerede o zaman? İki yıl önce sunum yaptı burada Rekabet Kurumu.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Bakan.

Sayın Bakan sunum yapıyor, lütfen Sayın Bakanımızı dinleyelim.

III.- SUNUMLAR

1.- Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, sayın basın mensuplar...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu arada, hayırlı uğurlu olsun Bakanlığınız bütün ekibe de. Onu da söylemedik, kusura bakmayın, kayıtlara girsin.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Ben sözlerime başlamadan önce -Sayın Garo Paylan’a da- hem Rekabet Kurumu bölümünde gerçekten biz uluslararası vizyona getiriyoruz, çok güzel çalışmalarımız var, sizler de takdir edeceksiniz Rekabet Kurumuyla ilgili yaptığımız çalışmaları. Soru-cevap kısmında da Sayın Başkanımız bütün ilgili cevapları size takdim edecektir.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan konuşabilecek mi?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Kesinlikle, tabii, soru-cevap kısmında.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bravo Sayın Bakanım, sizi tebrik ediyorum.

BAŞKAN – Ben onu söyledim zaten yani Sayın Bakan uygun gördü ve Başkan da istediği zaman cevap kısmında devreye girer.

Efendim, İç Tüzük açık, söz verebilirim.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Şimdi, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yorucu bütçe sürecinde Plan ve Bütçe Komisyonumuzun ortaya koyduğu özverili çalışmalardan dolayı Sayın Başkan ve saygıdeğer üyelere teşekkür ediyor, hepinize kolaylıklar diliyorum. Çok yoğun bir programınız var, takip ediyoruz, Allah yardımcımız olsun hepimizin.

Yarın vefatının 80’inci yıl dönümü olan cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü rahmet ve minnetle anarak sözlerime başlamak istiyorum.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte daha güçlü bir yapıya bürünen Bakanlığımız çatısı altında öncelikli olarak ülkemizin 2023 hedeflerine hizmet edecek ve dünyanın en gelişmiş ekonomileri arasında konumlanmasını sağlayacak proje ve faaliyetleri yürürlüğe koymaya devam ediyoruz. Gümrük ve Ticaret ile Ekonomi Bakanlıklarının birleştirilmesiyle iç ve dış ticaret bir bütün olarak ele alınarak daha etkili bir model oluşturulmuş bulunmaktadır. Dış ticaret ile gümrüklerin tek elden yönetimi ise reel politikaların uygulamaya konulmasına ve daha hızlı çözümlere kavuşturulmamıza imkân tanımış bulunmaktadır.

Bu yeni dönemde, Sayın Cumhurbaşkanımızın işaret ettikleri sonuç ve çözüm odaklı bir devlet anlayışı çerçevesinde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları iş birliğiyle etkin ve dinamik politikaları hayata geçirerek 81 milyona hizmet eden bir kurum olma yolunda çalışmalarımıza durmaksızın devam ediyoruz.

Saygıdeğer Komisyon üyeleri, sunumla eş güdüm hâlinde yapacağım konuşmamda öncelikle sizlere kısaca küresel ve Türkiye ticaretine ilişkin bilgi verip ardından Bakanlığımızın çalışma alanları, projeleri ve bütçe hedeflerinden bahsedeceğim.

Bugün, dünyanın önemli coğrafyalarında ekonomik, teknolojik ve sosyal değişimlerin yaşandığı çok önemli bir dönemden geçmekteyiz. Bu dönemde, ABD’nin fitilini ateşlediği ticaret savaşları ve korumacı ticari söylemler, İngiltere’nin AB’den ayrılma sürecine ilişkin belirsizlik, sıkılaştan finansal koşulların gelişmekte olan ülke ekonomilerinin kırılganlığını artırması ve jeopolitik gelişmeler ön plana çıkıyor.

Ticaret Bakanlığı olarak bizler, bu süreçleri proaktif bir şekilde takip ediyor, tüm muhtemel senaryoları ve bunların etkilerini göz önünde tutarak millî politikalar geliştiriyor ve çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Son dönem küresel ticaret gelişmeleri incelendiğinde, 2017 yılında küresel mal ticaretinin değer bazında yüzde 10,4, miktar bazında ise yüzde 4,7 büyüdüğünü görüyoruz. Küresel mal ticareti 2017 yılında miktar ve değer bazında son altı yılın en güçlü büyümesini gerçekleştirdi. Söz konusu yükselişte küresel büyüme oranlarının yüzde 2,5'tan 2017'de yüzde 3,2'ye yükselmesi etkili olmuştur.

Dünya ticaretine ilişkin 2018 yılı tahminlerine baktığımızda, Dünya Ticaret Örgütü tarafından, küresel ticaretin büyüme oranının bir önceki yıla göre yavaşlayarak miktar bazında yüzde 3,9 olacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye'nin dış ticaretine ilişkin istatistiklerine baktığımızda ise 2016 yılının son çeyreğinde artış eğilimine giren ihracatımız 2017 yılında yüzde 10,1 artışla 157 milyar dolar olurken ithalatımız yüzde 17,7 artışla 233,8 milyar dolar olarak gerçekleşti. Böylece Türkiye 2017 yılında tarihinin en yüksek ikinci ihracat tutarına ulaşarak ihracatta başarılı bir yılı geride bırakmıştır.

2018 yılında dış ticarete başarılı performansını sürdüren Türkiye'de ihracat ilk on ayda yüzde 7,6 artarak 138,8 milyar dolar oldu. İthalat tutarlarına bakıldığında ise ilk on ayda binde 1'lik artışla 190,4 milyar dolarlık bir tutara ulaşıldı. Böylece ilk on ay itibarıyla dış ticaret açığı yüzde 15,7 azalarak 51,6 milyar dolar olurken ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 72,9 oldu.

Yıllıklandırılmış ihracatımız ise 2018 yılı Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 7,9 artışla 166,8 milyar dolara ulaştı. Böylece şimdiden 2014 yılındaki tarihi rekor olan 157,6 milyar dolarlık ihracat tutarını geçtik. Yıl sonunda ise ihracatımızın 170 milyar dolara ulaşmasını hedefliyoruz.

Mal ticaretini özetledikten sonra, küresel ticarete giderek önemi artan hizmet ticaretine de değinmek istiyorum. Ülkemiz, hizmet ticaretinde son derece rekabetçi bir ülke konumunda. 2016 yılında bölgemizde yaşanan siyasi ve jeopolitik gelişmelerin etkisiyle hizmet gelirlerimizdeki yüzde 19,8 oranında azalmaya karşın, özellikle turizmde yaşanan olumlu gelişmelerin etkisiyle 2017 yılında yüzde 16,8'lik artışla hızlı bir toparlanmayı gerçekleştirdik. 2018 yılının ilk sekiz ayında ise hizmet gelirlerimiz bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 16,4 artışla 32,4 milyar dolar oldu.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; üretim ve ihracat odaklı bir büyüme modeli benimseyen Türkiye için küresel ihracattaki payımızı artırmak, ithalata olan bağımlılığımızı azaltmak, katma değeri yüksek ürünlerle küresel değer zincirindeki yerimizi sağlamlaştırmak ve Türkiye markasını dünyaya tanıtmak büyük önem arz ediyor.

Dünyada ticaretin değişen koşulları, artan rekabetçilik ortamı, ülke olarak bizim de durmaksızın gelişmemizi, idari ve fiziki yapımızı yenileyerek değişen koşullara hızla uyum sağlamamızı gerekli kılıyor.

Ticaretin en önemli kavşak noktası olan gümrük kapılarımızda, hizmetlerimizi hızlı ve etkin bir şekilde sürdürüyoruz. Kapılarımızı her türlü teknolojik altyapıyla donatmak, sınır geçişlerini hızlandırmak, ticaretin en kolay ve en güvenilir yapıldığı ülke olma hedefiyle yenileme çalışmalarımıza hızla devam ediyoruz. Bu kapsamda gümrüklerin dijitalleştirilmesi, tek pencere, konteyner ve liman takip sistemi, liman tek pencere gibi çok önemli, Avrupa Birliğine ve dünyaya örnek olacak birçok projeyi hayata geçiriyoruz.

Diğer taraftan, 965.159 ticaret şirketimiz ve 723.251 ticari işletmemize en iyi hizmeti verebilmek, sorunları en hızlı şekilde çözmek ve rekabetçilik düzeylerini artırmak amacıyla çağın gereklerine uygun çözümler üretmekteyiz.

Esnaflarımızı ve kooperatiflerimizi de rekabetçi bir yapıya kavuşturmak, piyasa gözetimi ve denetimini etkin bir şekilde yaparak tüketicinin haklarını korumak, kayıt dışılığı en aza indirmek, şeffaf bir yapıya ulaşmak ve hizmet verilen tüm alanlarda elektronik ortamın ayrıcalıklarından en üst düzeyde yararlanmak için var gücümüzle çalışıyoruz. Çok önemli projelere imza attık ve atmaya devam ediyoruz. Ticaret Bakanlığımız, merkez teşkilatta 4.219, taşrada 14.217 ve yurt dışı teşkilatta 336 personelle ticaret erbabı vatandaşa hizmet veriyor.

Şimdi, sizlere Bakanlığımızın çalışmaları hakkında bilgi vermek istiyorum.

Bakanlığımızca KOBİ düzeyinden başlayıp kurumsallaşma ve küresel marka olma yolunda ilerleyen her seviyedeki ihracatçımıza bu yıl 2 milyar 34 milyon lira civarında destek vermeyi öngörüyoruz. Bu destekleri, uluslararası rekabetçiliğin geliştirilmesi, yurt içi ve yurt dışı fuarlar, ticaret ve alım heyetleri, markalaşma ve tasarım gibi Türkiye'nin ihracat potansiyeline direkt katkı sağlayacak olan alanlara veriyoruz. Bu destekleri birkaç rakamsal veriyle vurgulamak isterim.

Kümelenme esasına dayalı geliştirilen URGE Projesi kapsamında hâlen 188 proje destekleniyor. Bu desteklerden 8.232 firma faydalandı ve 2018 yılında 6.273 firmamızın 11.770 yurt dışı fuar destek başvurusu sonuçlandırıldı. Bu yıl 35 uluslararası nitelikteki yurt içi fuarı da destek kapsamına aldık ve firmalarımızın 1.108 başvurusuna destek sağladık. 2018 yılında, 9 adet Genel Ticaret Heyeti Programı'yla 10 farklı ülkeye 10 ziyaret, 138 adet Sektörel Ticaret Heyeti Programı'yla 57 farklı ülkeye 169 ziyaret gerçekleştirildi. Ayrıca 146 Alım Heyeti Programı'yla ülkemize getirdiğimiz 3.900 yabancı firma, kurum, kuruluş temsilcisini 6.550 firmamızla buluşturarak yaklaşık 13.500 iş görüşmesi gerçekleştirdik.

Hedefinde Türkiye'den dünya markaları çıkarmak olan TURQUALITY Programı'nı daha etkin hâle getirecek kurgular üzerinde çalışıyoruz. TURQUALITY Programı'nda bugüne kadar 162 firmamızın 173 markasını destekledik ve günümüz koşullarına göre yeni pazarlar ve yeni firmalar ekleyerek desteklemeye devam edeceğiz. Diğer taraftan, desteklerimizi ihracatçıya basit bir dille anlatan "kolaydestek.gov.tr" sitesini devreye aldık ve tüm paydaşlardan son derece olumlu geri dönüşler alıyoruz. Desteklerimize herkesin kolayca erişebilme imkânını tanıdık.

Yurt dışında kurduğumuz Türkiye ticaret merkezleriyle firmalarımıza dağıtım kanallarına erişebilmeleri için satın alma, kiralama, tanıtım, istihdam, kurulum ve dekorasyon giderlerine yönelik destekler sağlıyoruz. Şu ana kadar Dubai, Tahran, New York, Chicago ve Londra'daki TTM'lere ilaveten ülke, bölge ve talep odaklı 35 yeni noktada önümüzdeki yıllarda yeni TTM'ler kurmaya devam edeceğiz.

Ülkemiz tanıtımına yönelik uluslararası ölçekte genel ve sektörel nitelikli projeleri hayata geçirmek amacıyla 2017 yılında kurduğumuz Türkiye Tanıtım Grubunun karar organlarını ihracatımızı artırmak amacıyla daha etkin ve kapsayıcı hâle getirdik.

Ülkemizin 2015-EXPO Milano'ya, 2017-EXPO Astana'ya katılımını koordine ederek kadim kültürünü, güzelliklerini, tarihî zenginliklerini tanıttık. 29 Nisan-7 Ekim 2019 tarihlerinde "Yeşil Yaşa, Daha İyi Yaşa" temasıyla düzenlenecek ve 100'ün üzerinde ülke ile uluslararası kuruluşun katılımı öngörülen EXPO 2019 Pekin'e "Geleceği Yeşil ile Kucakla" temasıyla katılım sağlayacağız.

İhracatçılarımızın dünyanın her noktasında daha aktif olmalarını sağlamak amacıyla 2018 yılında 1.487 firmamızın 1.705 yetkilisi için onayladığımız pasaport formlarıyla pek çok ülkeye vizesiz seyahatin yolunu açtık. Ayrıca toplam 11.260 ihracatçı firmamız toplam 14.406 yetkilisi için hususi pasaport alma hakkına sahiptirler bugün itibarıyla.

2018-2019 dönemi için belirlediğimiz 47 adet hedef ve öncelikli ülke için uyguladığımız destekleri artırdık. Çin, Rusya, Hindistan ve Meksika'yı odak ülke olarak belirleyerek sektör ve eyalet bazında hazırladığımız eylem planlarıyla söz konusu ülkelere yönelik faaliyetlerimizi yoğunlaştıracğız.

İş adamlarımızı bilgilendirmek için 46 ilde 59 adet dış ticaret bilgilendirme seminerleri düzenledik. Web sayfamızda 150 ülke raporu ve 49 ülke profili yayınladık. Bakanlığımız ve TOBB iş birliğinde ticaret ve sanayi odalarında, sürekli ve düzenli iletişime dayalı bilgilendirme hizmetlerinin sunulduğu ihracat destek ofislerinin 16 il ve 25 odada kurulması için çalışmalara başladık. 46 ilde düzenlediğimiz 59 adet dış ticaret bilgilendirme seminerlerinin ötesinde, Bakanlığımız üst düzey yöneticileri başkanlığında Türkiye'nin tamamında yaklaşık 2.100 firmamızı yerinde ziyaret ederek Bakanlığımızın destekleri ve uygulamalarına ilişkin güncel düzenlemeler hakkında bilgi verdik ve vermeye devam ediyoruz.

Dünya genelinde, 2007-2017 yılları arasındaki dönemde toplam ticaret politikası önlemleri yaklaşık olarak yüzde 70 oranında artmıştır. Bu önlemlerin son yıllarda haksız rekabet yaratmayan ithalata karşı da uygulandığı görülmektedir.

Son dönemde uluslararası ticarete artan korumacı politikalar nedeniyle 2017 yılında ihracatımızın 893 milyon doları bir ticaret politikası önlemine tabi iken 2018 yılının ilk dokuz ayında bu tutar 5,6 milyar dolara yükseldi. Bu tutarın 3,6 milyar dolarlık kısmını AB tarafından tüm dünyadan yapılan çelik ithalatına karşı başlatılan önlem oluşturuyor. Ayrıca ABD'nin Section 232 önlemleri kapsamında ilave vergi getirdiğı çelik ve alüminyum ürünlerinde 2017 yılında 1,1 milyar, 2018 yılı ilk 9 ayında ise 792 milyon dolarlık ihracatımız bulunuyor. Bu ihracatımızın etkilenmemesi için derhâl ABD nezdinde girişimlerde bulunduk. Ancak ABD'nin uzlaşmaya yanaşmaması sebebiyle çok taraflı kurallar çerçevesinde misilleme hakkımızı kullanarak 266 milyon dolarındaki kaybımızı karşılamak için 21 Haziran 2018'den geçerli olacak şekilde 1,8 milyar dolar ithalat değeri olan başta kömür ve kâğıt olmak üzere, ABD menşeli 22 ürün grubunun ithalatında, ABD'nin uygulamaya koyduğu önlemlerle tahsil edeceği vergi tutarına eş değeri bir tutara denk vergi artışı yaptık. 13 Ağustos ABD'nin sadece ülkemize yönelik olarak vergi oranlarını 2 katına çıkarması üzerine aynı şekilde karşılık verdik, söz konusu vergi oranlarını da 2 katına çıkardık. Misillemenin dışında, ABD'nin çelik ve alüminyum ithalatında Section 232 önlemleri kapsamında başlattığı haksız vergileri sadece bir gün içinde, 15 Ağustos 2018 itibarıyla DTÖ bünyesine taşıyarak hem dava konusu yaptık hem de ABD'yle süreç içinde önlemlerin kaldırılmasına yönelik olumlu bir sonuca ulaşamamış olması nedeniyle 29 Ekim 2018 tarihli Anlaşmazlıkların Halli Organı toplantısında panel kurulması talebinde bulunduk. DTÖ usulleri çerçevesinde panelin bu ay gerçekleştirilecek olan AHO toplantısında da kurulmasını bekliyoruz.

ABD pazarı dışında, Fas pazarında da demir-çelik ihracatçılarımızın haklarının korunması anlamında önemli gelişmeler oldu. Fas'ın sıcak haddelenmiş sac ihracatımıza karşı uyguladığı antidamping vergisini hedef alan dava sürecini DTÖ nezdinde kazanmış bulunuyoruz. Bu konuda 31 Ekim 2018 tarihinde açıklanan DTÖ kararı, Fas'tan uygulamasını DTÖ kurallarıyla uyumlu hâle getirmesini isteyerek Türkiye'nin haklılığını teyit etmiş bulunmaktadır. Ayrıca ABD'nin çelik petrol borularındaki telafi edici vergi uygulamasına karşı açtığımız davada da ara karar ülkemiz lehine çıkmış olup nihai kararı da yakın zamanda bekliyoruz. Ülkemiz menfaatlerini bütün uluslararası platformlarda sonuna kadar koruyoruz. 2019 yılında ülkemize ve firmalarımıza yönelik uluslararası hukuki dayanağı olmayan tüm ticaret politikalarına, uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarımızı da etkin bir şekilde kullanarak karşı durmaya devam edeceğiz.

Diğer taraftan, dämpinge ve sübvansiyona konu olan ithalatın yerli üreticilerimize verdiği zararı bertaraf etmek amacıyla hâlihazırda 70'in üzerinde ürün grubunda 26 ülkeye karşı dämpinge ve sübvansiyona karşı önlem uygulamaktayız. Bu alanda ülkemiz ilk 6 ülke içerisinde. Ayrıca ithalatı artış gösteren ürünler nedeniyle zarar gören yerli üreticilerimiz ithalatı koruma önlemleri mevzuatı kapsamında korunuyor. Ülkemiz, alınan koruma önlemleri itibarıyla DTÖ üyeleri arasında 3'üncü sırada yer alıyor.

Dünya ticaretinde korumacı eğilimlerin arttığı bu gibi dönemlerde ihracatçılara sürdürülebilir finansman imkânları sunan Eximbank gibi kuruluşların önemi daha da artıyor. Uygun maliyetli kredi ve ihracat kredi sigortası programlarıyla ülkemizde dış ticaretin finansmanında aslı teşvik unsurlarından birisi olarak faaliyet gösteren Eximbank, bugün her 100 dolarlık ihracatımızın 25 dolarını finanse ediyor. Banka, Ağustos 2018 itibarıyla bankacılık sektörü tarafından verilen ihracat kredilerinin yüzde 48'ini tek başına sağlamış bulunuyor. 2018 Ocak-Eylül döneminde 18,3 milyar doları kredi, 12,2 milyar doları ihracat kredi sigortası desteği olmak üzere toplam desteğini 30,5 milyar dolara yükseltti. 2018 yılı sonunda bir önceki yıla göre toplam finansman desteği yüzde 12 oranında artarak 44 milyar dolara ulaşacak. Böylelikle her 100 dolarlık ihracatın 26 doları Eximbank tarafından finanse edilmiş olacak. Eximbank, 2019 yılı içinse yüzde 10 artışla 48,4 milyar dolarlık nakdi kredi ve ihracat kredi sigortası desteği sunmayı hedefliyor. Böylece, 2019 yılında ihracatın yüzde 27'si düzeyinde toplam finansman desteği sağlanması planlanıyor.

Daha fazla ihracatçıya ulaşılması hedefi doğrultusunda, 2017 yılından bugüne kadar 9 yeni şube açılarak toplam 12 şube ile bütün Anadolu'da hizmet vermeye başlanmıştır. Ayrıca, ihracat potansiyeli yüksek olan illerde ve organize sanayi bölgelerinde bulunmak amacıyla irtibat ofisleri açan Eximbank hizmet ağını genişletmeye devam ediyor. Eylül 2018 sonu itibarıyla Bankanın kredi programlarından yararlanan ihracatçı sayısı yıllık bazda yüzde 13 artarak 9 bine, sigorta desteğinden faydalanan ihracatçı sayısı ise yüzde 11 artarak 3.017'ye yükselmiştir. Toplam müşteri sayısı ise 31 Ekim itibarıyla yıllık yüzde 14 artarak 10.642'ye ulaşmış olup bu firmaların yüzde 68'i KOBİ'dir. Müşteri sayısının yıl sonunda 11 bin, 2019'da ise 12.320'ye ulaşması bekleniyor.

Ülkemizin ihracata açılan en önemli kapılarından birisi de serbest bölgelerdir. 18 serbest bölgemizde 2017 yılı sonu itibarıyla 542'si yabancı, 1.447'si yerli olmak üzere toplam 1.989 firma faaliyette bulunmuş olup 20,4 milyar dolar ticaret hacmi elde edilmiş, 66 bin 984 kişiye istihdam sağlanmıştır.

2018 yılı Ocak-Eylül döneminde ise 527'si yabancı, 1.395'i yerli olmak üzere toplam 1.922 firma faaliyette bulunmuş, toplam ticaret hacmi 15,9 milyar dolara, istihdam ise 67 bin 937'ye ulaşmıştır. Hedefimiz, tüm dünyada son zamanlarda artış eğiliminde olduğu gibi özel ihtisas serbest bölgeleri kurmak ve bu bölgelerde yazılım, bilişim, yüksek teknoloji ve katma değeri yüksek ihracatı teşvik etmektir.

Ülkemiz, dünyanın dört bir köşesine sadece ürünlerini değil, aynı zamanda sağlık hizmetlerini, bilgisayar oyunlarını, dizilerini, müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetlerini ve yazılımlarını ihraç etmektedir. Hizmet ihracatında yüksek katma değer yaratan kurum ve kuruluşlarımız da teknik müşavirlik, sağlık turizmi, eğitim, bilişim, film ve gastronomi gibi alanlarda marka ve Turquality başta olmak üzere Bakanlığımız desteklerinden yararlanır duruma getirilmiştir.

Müteahhitlerimiz 1972 yılından 2018 yılı Eylül ayı sonuna kadar yurt dışında 121 farklı ülkede 370 milyar dolar tutarında 9.400'den fazla proje üstlendiler. Firmalarımız, ENR 2018 dergisindeki 2017 yılı verilerine göre, 482,4 milyar dolarlık toplam uluslararası gelirlerin 23,2 milyar dolarlık

kısmını almıştır. Bu rakamlara göre ülkemiz dünyada uluslararası müteahhitlik gelirlerinden en fazla gelir elde eden 8'inci ülke konumundadır. Firma sayısına göre ülkemiz söz konusu listede bulunan 46 firmasıyla 2'nci sırada yer alıyor.

Ulusal menfaatlerimiz doğrultusunda, ticaret diplomasisi araçlarını ekonomik iş birliğinin derinleştirilmesi amacıyla etkin ve verimli olarak kullanıyor, sorunların çözülmesine ve ticaretin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik olarak muhataplarımız nezdinde gerekli girişimlerde bulunuyoruz.

Bu kapsamda, 2018 yılında Gine Bissau ve Zimbabwe ile Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması, Afrika Birliği ve Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu ile de Ticaret ve Yatırım İşbirliği Anlaşmaları imzaladık. Ayrıca Karma Ekonomik Komisyon ve Ekonomik ve Ticaret Ortaklık Komitesi mekanizmalarımızı etkin bir şekilde kullandık ve 16 ülke ile bir araya geldik. Bakan seviyesinde ikili ekonomik ve ticari ilişkilerimizi ele aldığımız 92 adet görüşme gerçekleştirdik. Diğer taraftan, 31 Mayıs 2018 tarihinde ise OECD İstanbul Merkezinin kurulmasına yönelik Mutabakat Zaptı OECD ile imzalandı.

Çok taraflı ve bölgesel platformlarda, OECD, G20, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı, D8, İslam İşbirliği Teşkilatı, Türk Keneşi gibi örgüt ve kuruluşlarda çalışmalara aktif olarak katılıyor ve ortaklarımız ile iş birliğini derinleştiriyoruz.

Afrika Kıtası'na verilen özel önem kapsamında 2018 yılında iki önemli etkinliğe ev sahipliği yaptık. İlk büyük çaplı etkinlik geçtiğimiz şubat ayında İstanbul'da Batı Afrika Ülkeleri Ekonomik Topluluğu ile yapılan Ekonomi ve İş Forumudur. Bu etkinliğe üst düzey temsilciler ile birlikte 780 iş adamı iştirak etmiş, 2 binden fazla firma görüşmesi gerçekleştirilmiştir.

Bir diğer önemli etkinlik ise 10-11 Ekim 2018 tarihlerinde düzenlediğimiz Türkiye-Afrika Ekonomi ve İş Forumudur. İş Forumu aynı zamanda Afrika'ya yönelik en büyük faaliyet olmuş, 47 Afrika ülkesinden 245 resmî heyet üyesi iştirak etmiştir. Bu forumda 3.500'den fazla iş görüşmesi gerçekleştirilmiş, Gine-Bissau, Zimbabwe ile Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları akdedilmiştir.

Gümrük birliğinin güncellenmesi, AB'yle ticari ilişkilerimizde en önemli gündem maddesini oluşturuyor. Yadsınamaz faydalarına rağmen ülkemizi tam üyeliğe taşıyacak geçici bir düzenleme olarak görülen gümrük birliğinin, Türkiye ve dünya ekonomisinde yaşanan büyük dönüşüm karşısında gözden geçirilmesi kaçınılmaz hâle gelmiştir. Bu çerçevede, gümrük birliğinin güncellenmesine yönelik çalışmaları başlattık.

Süreç kapsamında, gümrük birliğinde karşılaşılan yapısal sorunların ele alınması ve AB ile tarım, kamu alımları, e-ticaret ve hizmetler alanlarında karşılıklı pazar açılımları sağlanmasını amaçlıyoruz. Müzakerelere hazırlık amacıyla gerekli çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda yürütüyoruz. Resmî müzakereleri Avrupa Komisyonunun Konseyden yetki almasını müteakip başlatmayı öngörüyoruz. Önde gelen STK'ler ile İstişare Kurulu kurduk ve iş birliği içinde ortak çalışıyoruz. STK'lerimizi ve özel sektör temsilcilerimizi de yurt dışı paydaşları ile birlikte sürece aktif şekilde destek vermeleri için teşvik ediyor ve cesaretlendiriyoruz.

İhracatımızı artırmak, sanayimizin rekabetçiliğini güçlendirmek ve ülkemize yabancı sermaye çekmek amacıyla mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, yatırımlar ve kamu alımlarını içeren yeni nesil kapsamlı ve derin serbest ticaret anlaşmalarını müzakere ediyoruz.

2018 yılı itibarıyla, 25 ülke ile imzaladığımız STA'ların 21 adedi yürürlüktedir. Güney Kore ile hizmet ticareti ve yatırım anlaşmalarını yürürlüğe koyduk. Ayrıca, Venezuela ile STA imzaladık. Katar ile de Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nı yıl sonunda imzalamayı öngörüyoruz. Ukrayna, Japonya, Tayland ve Endonezya gibi ülkeler ile müzakerelerimiz devam ediyor.

İlave olarak AB'den ayrılma sürecinde olan İngiltere ile de kısa vadede mevcut pazara giriş avantajlarının korunmasına, orta ve uzun vadede ise geniş, kapsamlı bir STA akdedilmesine yönelik görüşmeler yapıyoruz. İhracatımızı artırmak amacıyla yönelik olarak, belirli ürünlerde karşılıklı tarife indirimine gideceğimiz tercihli ticaret anlaşması (TTA) müzakerelerini de sürdürüyoruz. Bu kapsamda, 2018 yılında devam ettiğimiz Özbekistan, Azerbaycan, Moritanya ve Mozambik ile TTA imzalanması yönündeki çalışmalarımıza 2019 yılında hız vereceğiz. Yaşanan tüm olumsuz gelişmelere rağmen, İran ile de mevcut TTA'nın genişletilmesi hedefine yönelik temaslarımız 2019 yılında da devam edecektir.

Öte yandan, başta bölge ülkeleriyle olmak üzere çeşitli iş birliği mekanizmaları kuruyoruz. 2018 yılında Karadağ ile Gümrük Konularında Karşılıklı İdari İşbirliği Anlaşması'nı yürürlüğe koyduk ve Arnavutluk ile Ortak Gümrük Komitesi kurduk. Irak ve Gürcistan ile yeni hudut kapılarının açılmasına yönelik çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Değerli Başkan ve kıymetli milletvekilleri, ülkemiz ekonomisinde ithalatın ekonomik gereklilikler doğrultusunda akılcı politikalar ile idaresine ayrı bir önem atfediyoruz. Çok yönlü, dinamik, tutarlı ithalat politikalarını bir arada uyguluyoruz. Şimdi bu hususları aktaracağım. Bakanlığımızca, yerli üreticilerimizin ithalata karşı rekabet imkânlarını desteklemek üzere, 2011 yılından itibaren ilave gümrük vergisi uygulanmaya başlanmıştır. Bu kapsamda, çeşitli ürün gruplarında 23 adet Bakanlar Kurulu kararıyla yüzde 5 ila yüzde 50 arasında değişen oranlarda İGV getirilmiştir.

Yine, sanayicimizin rekabet gücünü desteklemek amacıyla ülkemizde yerli üretimi olmayan girdi mahiyetinde ham madde ve ara mamullerin gümrük vergisi düşürülmüş, yerli üretimin tüketimi karşılamadığı girdilerde ise ulusal tarife kontenjanı açılmıştır. 2018 yılı içerisinde toplam 14 sanayi girdisine tarife kontenjanı açılmış, üretimde kullanılan özel nitelikli girdilerle birlikte sanayicimize 100 milyon dolar tutarında gümrük vergisi avantajı sağlanmıştır. Enflasyonla mücadele kapsamında tarımsal ürünlerin ve gıda maddelerinin arz ve talep dengesiyle yurt içi ve yurt dışı fiyat gelişmeleri bakanlığımızca yakından takip ediliyor. Bu amaçla, hasat döneminde üreticilerimizin korunması amacıyla gümrük vergileri artırılırken üretimin olmadığı veya yetersiz olduğu dönemlerde ise iç piyasa fiyatlarının makul seviyelerde tutulması ve spekülatif fiyat artışlarına meydan verilmemesi amacıyla gümrük vergileri düşürülmekte veya tarife kontenjanı açılmaktadır.

Biz gümrüklerde geçtiğimiz dönemde bir devrim gerçekleştirdik ve bu devrimi devam ettiriyoruz. Ülkemizin bu alandaki gücünü küçümsememiz gerekiyor. İş insanına ön yargılı ve şüpheyle yaklaşan bir duruştan, beyana dayalı, risk esaslı analizlerle yönetilen, hesap verilebilir uygulamalar başlattık. Yasal ticaretin önünü açtık, yasal olmayan ticarete set çektik. Bu konuda hiçbir tavizimiz yok. Sloganımız “En Kolay Ve En Güvenilir Ticaretin Adresi Olmak.” Bu çerçevede, değişen ticaret şartlarını da göz önüne alarak idari ve fiziki yapımızı yeniliyor, gümrük kapılarımızı modernize edecek yatırımlarımıza devam ediyoruz.

Diğer taraftan, Karkamış Gümrük Kapısı inşaat çalışmaları bu yıl içinde tamamlanmış olup Öncüinar ve Çobanbey gümrük kapıları yapım çalışmaları devam ediyor. Ayrıca, Afrin'e açılan Zeytin Dalı Gümrük Kapısı'nı da 8 Kasım 2018 tarihi itibarıyla faaliyete geçirdik. Gümrük kapılarının tek durak sistemine uyumlu hale getirilerek gümrük işlemlerinin hızlı bir şekilde yapılması ve kaçakçılıkla etkin mücadele edilmesi amaçlarıyla Sarp, İpsala ve Hamzabeyli gümrük kapılarının yeniden inşa çalışmalarını, Kapıkule ve Habur gümrük kapılarında ise ilave yatırım çalışmalarını başlattık. Bu

kapsamda inşaat çalışmaları, Kapıköy ve Sarp gümrük kapılarında 2018, Hamzabeyli Gümrük Kapısı'nda 2019, İpsala Gümrük Kapısı'nda 2020 yılında tamamlanacaktır. Habur ve Kapıkule gümrük kapılarında yapılacak yatırımlar ise 2019 yılı içerisinde bitirilecektir. Gürbulak, Pazarkule ve Türkgözü gümrük kapılarının modernize edilmesine yönelik çalışmalarımız da devam ediyor.

Ticaret erbabının ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak 2018 yılında Kırşehir ve Osmaniye gümrük müdürlüklerinin yanı sıra, İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünü faaliyete geçirdik. Böylece Türkiye genelinde gümrük müdürlüklerimizin sayısı 162'ye ulaştı.

Gerek gümrük idaresinin gerekse de yükümlülerin fiziki ortamda gerçekleştirdiği işlemleri elektronik ortama taşıma noktasında çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. Bu çerçevede, Menşe İspat ve Dolaşım Belgelerinin Elektronik Ortamda Düzenlenmesi, Uzlaşma İşlemlerinin Elektronik Ortamda Takibi, Referans Kıymet Veri Bankasındaki Ürün Yelpazesinin Genişletilmesi, Gümrük Müşavirleri Bilgi Sistemi, Tır Sistemine Kabul İşlemlerinin Otomasyonu, Transit Rejiminde Havayolu, Demiryolu ve Denizyolu Taşımaları için Basitleştirme Uygulamaları ve Transit Rejiminde İhracat Refakat Belgesi Kullanılması gibi önemli projeleri tamamlayarak gümrük işlemlerinin daha kolay, daha hızlı ve daha şeffaf hale gelmesini sağladık ve sağlamaya devam ediyoruz.

Uygulamalarımızı daha da ileriye taşıyabilmek hedefiyle, Posta İşlemlerinde Gümrük Beyan sisteminin devreye alınması, Özel Fatura Gümrük İşlemlerinin Elektronikleştirilmesi, Gümrüksüz Satış Mağazaları İşlemlerinin Elektronikleştirilmesi, Trafik Şahadetnamesi Verilerinin Elektronik Ortama Aktarılması ve Teminat Mektuplarının Elektronik Teyidi ve Takibi gibi hâlihazırda devam eden önemli projelerimizi de hızla tamamlayacağız.

Diğer taraftan, gümrük uygulamalarını ve işlem süreçlerini güncel teknolojiyle uyumlu bir şekilde basitleştirip hızlandıracak çalışmalar yapıyoruz. Kamu Laboratuvarlarında Mükerrer Analizlerin Önlenmesi Projesi'yle ithalat ve ihracata konu olan eşyaya yönelik Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Türk Standartları Enstitüsü ve Tarım ve Orman Bakanlığınca ulaşılan analiz sonuçlarının Bakanlığımızca da kullanılabilmesini mümkün kılarak mükerrer analizlerin önüne geçip zamandan tasarruf sağladık. Ayrıca, gümrük laboratuvarlarını 53 farklı metotla akredite ettik. Aynı zamanda, pilot uygulamasını Tekirdağ Asyaport Limanında başarıyla gerçekleştirdiğimiz bir diğer projemiz olan Varış Öncesi Gümrükleme Projesi'yle ham madde niteliğindeki ithal eşyasının, eşya henüz Türkiye Gümrük Bölgesi'ne gelmeden gümrük işlemlerinin tamamlanması ve bekleme olmaksızın üretim tesislerine sevk edilmesine imkân verdik. Bu çerçevede, üretim bandına girecek ve ihracata dönüşecek eşyanın liman sahasında geçirdiği süreyi günlerle, saatlerle değil, dakikalarla ölçmüş olacağız.

Yolcular ile yük taşıyan araç ve sürücülere sunulan gümrük hizmetine ilişkin işlemlerin diğer kurumların mevzuatından kaynaklanan kontrollerin aynı yer ve zamanda yapılabilmesi için Tek Durak Projesi'ni başlattık.

E-Ticaret uygulamalarını hava yolunun yanında kara yolunda da yaygınlaştırarak özellikle mikroihracattaki bürokrasi, işlem ve zaman maliyetinin azaltılması suretiyle e-ihracat hacmimizin artırılmasına hizmet ediyoruz.

Bakanlık olarak gümrüklerin dijitalleştirilmesi ve ticaretin kolaylaştırılması vizyonu çerçevesinde çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. Tek Pencere sistemiyle dış ticarete konu eşya için gerekli tüm bilgi ve belgeler artık tek bir başvuru noktasında sunuluyor. Hâlihazırda 17 kurum tarafından düzenlenen 124 belge Tek Pencere sistemine alınmış olup ithalatta 39, ihracatta 18 adet belgenin de sisteme alınması çalışmaları devam etmektedir.

Konteyner ve Liman Takip sistemi limanlarımızı her an, etkin bir şekilde izleyerek gümrük denetimlerimizin etkinliğini artırma imkânı sağladı. Sistem, konteyner elleçleyen 20 liman işletmesinde başlatılmış olup Alsancak ve Haydarpaşa liman işletmesinde de çalışmalarımız devam etmektedir.

Deniz yolu taşımacılığında bildirimlerin tek bir veri tabanından sisteme girilmesi yoluyla işlemlerin hızlandırılmasını sağlayan Liman Tek Pencere sistemini hayata geçirdik. Sistem, Bakanlığımız, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığıyla uygulanmakta olup Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı'nın sisteme alınması çalışmaları devam etmektedir.

Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü'yle ülkemiz genelinde gerekli yeterlilikleri yerine getiren firmalarımıza daha hızlı eşya teslimi sağlayan, gümrük işlem sürelerini kısaltan ve maliyetlerini azaltan bir dış ticaret ortamı sunduk. Bugün toplam ihracatımızın yüzde 29,5, toplam ithalatımızın da yüzde 37,1'i 380 yetkilendirilmiş yükümlü firmamızca gerçekleştirilmektedir. Hâlihazırda belgelendirme süreci devam eden 80 civarında firmamız bulunmaktadır.

"Her Tesis Bir Gümrük" esasıyla ihracatçılarımızın gümrük idarelerine gitmeden eşyalarını uluslararası pazarlarla buluşturmalarının önünü açtık. İhracatta yerinde gümrükleme izni sahibi 18 firma uygulama kapsamında işlem yapmış olup yeni firmaların izin almalarını müteakip uygulamaya başlamaları sağlanacaktır.

Gümrük işlemlerinin her bir aşamasının izlenebilirliğini sağlayarak "şeffaf gümrük" anlayışını hayata geçirdik. Gümrük Eşya Takip ve Analitik Performans Projesi'yle ihracat ve ithalat süreçlerini anlık takip ediyoruz. Hâlihazırda GET-APP Programı'nı 265 ticaret erbabı ve 340 Bakanlık personeli kullanmaktadır.

Ülke güvenliğinin gümrük kapılarından başladığı gerçeğinden hareketle, yasa dışı ticaretin ve kaçakçılığın önlenmesi amacıyla gerektiğinde İçişleri Bakanlığımızla koordineli şekilde çalışıyoruz. Teknoloji yoğun yatırımlara, beşeri, idari ve operasyonel kapasitenin artırılmasına öncelik veriyoruz. Hayata geçirdiğimiz elektronik sistem ve programlar sayesinde riskli ve şüpheli hareketleri analiz ederek dürüst ticaret erbabının iş ve işlemlerini basitleştiriyor ve hızlandırıyoruz.

Kaçakçılıkla mücadelenin en önemli unsurlarından birini oluşturan teknolojiye son beş yılda 300 milyon TL'lik yatırım yaptık. 2018 yılı içerisinde, kaçakçılıkla mücadele kapasitesinin artırılmasına yönelik birçok proje ve uygulamayı hayata geçirdik. Bakanlığımız merkez binasında kurduğumuz Komuta Kontrol Merkeziyle kara, hava ve deniz araçlarının gümrük gözetim ve denetimini 7/24 esasına göre gerçekleştiriyoruz. Gümrükler muhafazanın tespit kapasitesinin artırılması amacıyla AB'yle eşleştirme projeleri yürütüyoruz. Bu kapsamda 5 adet yüksek teknolojili mobil tarama sistemi alımı ve istihbarat ve hedefleme yazılımının teminini hedefliyoruz.

Yasa dışı geçişlerin ve suiistimallerin önlenmesi, gümrük iş ve işlem süreçlerinin kısaltılması amacıyla, 2018 yılı başında 20 kara sınır kapımızda Plaka Tanıma sistemlerini hayata geçirdik. Kapalı Devre Kamera sistemini tüm kara sınır kapıları ile limanlarımızda yaygınlaştırdık. Kameralardan alınan görüntüleri 7/24 anlık izliyoruz.

Gümrüklerimizde ilk defa İstanbul yeni havalimanında yolcu bagajlarının üç boyutlu görüntüsünü veren CT Bagaj Kontrol Cihazı ile uyuşturucu kuryelerinin belirlenmesi için Yutucu Tespit Cihazı'nı kullanmaya başladık.

Ülkemiz kara sularındaki kaçakçılıkla mücadele kapasitesinin artırılması amacıyla deniz devriye botlarının sayısını 25'e çıkardık. Gümrüklerimizde ilk defa kullanmaya başladığımız insansız hava araçlarını gemi arama, deniz devriye ve konteyner kontrol ekiplerinin çalışmalarına entegre ederek denizlerde kapsamlı bir denetim anlayışını hayata geçirdik.

Çevre ve insan sağlığına yönelik riskleri ortadan kaldırmak ve radyasyon güvenliğini sağlamaya yönelik TAEK’le iş birliği çerçevesinde geliştirdiğimiz radyasyon izleme sistemlerini gümrük kapılarımızda yaygınlaştırdık.

Deniz ve hava taşıtlarının yük ve mürettebatının kontrolünü sağlayan beyanlarını da elektronik ortama aktararak, kontrol işlemlerini daha hızlı ve etkin olarak yürütmeye başladık

Uyuşturucu madde, sigara, akaryakıt kaçakçılığıyla kararlı ve yoğun bir şekilde mücadeleye devam ediyoruz.

31 Ekim 2018 itibarıyla 43,7 ton uyuşturucu ve ara kimyasal, 14 milyon paket sigara yakalamasını gerçekleştirdik. Uyuşturucuyla mücadeledeki etkinliği artırmak adına, “Narkotik Suçlarla Mücadele Dairesi”ni ve 6 ilde “NARKOKİM Birimleri”ni kurduk. Ayrıca, kaçak sigara kullanım oranını tarihin en düşük seviyesi olan yüzde 6,7’ye düşürdük. Diğer taraftan, 2018 yılının ilk on ayında yaklaşık 11 bin ton kaçak akaryakıt tespit ettik. 31 Ekim 2018 itibarıyla; toplam 4.568 olayda yaklaşık 2,3 milyar TL değerinde kaçak eşya yakalaması gerçekleştirdik.

Kaçak zannıyla el konulan satılabilir eşyanın piyasaya arzıyla, 2017 yılında 394 milyon TL’lik, 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla ise 326,3 milyon TL’lik eşyanın tasfiyesini gerçekleştirdik. Tasfiyelik hâle gelen eşyadan uygun olanları, insani yardım, sosyal sorumluluk ve eğitime katkı projelerinde kullanılmak üzere, ilgili kamu kurumlarına bedelsiz olarak tahsis ediyoruz. 2018 yılında 5,9 milyon TL’lik eşya bedelsiz olarak tahsis edilmiştir. Kamuya toplam katkı ise 2018 yılında 233.361.876 TL’dir.

Başta alkollü içkiler, tütün mamulleri ve çay olmak üzere, 2018 yılında 143 milyon TL’lik eşyanın ise imhası gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, tasfiye işlemlerini 18 yaşını doldurmuş tüm vatandaşlarımızın katılımına açık hâle getirdik. İşlemleri, mobil uygulamasını da geliştirdiğimiz açık artırma e-ihale platformu üzerinden gerçekleştirmekteyiz ve bütün vatandaşlarımız katılabilmektedir.

Bakanlığımızın görev alanlarından biri de piyasaya arz edilen ürünlerin ilgili teknik düzenlemelere uygun olmasını sağlamaktır. Bu kapsamda, 2018 yılı içinde, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu Taslağı”nı hazırladık. Bakanlığımız dâhil dokuz farklı kurum tarafından düzenli olarak gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimi uygulamalarını koordine ediyoruz. Ayrıca, piyasa gözetimi ve denetimini proaktif hâle getirmek için çalışmalara başladık.

İthalatta, TAREKS elektronik sistemi vasıtasıyla yaptığımız ürün güvenliği denetimlerinde, bugüne kadar yaklaşık 500 milyon adet ürünü temsilen alınan numuneleri teste gönderdik. Test sonucunda uygunsuz olduğu tespit edilen 14 milyondan fazla ürünün ülkemize girişini engelledik.

Diğer taraftan, geleneksel tarım ürünlerimizin olumlu imajı ve rekabet gücü açısından ihracatta ticari kalite denetimlerini de yapıyoruz.

Tüketicilerin sağlık ve güvenliklerini tehdit eden ürünlerin ilan edildiği Güvensiz Ürün Bilgi Sistemi’ni de online olarak 5 Eylül 2018 tarihi itibarıyla halkımızın hizmetine sunmuş bulunuyoruz.

1,8 milyar Müslüman nüfusun gıda, tekstil, eczacılık ürünleri, kozmetik gibi alanlarda helal ürün ve belgelendirilmesine ilişkin talebi giderek artmaktadır. Helal ekonomisi küresel bazda 3,9 trilyon dolarlık bir büyüklüğe ulaşmıştır.

Bu ihtiyacın giderilmesine yönelik 18 Kasım 2017 tarihinde kurulan Helal Akreditasyon Kurumunun 2019 yılında akreditasyon faaliyetlerine başlaması ve ülkemizin uluslararası arenada daha etkin temsilinin devamı sağlanacaktır.

29 Kasım-2 Aralık 2018 tarihlerinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın yüksek himayelerinde İstanbul’da gerçekleştirilecek olan “Dünya Helal Zirvesi 2018” ve “6. İslam İşbirliği Teşkilatı Helal Expo”yu destekliyor, organizasyonun dünyanın en büyük helal fuarı olması için çalışmalar gerçekleştiriyoruz.

Tüketicilerimizin ekonomik çıkarlarını korumak için Bakanlık olarak yoğun bir şekilde çalışıyor ve birçok önemli projeyi hayata geçiriyoruz. 2018 yılının ilk dokuz ayında tüketici hakem heyetlerinde 424 bin 348 adet başvuruyu karara bağladık. Kararların yüzde 65’i tüketicilerin lehine sonuçlandı.

1.011 tüketici hakem heyetinin organizasyon yapısını yeniden yapılandırdık. 1 Ağustos 2018 tarihinden itibaren, coğrafi konumları ve yapılan şikâyet sayılarını dikkate alarak 211 tüketici hakem heyeti oluşturduk. Bu adımla, yıllık yaklaşık 105 milyon TL kaynak tasarrufu sağlayacağız.

Tüketicilerimize e-devlet üzerinden tüketici hakem heyetlerine başvuru imkânı sağladık ve Tüketici Bilgi Sisteminin (TÜBİS) yazılımını yeniledik. TÜBİS-UYAP entegrasyonunu tamamladık, tüketici hakem heyetleri ile tüketici mahkemeleri arasındaki belge alışverişlerinin tamamen sistem üzerinden gerçekleştirilmesini sağladık. Ayrıca TÜBİS’in Kamu Alacakları Tahsilat Platformu (KATP)’yla entegrasyonunu gerçekleştirdik. E-Tebliğat Entegrasyonu’yla ilgili çalışmaları bu yıl içinde tamamlayacağız.

Reklam Kurulu aracılığıyla tüketicilerin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarının ticari reklamlar vasıtasıyla zedelenmesini engellemek için gerekli tedbirleri alıyoruz. Bu kapsamda, 2018 yılı Ekim ayı itibarıyla Reklam Kurulu aracılığıyla yaklaşık 16 milyon TL idari para cezası uyguladık.

Döviz kurlarındaki yükselişler bazı mal ve hizmet maliyetlerini etkilemediği hâlde, döviz kaynaklı maliyet artışı olduğu ve bu nedenle fiyatların artırıldığı imajı veren işletmelere karşı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında önlemler aldık.

5 Kasım 2018 itibarıyla; 81 ilde 5.743 firmada toplam 81.666 ürünü denetledik ve 366 firmanın 6.399 ürünüyle ilgili haksız fiyat artışı tespiti için inceleme başlattık.

1.612 ürünün etiketlerinde ilgili mevzuata aykırılıklar tespit ederek idari para cezası uyguladık.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Zabıtaya kadar düştük Sayın Başkan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zabitanın konusu değil mi bu Sayın Bakan?

BAŞKAN – Devam edin Sayın Bakan, buyurun.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN - Tüketicilerin haksız fiyat artışına konu ürünün fotoğrafını çekip sisteme yükleyebileceği ve daha kolay ve hızlı başvuru yapabilecekleri “Haksız Fiyat Artışı Şikâyet Sistemi” mobil uygulamasını geliştirerek tüketicilerin kullanımına sunduk.

BAŞKAN – Arada uyanmamız gerekiyor da o yüzden devreye giriyor arkadaşlar.

Buyurun Sayın Bakanım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakana ne dediniz Sayın Başkan? Konuşmasıyla uyutuyor mu yani? (Gülüşmeler)

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN - ALO 175 Şikâyet Hattına ilaveten kişilerin kendi şikâyetlerini de takip edebilecekleri mobil uygulamalar başlattık.

Esasında ne güzel şeyler yaptık. Ben de dikkatinizi çekeceğinizi zannediyordum.

Tüketicilere yönelik ürünleri üreten veya ithal eden firmalara bürokratik işlemlerden uzak elektronik ortamda “Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi” vermekteyiz. 2018 yılı içerisinde 1.596 adet belge verdik.

Yıllık yaklaşık 350 bin çağrıya cevap vererek tüketicilerimizin sorunlarını çözmelerine yardımcı olduk.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ülkemizde ticari faaliyetlerin hızlı, kolay ve güvenli bir biçimde yürütülmesi ve ticaretin kolaylaştırılması amacıyla önemli düzenlemeleri hayata geçirdik ve geçiriyoruz.

Ticaret sicili müdürlüklerini şirket kuruluşlarında tek temas noktası hâline getirdik ve şirket kuruluşunda kolaylık ve maliyetlerde düşüş sağladık. 2017 yılında karekodlu çek uygulamasını devreye aldık.

Bugün itibarıyla, bankalarca basılan karekodlu çek sayısı 68 milyon adede yaklaştı. Önümüzdeki dönemde aynı uygulamayı bonolara da getirerek kayıt dışılığı son vereceğiz.

Taşınır Rehini Kanununu çıkardık ve Taşınır Rehin Sicil Sistemi'ni (TARES) faaliyete geçirdik. Bugüne kadar TARES'e 16.150 adet rehin tescil edildi, işletmelerimize 222 milyar TL, 35 milyar dolar, 10 milyar euro finansman imkânı sağlandı.

Sebze ve meyve ticaretine yönelik; modern toptancı hallerinin kurulmasına, tedarik zincirinin kısaltılarak üretici-tüketici fiyatları arasındaki makasın daraltılmasına, gıda enflasyonu ile mücadele edilmesine, üretici örgütlerinin yapısal dönüşümünün sağlanmasına, pazar payının artırılmasına, ürün zayıf oranının azaltılmasına yönelik tüm tedbirleri almaktayız.

Sebze ve meyvelerin üretim yerini, cinsini, miktarını, hangi üretici işletmeye ait olduğunu, perakendecinin alış fiyatını içeren ve sebze ve meyveler için kimlik vazifesi gören ürün künyelerinde yer alan karekodların tüketicilerce sorgulanmasını mümkün kılan Hal Kayıt Sistemi (HKS) Mobil Uygulamasını devreye soktuk.

Tüketicilerimiz, cep telefonlarına yükledikleri HKS mobil uygulamayla, perakende satış noktalarında bulunan künyedeki karekodu okutarak, satın aldıkları sebze ve meyvelerin üreticisini, üretildiği bölgeyi, üretim zamanını, hangi üretim yöntemiyle üretildiğini, kaç kez ve hangi fiyattan el değiştirdiğini öğrenebilmektedirler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yatırım nerede Sayın Bakan?

BAŞKAN – Sayın Tanal, müsaade edin, beş dakika kaldı, sonra söz vereceğim size.

Buyurun Sayın Bakan.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN - Ürün künyesi uygulamasıyla, sebze ve meyve piyasasında şeffaflığın sağlanması, tüketicilerin tercihlerini alış fiyatı gibi künyedeki bilgiler ışığında kullanmasıyla gıda güvenilirliğine yönelik etkin bir takip mekanizmasının oluşmasını hedefliyoruz.

Lisanslı depoculuk sisteminde kuruluş izni alan işletme sayısının 144'e, faaliyete geçen işletme sayısının 62'ye ve toplam lisanslı depo kapasitemizin de 3 milyon 88 bin 17 tona ulaşmasını sağladık. Kira, analiz, nakliye, kredi faiz desteği başta olmak üzere, çok önemli teşvikleri hayata geçirdik.

Bunun yanında, elektronik ürün senetlerinin işlem göreceği Türkiye Ürün İhtisas Borsası'nı kurduk. Bu borsayı 2019 yılı hasat dönemine kadar faaliyete geçirerek gelişmiş bir tarım ürünleri piyasasının oluşmasını sağlayacağız.

Perakende ticaretle ilgili farklı alanlarda birçok ikincil düzenlemeyi yürürlüğe koyduk. Alışveriş merkezlerinin niteliklerini belirleyerek açılış, faaliyet ve denetimlerine ilişkin usul ve esasları düzenledik.

İkinci el motorlu kara taşıtı ve taşınmaz ticareti faaliyetlerini yürütecek işletmelere Bakanlığımızdan yetki belgesi alma ve bunların yetkilileriyle personeline mesleki yeterlilik belgesine sahip olma zorunluluğu getirdik. İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti Bilgi Sistemi'yle Taşınmaz Ticareti Bilgi Sistemi'ni hayata geçirdik.

Ayrıca, perakende işletmelerin açılış ve faaliyetiyle kapanışında gerekli başvuru ve diğer işlemlerin yapılması, sonuçlandırılması ve bu işletmelere yönelik veri tabanının oluşturulması amacıyla kısa adı PERBİS olan Perakende Bilgi Sistemi'nin kurulmasına yönelik çalışmalara başladık.

Elektronik ticaretin ülkemizin ticaretinde hâlihazırda yüzde 3,5 olan payının artırılması temel hedeflerimizden birisidir. E-ticarette güvenlik kaygılarının giderilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması amacıyla Güven Damgası Sistemi'ni faaliyete geçirdik. 2017'de e-ticaretin kayıt altına alınması, verilerin sağlıklı bir şekilde elde edilerek politika oluşturulması amacıyla Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi'ni kurduk. 18.196 adet işletmeyi, 18.870 adet siteyi bu sisteme kaydettik.

Esnaf ve sanatkârlarımız; ekonomik büyümeye ve sosyal hayatın gelişmesine katkı sağlayan, refahı tabana yayan, istihdama katkı veren, bunların yanında istikrarın da temel mekanizması olan bir kesimdir. Bakanlık olarak, Esnaf ve Sanatkâr Bilgi Sistemi'ne kayıtlı 1 milyon 741 bin 47 esnaf ve sanatkârla 3.013 esnaf ve sanatkârlar odası, 13 mesleki federasyon, 82 esnaf ve sanatkârlar odaları birliği ve Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu olmak üzere, meslek kuruluşlarına yönelik hizmet veriyoruz.

Bir medeniyet projesi olarak Ahilik kültürünü tanıtmak, yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak üzere tüm esnaf ve ticaret kesimiyle birlikte Ahilik Haftası etkinliklerini gerçekleştiriyoruz.

Bu alanda çalışmalar yapan tarihçi, yazar ve akademisyenlerle birlikte paneller düzenliyoruz. Ahiliği bütün yönleriyle ele alan ve başvuru kaynağı niteliği taşıyan "Ahilik Ansiklopedisi" de yazıldı.

Geniş kapsamlı analiz çalışmaları sonucunda esnaf ve sanatkârlarımızın sorunlarını tespit ederek gelecek vizyonunun ve yol haritasının belirlenmesi amacıyla esnaf ve sanatkâr özelinde Sektör Analizleri Projesi'ni tamamladık. Sicil işlemleri sürecinde yaşanan sorunları bertaraf etmek için Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Yönetmeliği'ni yeniden kaleme aldık.

1 milyon 741 bin 47 esnaf ve sanatkârın bağlı olduğu 3.013 oda, 82 birlik, 13 federasyon ve konfederasyonun 4 yılda bir yapılan olağan seçimli genel kurullarının Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi üzerinden alınan veriler çerçevesinde gerçekleştirdik.

Bakanlığımızca bugüne kadar 18 ilde organize edilen esnaf ve sanatkârları bilgilendirme toplantılarıyla esnaf ve sanatkârlarla bir araya geldik; sorun ve taleplere cevap verdik. Esnaf ve sanatkârlarımızın teknoloji kullanımının artırılması ve e-ihracata yönlendirilmesi amacıyla 12 ilde e-ticaret eğitimleri düzenledik ve bu eğitimlere devam edeceğiz.

Bakanlık faaliyet alanımız içinde yer alan 12 bin kooperatif ve 1,5 milyon kooperatif ortağına hizmet vermekteyiz. Kooperatiflerimiz aracılığıyla ekonomimizin kılcal damarları olan esnaf ve sanatkârlarımıza destek olmaya devam ediyoruz. Ekim 2018 itibarıyla 186.599 esnaf ve sanatkâra yıl içinde 16 milyar 268 milyon TL kredi kullandırılmış olup, toplam 488 bin esnaf ve sanatkârın kredi bakiyesi 30,6 milyar TL'yi aşmıştır.

Yeni sektörlerde kooperatifleşmeyi geliştirmek için çalışıyoruz. Ülkemizin yerli ve milli enerji politikasına katkı sağlamak için enerji piyasasında alternatif bir model olarak kurulan yenilenebilir enerji üretim kooperatifleri tesis kurulumuna ve enerji üretimine başladılar. Ortak sayısı 2.561'e ulaşan 169 kadın kooperatifimizle kadın girişimcileri bulundukları bölgenin sosyal ve ekonomik kalkınmasına

dâhil ettik. Tarımsal Pazarlamada Kooperatifçiliğin Geliştirilmesi Projesi'ni uygulamaya koyduk. Sosyal kooperatifler eğitim ve tanıtım treni ile 11 ilde etkinlik düzenledik ve bu tren bütün Anadolu'yu dolaşacak ve sosyal kooperatifçiliği tanıttak.

Kooperatifler aracılığıyla coğrafi işaretli ürünlerin tescili, korunması ve pazarlanması çalışmalarına başladık. Kooperatiflerin Uluslararası Ticaretinin Geliştirilerek İhracatımızın Artırılması Projesi'ni hayata geçirdik.

Bakanlık olarak, 1994'ten beri güncellenmeyen Rekabet Kanunu'nun güncelleme çalışmalarını günümüz koşullarını ve ülkemizdeki doğrudan yabancı yatırımların yüzde 70'ini oluşturan AB Rekabet Hukukunun 2003 ve ilaveten 2008 ve 2010 yılı güncellemelerini de dikkate alarak çalışmalarımızı tamamladık.

Rekabetin sağlanması ve geliştirilmesi amacıyla faaliyet gösteren Rekabet Kurumu, daha rekabetçi piyasaların oluşumu için gerekli düzenlemeleri yapmaktadır. Rekabet Kurulunun, 1 Ocak-31 Ekim 2018 döneminde aldığı 321 nihai kararın yüzde 59'u birleşme, devralma ve özelleştirme kararlarına, yüzde 23'ü rekabet ihlalleri, yüzde 12'si menfi tespit ve muafiyet başvurularına aittir.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun sayın üyeleri; Ticaret Bakanlığımızın sizlere takdim olunan amaç ve faaliyetleri doğrultusunda kullanılmak üzere, 2019 yılı bütçesi toplam 5 milyar 693 milyon 573 bin TL'dir.

Bu meblağın 1 milyar 328 milyon 424 bin TL'si personel giderlerine, 207 milyon 138 bin TL'si SGK devlet primi giderlerine, 238 milyon 301 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerine, 140 milyon 549 bin TL'si sermaye giderlerine ve 1 milyon TL'si sermaye transferleri tertibine ayrılmışken; 3 milyar 778 milyon 161 bin TL'si cari transferlere yani büyük ölçüde ihracatçı ve ticaret erbabımızın desteklenmesiyle ilgili giderlere tahsis edilmiştir.

Bakanlığımız için ayrılmış olan bu ödenek, hedeflerimize ulaşmamızda lokomotif görevi üstlenen tüm paydaşlarımıza, özellikle ihracatımıza daha fazla destek vermek amacıyla kullanılacaktır.

Bakanlığımız bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Umuyorum zamanı doğru kullandık.

Hepinize tekrar hayırlı cumalar diliyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Rekabet Kurumu konuşacak, bütçesini sunacak değil mi?

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz arkadaşlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Usul açısından bir dakika lütfen.

BAŞKAN – Usul açısından size söz veremem efendim, Komisyon üyesi değilsiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Milletvekiliyim beyefendi, bu şart değil ki. İç Tüzük'te öyle bir ayırım mı yapılmış?

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz arkadaşlar ya!

Sayın Bakanım, sunumlarınız için size teşekkür ederiz.

Gördüğüm kadarıyla bütün arkadaşlarımız, hakikaten çok güzel bir sunumdu, çok da memnun kaldılar. 2002 ve 2003'e atıfta bulunan tek bir kıyaslama olmadığına göre eleştirecekleri bir şey kalmadığı için de herhâlde bitirip oylayıp gidebiliriz değil mi Sayın Paylan? Yani, bana öyle geliyor.

Evet, bütçeler üzerindeki sunum tamamlandı. Şimdi müzakerelere başlayacağız.

Sayın Bakan, ancak müzakerelere başlamadan önce Komisyon'da bulunan bürokrat arkadaşlarımızın kendilerini tanıtmalarını rica ediyoruz. Zaten Rekabet Kurumu Başkanı Sayın Ömer Torlak'ı biliyoruz. Bakan yardımcılarımızdan başlayayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz tanıyorsunuz, biz tanımıyoruz.

BAŞKAN – Peki, bütün arkadaşlarımız tanıtınsınlar kendilerini.

(Bürokratlar kendilerini tanıttılar.)

BAŞKAN – Evet, bürokrat arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Değerli hazırun, şimdi müzakerelere başlıyoruz.

Öncelikle her gruptan birer Komisyon üyesinin, ondan sonra da sırasıyla, istem sırasına göre milletvekillerimizin taleplerini karşılamaya devam edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul üzerinde bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Usul üzerinde zaten konuştuk Sayın Paylan, daha fazla konuşacak bir şey yok.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Söz aldığınızda eleştirileriniz varsa bu konuda yaparsınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama usul bu yani. Sayın Rekabet Kurumu Başkanının biz bütçesini duymadık ki, ne üzerine konuşacağız? İlhak etmiş Sayın Ticaret Bakanımız Rekabet Kurumunu. Siz söyleyin bari, Rekabet Kurumunun bütçesi nedir?

BAŞKAN – 96 milyon 190 bin liradır 2019 yılı bütçesi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yahu kendisi söylese ne olur yani “Benim bütçem bu kadardır.” diye.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Rekabet Kurumunun bütçesi burada olmaz ki.

BAŞKAN – Rekabet Kurumu bütçesini bütçe rakamları içerisinde Sayın Bakan verdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Burada göremedik...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ama yok işte, bu olmaz yani esasen usule aykırı siz konuşuyorsunuz Sayın Paylan, lütfen ama yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz de itiraz edin, Rekabet Kurumu bütçesini söyleyin.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Özel bütçeli, bu düzenleyici denetleyici kurum ya.

TİCARET BAKANİ RUHSAR PEKCAN – Rekabet Kurumunun bütçesi zaten bizim söylediğimiz bütçe rakamlarına dâhil değil.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Tabii ki değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Duymadık o zaman, ben de bunu bilmek istiyorum.

TİCARET BAKANİ RUHSAR PEKCAN – Evet, ona dâhil değil efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, usul hakkında bir dakika söz verebilir misiniz?

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri

a)Ticaret Bakanlığı

b)Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı

c)Ekonomi Bakanlığı

ç)Rekabet Kurumu

d)Helal Akreditasyon Kurumu

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Bakan yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yarın Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 80'inci yılı, kendisini minnet ve rahmetle anıyoruz.

Sayın Bakanım, yeni sistemle, bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sonrası birçok bakanlık yanlış yapılandı. Yani dün mesela Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını görüştük. Çok geniş bir Bakanlık olmuş birçok bakanlık gibi. Birbirleriyle ilgili olmayan, Devlet Personel gibi bir şeyin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında olması gibi -ya da birçok bakanlıkta benzeri yapılar var- yanlışlıklar var. Sizin Bakanlığınız geçmişte çarpık bir yapılanma içerisindeydi, şimdi düzelmiş, daha düzgün bir görünümde. Sizi kutluyorum, başarılar diliyorum ekibinizle birlikte.

Sayın Bakanım, bu dönem size ve Bakanlığınıza önemli bir misyon yüklüyor, çok önemli. Bir kriz dönemindeyiz. Bunun yapısal bir kriz olduğundan şüphe yok. Büyük bir sıkıntı var, bir ekonomik kriz var. Bu kriz dönemleri bazı yapısal değişimler için de fırsat verirler. Bu fırsatı iyi değerlendirmek lazım. Böyle bir dönemde Türkiye'nin daha fazla üretmesi, üretim ekonomisine dönmesi lazım tüketim ekonomisinden. Bakın, biraz önce rakamları verdiniz, geçmişe fazla girmediniz, 2002 demediniz -Başkanın deyimiyle- ama yıllardan beri Türkiye sadece tüketti; özellikle tüketim mallarıyla ilgili çok fazla ithalat yaptık, üretim yapmadık maalesef, sağlam bir ekonomi oluşturmadık. Şimdi bunları, bu ekonomik anlayışımızı değiştirmemiz, üretim ekonomisine geçmemiz, ihracat hedefli ama şimdiki gibi ara malı ithaline bağlı bir ihracat değil, katma değeri yüksek, teknolojik seviyesi yüksek bir ihracat hedeflememiz lazım. Bunun için de siz bir uygulamacı Bakanlık olarak, aynı zamanda işin mevzuat boyutuyla da ilgili bir Bakanlık olarak o üzerinizdeki misyonu yerine getirmek zorundasınız. Büyük sıkıntılar var.

Bu sunumda da sadece bütçeye yönelik ya da klasik, şimdiye kadarki dönemlerde olduğu gibi, bakanların açıklamalarına benzer bir sunum değil de daha detaylı bir vizyon ortaya koymanızı isterdim. Son bölümde yine bir kırk beş dakikalık ya da bir saatlik süremiz olacak, o bölümde o vizyonu ortaya koyabilirseniz memnun oluruz yani bundan sonra yapacaklarınızla ilgili. Gerçi çok kısa tuttunuz bütçenizi, bütçeyle ilgili de çok fazla bilgi vermediniz ama daha uzun dönemli bir vizyonunuz olabilirse, o vizyonu ortaya koyarsanız memnun oluruz.

Şimdi, kısa zaman içerisinde –Bakanlığınız da büyük- on dakika içerisinde birçok şeyi anlatmamız mümkün değil ama ben asıl Sayıştay raporlarına gireceğim. Sayıştay raporlarında, hem gümrükler hem de eski Ekonomi Bakanlığıyla ilgili nasıl bir yapı var, çok net olarak görebilirsiniz; 2017'yle ilgili Sayıştay raporları ama her ikisinde de çok detaylı bilgiler var. Özellikle mevzuat açısından, hukuk

ve mali mevzuat açısından, muhasebe işlemleri açısından oldukça geride olduğumuzu, yanlışlıklar yaptığımızı, hatalar yaptığımızı görebilirsiniz; oradan farklı bir pencereden Bakanlığımızı ve bağlı kurumları irdeleyebilirsiniz.

Ekim ayıyla ilgili... Ondan önce tabii bazı konulara değinmek istiyorum. Ekim ayında ihracat ve ithalat rakamlarıyla ilgili şeyler var, siz de söylediniz “Cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdı.” dediniz. Rekor kırıldı ama rekor kırılması için sadece kur değişiminin dışında başka bir neden yoktu. Yani evet, dış ticaret açığı azaldı; evet, ihracatın ithalatı karşılama oranı baya yükseldi. Bunun neydi sebebi? Hiçbir yapısal sebebi yok. Bu sebepleri sizin oluşturmanız lazım. Hâlbuki orta vadeli programa bakıyorum -zaten orta vadeli programın çok fazla eleştirilecek tarafı var, arkadaşlarımız da eleştirecekler- böyle bir programla, böyle bir vizyonla bunun başarılı olması mümkün değil yani yapısal bir dönüşüm mümkün değil.

Sayın Hazine ve Maliye Bakanı sunuş konuşmasında bazı şeyler ortaya koydu. Geçen yıllardaki büyüklüklerin, makro bütçe büyüklüklerinin devamı niteliğinde bunlar. Merkezî yönetim bütçe giderlerine bakıyorsunuz, bütçe gelirlerine bakıyorsunuz, sadece devrevi bir artış söz konusu yıllar içerisinde; yıllara sari, yıllar içerisinde devam eden bir artış veya azalış var. Şunu mesela dikkatinize sunmak istiyorum: Kurumlar vergisi 2019 için ne kadar öngörülmüş? Kurumlar vergisi 74 milyar öngörülmüş. Damga vergisi ne kadar Sayın Bakanım biliyor musunuz? Damga vergisi uydurma bir vergi, binde üzerinden alınır, binde seviyesinde alınır. Kurumlar vergisi yüzde 22’dir kazanç üzerinden, damga vergisi binde seviyesinde alınır biliyorsunuz. 21 milyar; kurumlar vergisinin 74 milyar olduğu bir şeyde 21 milyar damga vergisi. Harçlar 28 milyar. Şimdi, böyle bir adaletsizlik, böyle bir yapısal bozukluk var. Bunları düzeltmemiz lazım. Bu damga vergisi gibi uydurma vergilerin, çağ dışı olan vergilerin kalkması lazım. Gerçek anlamda ihracatı teşvik edecek şeylere, gerçek anlamda bir vergi reformuna ihtiyaç var. Dün söylediğim gibi -Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı buradaydı- bir sosyal güvenlik reformuna ihtiyacımız var, bir hukuk reformuna ihtiyacımız var. Bunların sadece bir bakanlık bünyesi içerisinde yapılması mümkün değil ama sizin ve Hükûmet de değil artık ama kabinenizin bunları başarabilmesi lazım. Bu konularla ilgili ortak bir çalışma içerisinde olunması lazım. Şimdi, yakında 11’nci plan çalışmaları başlayacak Mecliste de. O plan çalışmalarının tekrar revize edilerek aslında değerlendirilmesi ve bu alandaki bu değişim vizyonunun ortaya konması lazım o plan içerisinde de ve ona da uyulması lazım. Yoksa bu açıklanan 6 sektörde yıl sonuna kadar KDV ve ÖTV indirimi getirildi, bunlarla bu işlerin başarılması mümkün değil. Aslında, ekim ayında bu rekor kıran ihracat rakamları da dış ticaret açığının düşmesi de bütün rekor rakamları da bir şeyi ortaya koyuyor, iç piyasada çok büyük bir durgunluk var; bunu net olarak ortaya koyuyor, bunu aşmak lazım. Bu yönde çalışmalar yapmanız lazım, bir vizyon ortaya koymanız lazım.

Biraz önce söylediğim gibi, özellikle Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 Sayıştay denetim raporuna iyi bakılması lazım. Şartlı görüş verilmiş, 5+2’lik bir bulgu var denetim görüşünün etkileyen veya etkilemeyen. Bunları ekibinizle beraber irdelemenizde gerçekten fayda var.

Ekonomi Bakanlığıyla ilgili olarak da 3+32 bulgu var, 3+32 denetim görüşünü etkilemeyen bulgu var, bunları da irdelemekte fayda var Sayın Bakanım. Nasıl bir yapı var onu görebilmeniz açısından önemli hakikaten.

Ben hepsine girmek istemiyorum, zaten vaktimiz yok. Ama şunu, 28’inci bulguyu dikkatinize sunmak istiyorum: Geçmiş yıllarda da bu gündeme geldi, bunu gündeme getirdik ama Bakanlık nedense bir türlü onu ne tartışıyor, burada gündeme getiriyor ne de onun gereğini yerine getiriyor. Sayın Başkanım, sizin de dikkatinize sunuyorum.

Bu Turquality’le ilgili, desteklenmesi hakkında tebliğ kapsamında desteklenen firmaların çoğunluk hisseleri yabancı şirketlere satıldığı hâlde bu markaların desteklenmeye devam etmesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun toparlayın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçmişte de bununla ilgili 2015 ve 2016’da Sayıştay raporlarında eleştiriler vardı, bu yıl da güzel bir eleştiri var, bunun netleşmesi lazım. Sonuç olarak mesela, bir Japon firması bizim elektronik firmasını satın almış, biz hâlâ desteklemeye devam ediyoruz. Japon firması bizim elektronik firmasını satın alıyorken, ona sahip oluyorken orada bir marka yaratmayı mı hedefliyor yoksa kendi markasına bir rakip ortaya çıkmasını mı istiyor? Şimdi amaç o taraf için öyledir muhakkak ki, kendi markasına bir rakip ortaya çıkmasını. Bizim bunu desteklememizin ne kadar anlamlı olduğunu ben de sorgulamak istiyorum ya da diğer sektörlerde olduğu gibi örnekler var. Şöyle demiş: “Devlet destekli bir markalaşma programıdır Turquality ve ülkemizin rekabet avantajını elinde bulundurduğu ve markalaşma potansiyeli olan ürün gruplarına sahip firmalarımızın üretimden pazarlamasına, satışından satış sonrası hizmetlerine kadar bütün süreçleri kapsayacak şekilde yönetsel bilgi birikimi, kurumsallaşma ve gelişimlerini sağlayarak pazarda kendi markalarıyla global bir oyuncu olabilmeleri ve söz konusu markalar aracılığıyla olumlu Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesi amacıyla oluşturulmuş devlet destekli ilk ve tek markalaşma programı.” Bununla ilgili olarak da programın hedefleri tek tek sayılmış: Finansal kaynak temin etmek bu marka yolunda olan firmalara, marka bilincini artırmak, katalizör olmak, inkübatör olmak, yurt dışında Türk malı imajının oluşturulması vesaire.

Şimdi, yabancı firmalarca satın alınan, yüzde 51’i onlarda olanlarda bu amaç yerine gelebilecek mi? Yani hiçbir şekilde yıllardan beri bu Sayıştay görüşü dikkate alınarak bir cevap verilmemiş, “Uluslararası normlara uyuyoruz.” denmiş. Hâlbuki bu bize has, kendimizin, zaten Bakanlık olarak sizin oluşturduğunuz bir mevzuat, uluslararası normlarla çok fazla ilgisi yok. Uluslararası kurallara göre yapılması gereken bir iş değil sonuç olarak.

Firmaların Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde kurulmuş olması da yeterli olmamalı bana göre. Ben bu konuda şöyle olsun böyle olsun diye çok iddialı konuşmayacağım fakat tartışılması gereken, Sayıştayın görüşünün özellikle dikkate alınması gereken bir konudur.

Sayın Bakan, son olarak da 29’uncu bulgu, devlete karşı mali yükümlülüklerini yerine getirmeyen firmaların desteklenmesi söz konusu. Devlete karşı mali yükümlülüklerini yerine getirmeyen yani prim ve vergilerini ödemeyen firmalar var, bunların bir taraftan devlete karşı yükümlülüklerini yerine getirmedikleri hâlde, bir taraftan devlet tarafından desteklenmesi bir tezat oluşturuyor; bunun da -Sayıştay raporunda var- dikkate alınması gerekir diye düşünüyorum. Tabii bunlarla beraber diğer 3+32 bulgunun da dikkate alınması gerekir.

Sayın Bakanım, çok fazla uzatmayayım. Bir de bu şeye çok kısa olarak değineyim. İnzibati tedbirlerle fiyat artışlarını önleme. Siz özel sektörü de bilen bir insansınız. Yani bu dönemde böyle bir şey söz konusu olamaz. Zaten yaptığımız tespitlere göre galiba 6.400’e yakın bir istismar var, fiyat artışı var normalin üzerinde. Bunları bu tür yöntemlerle önlemek mümkün değil, daha etkili bir vizyon ortaya koymak lazım bütün bunlar için.

Bir de bizim ihracatımız için, baştan da söylediğim gibi, çok önemli bir nokta, işlem görmüş ham maddelerin ya da ara malı ithalatının ayrı bir programla ele alınması lazım. İhracatımız içerisindeki bu ara malı ithalatının düşürülmesi lazım, yüzde 80, 85’lerde, onun çok daha aşağılara düşürülmesi lazım zaman içerisinde. Onun da demin söylediğimiz gibi bir üretim odaklı programlı olması ancak mümkün.

Size ve ekibinize başarılar diliyorum. Bütçeleriniz hayırlı olsun efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepinize saygılar sunuyorum Halkların Demokratik Partisi adına.

Sayın Bakan, öncelikle dün Çalışma Bakanımızın bütçesini gördük, bir kadın bakandı, iki gün üst üste kadın bakan görmekten dolayı çok mutluyuz. Çünkü AKP iktidarında genelde hep 2 bakan vardı, geçen dönem 1’e düşmüştü, bu sefer tekrar 2’ye çıktı. Umarım ki demokratik ülkelerde olduğu gibi Bakanlar Kurulunun, Kabinenin yarısı kadın olsun. Siz de gördüğüm kadarıyla 2 kadınla beraber gelmişsiniz bürokrasi olarak, umarım ki gelecek yılki bütçede eğer hâlâ görevde olursanız arkanızdaki sıraların en az yarısı kadın bürokratlardan oluşsun, bu konuda bir hedefiniz olsun derim, ilk hedef olarak.

Sayın Bakan, zor bir dönemde göreve geldiniz. Gerçekten çarşıda pazarda yangın var Sayın Bakan. Yani hem vatandaşlarımız yoksullaşüyor, alım gücü düşüyor, fiyat belirlenmiyor, ciddi fiyat hareketlerinin olduğu bir dönemde göreve geldiniz, ciddi bir çalkantı döneminde göreve geldiniz; zor bir dönem. Şimdi, bu dönemde yönetmeye kalkarken bir bakıyoruz, inzibati tedbirlerle işte serbest piyasa arasında, ifrat tefrit arasında savrulup gidiyoruz. Umalım ki yakın zamanda taşlar yerine otursun.

Sayın Bakan, sunumunuzu dikkatle dinledim. Sunumuz da pek çok icraatın içinden programı şeklinde aslında ama siz sonuç olarak yeni bir bakansınız, geçmiş dönemde yapılanları ve yapılacakları anlatmışsınız daha çok. Ama bir vizyon belgesi şeklinde bir nokta göremedim. Temel bir hedef yani bizim hedefimiz... Atıyorum ihracatta Sayın Cumhurbaşkanı, biliyorsunuz -2011’de sanıyorum-2023’te 500 milyar dolarlık bir hedef koymuştu. Şimdi ben burada bunu göremedim. Çünkü şunu da diyemiyorsunuz herhâlde: “Ya, biz 500 milyar dolar değil de 200 milyar dolara ulaşacağız galiba.” diye bir şey de söyleyemiyorsunuz. Bu doğal çünkü hâlâ bazı bakanlarımız ve bazı milletvekilleri “2023 hedeflerinin arkasındayız.” diyor. Oysa Sayın Bakan, gerçeklere baktığımızda bu yıl sonu 170 milyar dolarlık bir ihracata ulaşacağız gibi duruyor ve gerçekler var, 2023 hedeflerinde ne olabileceğini siz de ortaya koyabilirsiniz, ben de koyabilirim yaklaşık olarak şu günkü duruma baktığımızda. Bu hedefler konulmalı Sayın Bakan, gerçeklikler çerçevesinde konulmalı. Bu hedeflere doğru gerçekten, hani “Katma değerli mal ürünlerinde şu kadar ihracat hedefimiz olacak.” diye on beş yıldır söyleniyor ama yüzde 3’ten öteye geçemiyoruz. 2002’de de yüzde 3’tü, bugün de yüzde 3. Bu hedefleri koyup diğer bakanlıkları sizin motive etmeniz lazım. “Benim 15 milyar dolarlık, 30 milyar dolarlık yüksek katma değerli ürün ihracat hedefim var.” deyip veya diğer bakanlıklarla beraber bu hedefi belirleyip bu hedefe kilitlenmeniz lazım, başka türlü bu olamaz. Bu anlamda bir hedef göremedim.

Sayın Bakan, uzun yıllar cari açığa dayalı bir büyüme modeli ortaya kondu, bunu biliyorsunuz ve AKP iktidarlari döneminde 500 milyar dolarlık cari açık verildi yaklaşık olarak. Ancak baktığımızda bu 500 milyar dolarla ne yapıldı bu ayrı bir konu ama AK PARTİ iktidarının ilk döneminde yani 2002-2008 döneminde AKP bir hikâyeye beraber bunu yapabildi yani Avrupa Birliği hikâyesi, “Avrupa Birliğiyle yakınlaşıyoruz.” dendi, ciddi demokratikleşme adımları yolunda bir perspektif ortaya konuldu ve buna ilgi gösterenler hem yabancı sermaye Türkiye’ye doğru geldi hem de bir anda ticaretimiz artmaya başladı ve dış açık vererek yani cari açık vererek ekonomimizde ciddi bir büyüme ivmesi yakalandı.

Bir de ikinci dönemi var AKP iktidarının bu 2009'dan sonra oluşan, artık demokratikleşme hikâyesinin yavaş yavaş unutulduğu ama dünya kriziyle beraber, 2009'da Amerika Merkez Bankası ve Avrupa Merkez Bankasının arkasında eşlik ettiği parasal genişlemeyle beraber oluşan ciddi para bolluğundan faydalanan bir Türkiye hikâyesiyle on yıl geçirdik ve hep cari açık verdik. Bu dönemde çağrımız hep şuydu: Arkadaşlar, bir gün müzik biter, bakın bu müzik çalar... Amerikan Merkez Bankası parayı bollaştırdı, saldı. “Bir gün bu müzik biter.” dedik, özellikle 2014'ten sonra bu müziğin biteceğine dair ciddi işaretler olmasına rağmen yıllarca yapısal reformlar yapılmadı. Gerek demokrasimiz anlamında ciddi gerilemeler yaşadık gerekse ekonomik reformlar yapılmadı, hep cari açık devam edecek zannedildi. Oysa her gün, her hikâyede bir gün bir müzik biter. 50 milyar dolar, 60 milyar dolar cari açık vereceksin, dış borcunu sürekli büyüteceksin ve bu aldığın kaynakları da AVM'lere, betonlara, üretken olmayan alanlara kaydıracaksın. Sonunda “Bu müzik biter.” dedik, Sayın Bakan bu müzik 2015'te zaten bitmişti. Sonrasında AKP iktidarlara bunu zorladı. Ne yaptı? “Bünye hasta.” dedik, siz Kredi Garanti Fonu verdiniz, piyasaya Kredi Garanti Fonu'nu saldınız. “Bünye hasta.” dedik, daha çok mali alanda genişlemeci politikalar ortaya koydunuz ve dış ticaret açığını hâlâ genişleten anlamda politikalar devam ettirildi, ta ki seçimlere kadar, seçimlerde de bu devam ettirildi ve o anda kriz zaten görüldüğü için, benim tahminim, Sayın Bahçeli de bunu gördü, Sayın Erdoğan da gördü erken seçime gitti ve iktidarı aldı ama hemen arkasından büyük bir deprem yaşadık. Enflasyon -faiz- dolar sarmalarını zaten 3-4 yıldır yaşıyoruz ama büyük bir depremi son 3-4 ayda yaşadık. Bunu dış mihraklar, şunlar bunlar diye anlatmaya çalıştılar ama açıkça söyleyeyim, bu kadar sorunu olan bir ülkede dış mihraklara gerek yok yani siz eğer ki yapısal reformlarınızı yapmazsanız her türlü spekülasyon da tabii ki yapılır.

Sayın Başkan, Sayın Bakan; enflasyon -faiz- döviz sarmalından çıkmak için yapısal reformlara ihtiyaç var, kortizon tedavileriyle bir yere kadar gidilebilir. Ama görüyoruz ki, Hükümetiniz tekrar kortizon tedavilerini öneriyor. Bu kortizon tedavileri kısa vadeli belki işler müdahaleci anlamda ama uzun vadede asla işe yaramaz. Sizin bir Ticaret Bakanı olarak, iç ve dış ticaretten sorumlu bir Bakan olarak mutlaka diğer bakanları zorlamanız lazım. Çünkü şunu çok iyi biliyorsunuz: Bakın, Tüketici Güven Endeksi'ne bakalım, nerede? Diplerde. Neden? Çünkü içeride ciddi bir huzursuzluk var, kutuplaşma var, kampaşma var, demokrasi anlamında aşınmışız, Türkiye'nin bir hikâyesi yok bakın. Türkiye'nin bir hikâyesi vardı, şu anda Türkiye'nin bir hikâyesi yok. O anlamda da hem vatandaşımız güven duymuyor hem geliri azalmış durumda. Bakın asgari ücret dolar bazında 250-260 dolarlarda, alım gücü düşmüş durumda. Niye? Türkiye'nin bir hikâyesi yok çünkü. Bu hikâyeyi yaratabilsek tüketici güven duyar geleceğe, harcamasını yapar, çarklar döner. Ama bunun için de yalnızca patronlarla toplantı yapma yetmiyor Sayın Bakan. Bakın, ben sizin de yoksullarla toplantı yaptığınızı görmedim. Gidip esnaf odalarının belki başkanıyla görüştünüz. Ama lütfen çarşıya çıkın Sayın Bakan. Bakın çarşıda yangın var. Ben kendi mahallemden söyleyeyim. Kasap Hüseyin Ağabey'e gidiyorum “İşler kesat.” diyor, ayakkabıcıya gidiyoruz “İşler kesat.” diyor, bakkalına gidiyoruz “İşler kesat.” diyor. Bütün piyasada işler kesat yani esnaf anlamında işler kesat. AVM'lerde ayrı bir şikâyet. Büyükler de şikâyet ediyor, küçükler de şikâyet ediyor. Ama Sayın Ekonomi Bakanı hep patronlarla toplantılar yapıyor.

Bakın, piyasayı rahatlatmanın iki yolu vardır, bir, Kredi Garanti Fonu'nda olduğu gibi yukarıdan para yağdırırsınız büyük sermayeye, onlar borçlarını ödemeye başlarlar, piyasaya biraz para sunarlar, piyasa canlanmış gibi olur. İkinci yolu, güveni sağlamaktır ve yoksulları gelirle buluşturmak. Ama bu vicdansız ve adaletsiz bütçeye baktığımızda güvenlikçi kalemlerde yüzde 50-60 artış olduğunu görüyoruz ama bakın, öğrenci bursuna geldiğinde yüzde 6 artış görüyoruz, 470 liradan 500 liraya çıkmış. Bir öğrenci gidip nasıl köşedeki bakkaldan, manavdan alışveriş edecek 30 lirayla, her güne 1 lirayla Sayın Bakan? Oysa bir tek S400 füzesi almayarak öğrenci burslarına yüzde 30 zam yapabiliriz,

emekliye, işçiye, memura yüzde 25 enflasyon üzerinde zam yaparız, piyasa canlanır. Siyaset tercihlerden ibarettir, bu tercihler de özgürlük-güvenlik dengesi şaşmıştır bütçe anlamında. Sizin bu anlamda da “Yoksullara kaynak ayırılım ki, gelirlerini artıralım ki piyasada çarklar dönsün.” demeniz lazım.

Diğer bir konu AB’yle ilişkiler. Bakın, güzel bir cümleniz var: “Gümrük Birliğinin güncellenmesini istiyoruz.” Herkes istiyor, ben de astronot olmak istiyorum. Yani ne var ama olamıyorum. Niye? Çünkü astronot olmak için gerekli şartları yerine getirmiyorum. Şimdi, Avrupa Birliği bir kulüp ve şartları var, Kopenhag Kriterleri var. Diyor ki “Arkadaş, bu kulübün şartı Kopenhag Kriterlerine uymak.” Siz diyorsunuz ki: “Arkadaş, ben bir tek senle alışveriş edeyim ama Kopenhag Kriterlerini boş ver.” Olur mu böyle bir şey? Sizin Dışişleri Bakanıyla, Cumhurbaşkanının yakasına yapışmanız lazım. Demeniz lazım ki: “Bak Gümrük Birliğinin güncellenmesi Kopenhag Kriterlerinden geçer, demokratik reformlardan geçer.” Yıllardır bu vaadediliyor, olmuyor. Niye? Çünkü Türkiye demokrasi liginde Dimyat’a pirince giderken eldeki bulgurdan oldu. Bu anlamda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, toparlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toparlıyorum.

...ivedi adımlar atmanızı öneriyorum.

Diğer bir mesele Sayın Bakan, iç ticarete böyle, AB’yle böyle. Ya komşularımızla ya... Sayın Davutoğlu, Cumhurbaşkanımız “Komşularla sıfır sorun.” dedi, vallahi komşu kalmadı Sayın Bakan. Yani komşuların hepsi yangın yeri ve komşularla da sorunları çözemiyoruz. Bunun için iç barışımızı sağlamamız lazım. Türkiye’de Türkler, Kürtler, Ermeniler, Araplar, Süryaniler var. İçte bir birimizle barışacağız Hristiyan’ı, Müslüman’ı, Alevi’si hep beraber bu yönde bir perspektif, yeni bir reform dalgasına gireceğiz. Komşularımız da aynı şekilde Türkmen, Arap, Kürt, Süryani, Ermeni, bütün bunlarla barışacağız, kucaklaşacağız. Böyle bir vizyon olmadan komşularla... Sayın Bakan, bakın önce birbirinizle barışacaksınız sonra ticaret yapacaksınız veya birbirini beraber yürüteceğiz. Böyle bir vizyona, acil bir vizyona ihtiyaç var.

Sayın Bakan, bir bakın örnek de vereyim. Sayın Bakanlar buraya geliyor “Soydaşlarımıza şunu yapacağız, soydaşlarımıza bunu yapacağız.” diyor. Ben de diyorum ki: “Bir ülkenin soydaşları olmaz vatandaşları olur.” Çok kimlikli, çok kültürlüyüz. Ama ben de burada “soydaş” diyeyim bari. “Ermenistan” diye bir devlet var, benim de soydaşlarım orada. Ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşayım ve Türkiye’nin daha iyi olması için hem Türkiye’yle hem bütün komşularımızla ilişkilerimizin iyi olması istiyorum. Ya yirmi altı yıldır kapısı kapalı bu Ermenistan’la. Niye kapalı arkadaş? Gürcistan üzerinden bütün ticaret gidiyor ama malların dörtte 1’i Türkiye’den gidiyor, diğer mallar Çin’den, İran’dan geliyor. Halbuki sınır kapısı açık olsa, ilişkiler gelişir, insanlar daha çok gider gelir, meselelerimiz de varsa bunları çözeriz. Ama kapalı olunca, ne oluyor? Siz de biliyorsunuz, Gürcistan üzerinden gidiyor, daha pahalıya gidiyor. Ne oluyor? Kars kaybediyor, Iğdır kaybediyor, Trabzon limanı kaybediyor. Bu anlamda da bir açılıma ihtiyaç var diye düşünüyorum.

Sayın Bakan, AVM’lerle ilgili. Bakın, şu AVM meselesi Türkiye’yi kasıp kavurdu. Tamamen kültürümüze zıt bir anlayış. Bütün şehirlerimizi işgal etti, esnafı yok etti, tarumar etti. Ya, bir regülasyon da yok. Benim İstanbul’da oturduğum yere yakın sekiz AVM var, 2 kilometre çapında. Bakın, o Bakırköy etrafında, 2 kilometre çapında 8 AVM olur mu? Ne olur orada esnaf? Yok olur. Sayın Bakan, bununla ilgili, bir regülasyonla ilgili bir şey duymadık sizden: “Biz AVM’lere bundan sonra şehir içinde ruhsat vermeyeceğiz, verilmeyeceğiz -veya yerel yönetimin yetkisindeyse de- mevcutları da şehir dışına taşıyacağız.” diye bir vizyon duymadık.

Zincir marketlerle ilgili, bakın, bir market var reklam veriyor. “Kaç mağazam var?” “3 bin, yok, çık 5 bin, yok, çık 10 bin.” diyor. Ya her birisi köylere kadar girmiş Sayın Bakan. Kenar mahalle ilçelere gidin, orada beş bakkal var, gidiyor A101 açıyor, o beş bakkalın dördü kapanıyor. Bunu mu dur bizim vizyonumuz? Niye bu kadar sarıp sarmalıyoruz A101’leri, BİM’leri? En ücra köşelere kadar niye o esnafları korumak için bir vizyonumuz yok? Yani böyle bir şey olabilir mi? Bu AVM’lerle ilgili, zincir marketlerle ilgili bir şey duymadık. Acaba lobi bu kadar etkili mi Sayın Bakan? “Biz bunları durduracağız, regüle edeceğiz, zincir marketlerle ilgili bir regülasyona gideceğiz” diye bir şey duymadık. Bakın, caddelerimiz kimliksizleşiyor. Caddelere gelin, A101, BİM, Carrefour, LC Waikiki; bütün caddelerin tabelaları bunlarla dolu. Ya, yerel manifaturacılarımız vardı bizim, kasaplarımız, esnaflarımız...

BAŞKAN - LC Waikiki ne? Hayret bir şey ya. Kurucu Genel Müdürüyüm oranın, nasıl konuşuyorsun?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - LC Waikiki yerli, tamamen yerli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, BİM de yerli. “Her yerde bunlar var.” diyorum, bunun dışında yerel isimler yok, yerlilik yok.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Garo, reklam yapmayın.

BAŞKAN – Yapabilir, yapabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim dedem Yemenici Garabet yani ayakkabıcı, Yemeniciler Çarşısı’nda olmuş. O doku değerleri... Bakın, Turizm Bakanıyla konuşun. Avrupa’yla gidiyoruz, yerel bir şey gördüğümüzde kıymetli oluyor değil mi Sayın Bakan? Orada bir yemenici yemeni diktğinde kıymetli oluyor. Ona gidiyorsun, 50 euro veriyorsunuz ama öbür tarafta bir değer yaratamıyorsun. Bu değerlerimizi korumamız lazım.

Bakın, yüzde 10 indirim kampanyasını zorladınız. Kim uydu? A101, BİM uyguladı. Benim köşedeki bakkal amcama gidiyorum, “Arkadaş, ben nasıl uygulayayım?” diyor. 10 metre ötede A101 var, o kuru yemişi 8 liradan satıyor, benim bakkal amcam 14 liradan, 15 satmak zorunda. Ben ondan alışveriş ediyorum ama herkes edebiliyor mu? Bu rekabet yıkıcı bir rekabettir Sayın Bakan, tekeller lehine bir rekabettir. Yani biz şeyi bastırıyorsunuz, onlar belki geçici olarak bunu uygulayabilirler ama müşteri daha çok oraya doğru gider bu şekilde, yıkıcı bir rekabet anlamında bunları uyguladılar. Bunlara dikkat etmemiz gerekiyor.

Son olarak, Sayın Bakan, bakın, et kampanyası yaptı Tarım Bakanımız. Kime verdi? A101, BİM’e verdi. Millet daha çok A101, BİM’e alışıyor. Köşedeki kasap Hüseyin Amca iflas ediyor bu kampanyalarla. Bunların regülasyonu ile ilgili Rekabet Kurumumuz ne yapıyor, ne yapıyor, siz ne yapıyorsunuz?

Bakın, yeni teşviklerle ilgili Sayın Bakan orada da yıkıcı bir tekel gidişatı var. Butik bir teşvik kanunu ortaya kondu, biliyorsunuz. Bazı gruplar geliyorlar, gidiyorlar efendim Bakanlığa. “E, ne vereceksin bana?” “Bedava arsa.” “Ne vereceksin?” “Efendim, vergi almayacağım.” “Ne vereceksin?” “SGK primi almayacağım.” diye bir oyuncu giriyor pazara, girecek yani bu teşvik paketleriyle ve yıkıcı anlamda bir rekabete girmiş olacak. Bunlarla ilgili ne tedbirler almayı düşünüyorsunuz Sayın Bakan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum, son cümlelerimi edeyim.

Sayın Bakan, bu zincir marketler, AVM'ler meseleleri tabii ki ayrı ama esas olarak sizin çağrınız, demokratik adımlar, Türkiye'nin bir hikâye yaratması, iç barışını yaratması, bütün güven endekslerinin yükselmesi buna bağlı. Türkiye'nin yeni bir hikâyeye ancak hani 2023 hedefleri bir vizyon olabilecektse bunlar demokrasi vizyonu olmalı, barış vizyonu olmalı ve bununla beraber iç ticaretimizin de dış ticaretimizin de çok daha sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, Ticaret Bakanlığımızın, Sayıştayın ve diğer kamu kurumlarımızın değerli personeli, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Yarın 10 Kasım, ebediyete irtihalinin 80'inci yıl dönümünde Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum, ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Sayın Bakanım, Sayıştay raporlarında geçen yılki birçok bulgu aynen yer alıyor. Demek ki Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan Sayıştay dinlenmiyor. Kesin hesaplar ve Sayıştay raporlarının görüşülebilmesi, denetim görevimizin layıkıyla yerine getirilebilmesi için ayrı bir komisyon kurulması gerektiğini bugün de ifade ediyorum.

Ülkemizde son dönemlerde yaşanan gelişmeler ekonomideki sorunları daha da yaygınlaştırılmış ve geleceğe dönük beklentileri tahrip etmiştir. Ekonomik sıkıntılardan dolayı ticaret ve meslek erbabımız, esnafımız ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Konkordato ilanları, basına yansıdığı kadarıyla son üç aydır önemli ölçüde artmış olup sanki otomatige bağlanmıştır. Yine, arkası önü mutlaka aydınlatılıp araştırılması gereken fabrika yangınları da büyük soru işaretlerine neden olmaktadır.

Sayın Bakanım, konkordato ilanlarıyla yangınlar konusunda yaptığınız bir çalışma, araştırma, inceleme var mıdır? Kaç firma konkordato ilan etmiş, ertelenen, yapılandırılan borçları ne tutardadır? Bunlar arasında kasıtlı davranışlar, istismar edenler tespit edilmiş midir? Ekonomik teröre, küresel operasyonlara karşı yürekli mücadele etmiş Türkiye'nin kasten ve kundaklama yöntemleriyle istihdam meşalesini söndürmek, istikbal yürüyüşünü sekteye uğratmak, bu bahaneyle fırsatçılık ve simsarlık yapmak rezilliktir, gayrimilliliğin karanlık resmidir, buna hiç kimsenin hakkı yoktur. Türkiye ekonomisi içine çekildiği kur savaşından ağır hasar almıştır fakat ülke bizimidir; tesisler, fabrikalar, kurumlar milletimizindir; ekonomideki derin yaraları tedavi edip iyileştirmek millî becamızın gereğidir.

Sayın Bakanım, siz de açıkladınız, ihracatta son sevindirici rakamlar var. 2018'in ilk on ayında yüzde 7,6 artış gerçekleşti, ekim ayında tarihî rekor kırıldı. Tabii, ülkemizin ekonomik saldırılara maruz kaldığı zorlu bir dönemde gerçekleşen ihracat karşısında ihracatçılarımızı hakikaten tebrik ediyorum, kutluyorum. Ancak enflasyon rakamları pek iç açıcı değil. Son açıklanan enflasyon rakamlarını hepimiz değerlendirdik. Belli ki enflasyon canavarı tekrar kafasını kaldırdı. Yeni Ekonomi Programı'nda yıl sonu enflasyon oranı yüzde 20,8 düzeyinde tahmin edilmişti. Ekim ayı enflasyon oranı son on beş yılın en yüksek rakamıdır ve aylık yüzde 2,67, yıllık bazda da yüzde 25,24 olarak gerçekleşmiştir. Gıda enflasyonuyla yüzde 30'a yaklaşmıştır. Anlaşılan enflasyonla mücadele kapsamında binlerce firmanın yaptığı yüzde 10'luk fiyat indirimlerinin etkisi sınırlı olmuştur. Geçen hafta ilan edilen, yıl sonuna kadar süreceği söylenen ve altı ana başlıkta düzenlenen KDV ve ÖTV indirimlerinin nasıl bir sonuç

vereceğini de önümüzdeki günlerde göreceğiz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak dileğimiz, ekonominin hareketlenmesi, piyasaların canlanması, artan maliyet baskısının, Türk lirasındaki değer kaybının süratle telafi ve tamir edilmesidir.

Kurdaki gerilemeyle birlikte vergi ve diğer fiyatlardaki indirimlerin insanımızın hayatına doğrudan doğruya yansması gerekmektedir. O nedenle Sayın Bakanım, soruyoruz: Yani döviz artınca fiyat etiketlerini anında şişirenler döviz gerileyince neden aynı davranışı göstermiyor? Yüzde 10'luk fiyat indirimleri lütf mudur? Dövizdeki tansiyon azalınca yaptıkları geçici fiyat indirimlerini vatandaşlarımızın âdeta gözüne sokanlar mutfaktaki feryadı, insanımızın şikâyetini yüreklerinde hissedebilecek alıcınaplığa sahipler midir? Dolar 7 lirayı aştığında zam butonuna gecikmeksizin basanlar dolar gevşeyip gerilediğinde neden yaptıkları zamdan vazgeçmiyorlar?

Sayın Bakanım, 25 Ekimde yaptığınız açıklamada 5.300 firmayı ve 77.386 ürünü denetlediğinizi söylediniz. Yani nasıl denetlendi, ne yaptınız, ne yaptırım uyguladınız? Yani bir sonuç alınmadığını enflasyon rakamları ortaya koyuyor. Hayat pahalılığı, geçim zorlukları, ekonomik sıkıntılar her insanımızı tehdit etmektedir.

Bugün Enerji Bakanımın bir açıklaması var, "Elektrik ve doğal gazda indirim gelebilir." diyor. "Gelebilir." değil Sayın Bakanım, gelmeli. Bilmiyorum, Enerji Bakanlığını, EPDK'yı da denetlediniz mi, elektriğe çok yüksek zam yaptı. Sanayicinin, esnafın, çiftçinin, girdi maliyeti üzerinde çok büyük oranı var. Yine, ailelerin en önemli harcama kalemlerinden biri. Yani devlet fiyat indirimlerinde özel sektöre örnek davranması açısından da elektrikte, doğal gazda fiyat indirimi gerekiyor. Yani vatandaşlarımız nimette en arkada, külfette en önde olmamalıdır. Bu işleyiş, bu haksız süreç mutlaka değişmeli, dönüşmelidir. Milliyetçi Hareket Partisi ekonomik sorunlardan siyasal çıkar devşirmeye niyet etmeyen, buna tenezzülü dahi zül addeden millî asalet ve millî ahlaka sahiptir. İyiye iyi, kötüye de kötü demeye devam edeceğiz. Vatandaşlarımızın hakkını hukukunu savunmak, milletimize tercüman olmak en temel ve öncelikli hedefimizdir, aynı zamanda da görevimizdir.

Sayın Bakanım, bu haksız fiyat artışlarıyla ilgili bölüm de açmışsınız sunumuzda. Bir de haksız fiyat uygulamaları var. Yani bir ürünün maliyetinin en az ne olacağı üç aşağı beş yukarı belli ama bakıyorsunuz, özellikle gıda ürünlerinde maliyetinin çok altında fiyatla satışlar da yapıyor. Mesela peynir, mesela sucuk yani o maliyete göre o fiyattan satılması mümkün değil. Yani bunlar konusunda da bir denetiminiz var mıdır, tespitleriniz var mıdır? Bu tüketicuyu aldatan, hileli ürün üretenlerle ilgili yaptığınız uygulamalar nedir?

Sayın Bakanım, ekonomide rekabet sağlanarak tekelleri oluşumların önlenmesi, istihdam yaratılması, gelir dağılımındaki dengesizliklerin giderilmesi, yeni girişimlerin ekonomiye kazandırılması, bölgelerarası dengesizliklerin giderilmesi ve yerel potansiyelin harekete geçirilmesi amacıyla esnaf ve sanatkâr kesiminin faaliyetleri desteklenmelidir.

Esnaf kesiminin teknoloji kullanım düzeyi ve ürün kalitesi yükseltilerek verimliliği artırılmalı, bilgiye erişimleri kolaylaştırılmalı, ana ve yan sanayi bağlantıları güçlendirilmelidir. Meslek standartları geliştirilmeli, esnafa ihtisas kimliği kazandırılmalı ve mensubiyet bilinci oluşturulmalıdır.

Esnaf ve sanatkârmızı yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakan AVM'ler ve büyük marketler zincirinin küçük esnaf aleyhine gelişen haksız rekabetin mutlaka önüne geçilmelidir.

Piyasanın canlanması, KOBİ'lerin ve esnafın rekabet gücünün artırılması amacıyla geniş kapsamlı bir program açıklanmalı, bölgesel, sektörel ve millî yenilik strateji ve politikaları ivedilikle uygulamaya konulmalıdır. KOBİ'ler ve esnafın vergi ve prim oranlarında indirim yapılmalı, elektrik, su ve doğal gazda özel tarifeler getirilmelidir.

KOBİ'lerin katma değeri yüksek mal ve hizmet üretmeleri desteklenmeli, AR-GE yatırımı yapmaları ve araştırmacı istihdam etmeleri özendirilmeli, markalaşmaları, kurumsallaşmaları ve yenilikçi iş modelleri geliştirmeleri sağlanmalıdır. KOBİ'lerin her kademedeki insan gücü kapasitesi artırılmalı, nitelikli insan gücüne dönük eğitim-sanayi iş birliği politikaları desteklenmeli, çıraklık ve kalfalık destekleri uygulamaya geçirilmelidir. KOBİ'lerin gerek finansman ve gerekse borç sıkıntısı had safhadadır. BDDK verilerine göre KOBİ kredileri her yıl yüksek oranda artarak 2018 Eylül ayı itibarıyla 663 milyar liraya ulaşmıştır. KOBİ'lerin takibe düşen kredi borçları da hızla artmakta olup 36 milyar lirayı aşmıştır. KOBİ'lerin takipteki kredi oranı yüzde 5,4 olup toplam takipteki kredi oranının çok üzerindedir. Kredi kullanan 3 milyon 153 bin 111 KOBİ'nin yüzde 10,4 oranında, 326.483 adedi takiptedir. Esnaf ve KOBİ'ler borç ve yüksek faiz sarmalından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Kalaycı.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tamamlıyorum Başkanım.

Esnaf ve KOBİ'ler borç ve yüksek faiz sarmalından kurtarılmalı, bu amaçla finansal borçların gönüllük esasına dayanan bir mekanizma dâhilinde uygun şartlarda yeniden yapılandırılması uygulamaya konulmalıdır. Böylece bankaların donuk kredileri azalacak, aktiflerinin kalitesi artacak, KOBİ'lerin ve esnafı birikmiş borçlarında önemli ölçüde azalma sağlanacak, girişimcimizin yeniden aktif üretime katılımı sağlanmış olacaktır.

Sayın Bakanım, bu KDV iadesiyle ilgili devletten olan alacaklar, yine hak edişler ödenmeli. Bunlar da KOBİ'lerimizi, girişimcilerimizi, ihracatçılarımızı finansman açısından rahatlatacaktır.

Bugünlerde haller, komisyoncular tartışılıyor. Toptancı halleri kamuoyunda bilinen aksine komisyonculara değil, üreticilere ve üretici malını pazarlayan ticaret erbabına çok gerekli olan bir mahaldir, üretici mallarının fiyat bulduğu yerlerdir. Bilinmesi gereken çok önemli bir noktada sebze ve meyvenin maliyet esasına göre değil, borsada oluşan günlük fiyata göre satılıyor olmasıdır. Komisyoncu, eski adıyla kabzımal, hukuk diliyle ahzükabz yetkisi verilen kişilerdir. Hallerin ve komisyoncuların fonksiyonlarının sona ermesi kayıt dışılığı artıracak, başta küçükler olmak üzere tüm üreticileri aracı ve korsan satıcıların insafına terk edecektir. Kısa süre sonra küçük üreticilerin üretimden çekilmesi ve ortalığın büyük sermayeye kalması söz konusu olacaktır. Çiftçilerimiz büyük zincir market gruplarının marabası hâline gelecektir, onların ürettiği fiyatlarla üretim yapmak durumunda kalacaklardır.

Milliyetçi Hareket Partisine göre esas yapılması gereken, kayıt dışı ticaretin önlenmesi ve toptancı hallerin fiziki yapılarının çağdaş standartlara yükseltilmesidir.

Son olarak nakliyeciler esnafımızla ilgili birkaç hususu ifade edeceğim. Nakliyeciler esnafımız her gün geriye gitmekte, sigorta primi ve vergilerini ödeyememekte, birçoğu son çırpınışlarını yaşamaktadır. Taşımacılık yapabilmek için zorunlu olan yetki belgelerinin ücretleri çok yüksektir. Ayrıca uygulamada pek çok problemlerle karşılaşmaktadır. Vergi, prim ve yüksek akaryakıt fiyatları karşısında şoför esnafı ailelerine ekmek götüremez duruma gelmiştir. Deniz ve hava taşımacılığında ÖTV'siz akaryakıt alınabilirken kara yolu taşımacılığı yapan esnafımız bu imkândan yararlanamamaktadır. Bu uygulama, maalesef taciri esnafa karşı koruyan bir uygulamadır. Nakliyeciler esnafımızın yaşadığı sorunlar artık görülmelidir. Yük ve yolcu taşımacılığı yapan şoför esnafına da vergisiz akaryakıt verilmelidir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sessiz biraz lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şoför esnafına vergi indirimi ve kolaylıkları getirilmelidir. Dünyanın en yıpratıcı mesleklerinden biri olan şoför esnafına yıpranma payı hakkı verilmelidir, yetki belgeleri şoför esnafına yük ve eziyet olmaktan çıkarılmalı, uygulamadaki karmaşa giderilmeli ve belgelerin amacı dışında kullanımı ve haksız rekabet önlenmelidir.

Sayın Bakanım, biliyorsunuz geçen yıl Ahilik Fonu’nun oluşumuyla ilgili yasal düzenleme yapmıştık, altı ay ertelenmişti. Şimdi 1 Ocak 2019’dan itibaren uygulamaya girecek. Yüzde 2 prim ödeyecek esnafımız, yüzde 1 devlet ödeyecek. Bu düzenlemeyi MHP olarak biz de destekledik. Onu da ifade edeyim ama prim açısından baktığımız zaman esnafın mevcut yüzde 34,5 primi ödemekte zorlandığı ortada. Buna yüzde 2 daha ilave edilmesi gerçekten esnafımız açısından çok sıkıntı oluşturacak. Bu anlamda esnafın primlerinde, SGK primlerinde indirim gerektiğini ifade ediyorum.

Bakanlığınızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Sözümün başında demedim, göreviniz de hayırlı olsun, Bakan yardımcılarımıza da hayırlı olsun. İnşallah ilk bütçeniz de ülkemiz, milletimiz için hayırlı sonuçlar getirir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Değerli arkadaşlar, birleşime saat 14.00’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.28

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.06

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değeri arkadaşlar, 13’üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşlere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Yılmaz, buyurunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

Ben de Ticaret Bakanımızı kutlayarak ve bürokratları da aynı şekilde kutlayarak konuşmama başlamak istiyorum.

Sadece Ticaret Bakanlığı olarak bir önceki yıldaki bütçesine baktığımızda Ticaret Bakanlığımız çok fazla büyük bir Bakanlık değil, 1 milyar TL’nin üzerinde bir bütçesi var ama bugün diğer bakanlığı da devralınca ortaya 5 milyar TL’lik bir bütçe çıkıyor ve dolayısıyla orta büyüklükte bir Bakanlık. Dolayısıyla, Bakanlığın görevlerine, vazifelerine şöyle bir göz attığımda ben şunu görüyorum: Bakanlık aslında özü itibarıyla düzenleyici bir kurum. Ekonomik hayatın, iktisadi hayatın önemini ortaya koyan ticari hayatı düzenlemekte önemli yetkileri olan bir kurum. Ayrıca, tabii, kendisine bağlı, daha doğrusu bağlı değil de ilişkili olan, bu ticari hayatı düzenleyen bağımsız, denetleyici, düzenleyici kuruluşlar da var.

Ayrıca, Bakanlığın ikinci görevi veri toplamak, veri toplayıcı bir kuruluş. Dolayısıyla, bu veri toplayıcılık görevine baktığımda önümüzdeki yıllarda veyahut da bundan sonra gelecek olan dönemde bugünden itibaren toplanacak olan sağlıklı veriler akademik dünya için, ülkemizde sağlıklı ve doğru kararlar alınabilmesi için son derece önemli. Fakat son birkaç yılda toplumda şöyle bir endişe var: Üretilen rakamların güvenliği demiyorum -yani güvenlikte yabancı buraya müdahale eder, şu yapar-güvenilirliği konusunda bir endişe var. Dolayısıyla, üretilen rakamların doğru olup olmadığı konusunda endişeler var ve eğer bu endişe giderek daha da yoğunlaşırsa uzun vadede biz bunun bedelini ödeyeceğiz ve bize yol, su olarak gerek dönecek bu. Dolayısıyla, 2012 ve 2013 yıllarındaki –burada şununla ilişkilendirmek istiyorum- altın ticareti ve ithalatıyla ilgili olarak şu anda bizim dış ticaret rakamlarımızdaki serilerin doğru olduğuna ben şahsen inanmıyorum. Dolayısıyla, o 2012 ve 2013’teki özellikle altın ticaretiyle ilgili olan serilerin tekrar gözden geçirilmesi ve bunların düzeltilmesi gerektiğini söylüyorum çünkü...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 10 milyar dolar fark var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla, şuradan hareket ediyorum: Zamanın dış ticaretten sorumlu bakanı ile ekonomiden sorumlu bakanı arasında altın ticaretiyle ilgili bir tartışma çıktı ve bu tartışma basına da yansıdı. Ekonomiden sorumlu bakan bunun bir ödeme aracı olduğunu, dolayısıyla bunun ihracat, ithalat olarak yazılmayacağını, yazılmaması gerektiğini burada çifte muhasebeleştirme “double count”ın olduğunu söyledi ama ilgili bakan dedi ki: “Ne münasebet, altın geliyor, gümrüğe giriyor, gümrükten çıkıyor ve dolayısıyla bu da bir ithalattır, ihracattır.” O dönemde yaşananları biliyoruz, detaya girmeye gerek yok. Ben şahsen o dönemdeki dış ticaret rakamlarının özellikle altınla ilgili olan unsurların doğru olduğuna inanmıyorum. Dolayısıyla, keşke elimizden gelse de önümüzdeki

dönemde, bu yıllarla ilgili ekonometrik model çalıştıracak olan akademisyenlerin vesairenin elindeki bu verilerin doğru olduğunu ortaya kayabilsek diyorum. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde... Sayın Bakanım, 2017 yılını biz altın ithalatı ve ihracatı tartışmasıyla geçirdik. Dolayısıyla, dış ticaret rakamlarımızı analiz ederken irdelerken altın dâhil, altın hariç diye baktık zaman zaman ve bu, bizi de çok doğru bir yere götürmedi. Gerçekten, bu konuda çok şeffaf olunursa topluma doğru bilgi verilirse buradan hepimiz sağlıklı bir sonuç çıkaracağız, ülkemizin faydasına olacaktır diye düşünüyorum. Çünkü külçe altının alış ve satış fiyatı arasındaki marj çok dar yani İsviçre'den, Londra'dan, New York'tan külçe altın getirip Türkiye'den bunu alıp bir Körfez ülkesine satmanın... Arasında çok fazla bir kâr marjı yok, standart bu. Körfez ülkesinde eğer bu işle uğraşan bir ticarethane, bir şahıs vesaire varsa... İsviçre'den gelecek altın Türkiye'ye geliyor da veyahut da Londra'dan geliyor buradan tekrar üstüne marj konularak Körfez ülkesine gidiyor. Belli bir miktar altın bir miktar, belki de 5-6 kere geldi gitti, geldi gitti, geldi gitti; o arada insanlar şunu düşünmeye başlar: "Yahu acaba İstanbul'da bir depo var da o depoda altın duruyor, dolayısıyla belgeler mi gelip gidiyor, bu rakamlar doğru mu?" Herkes bu soruyu sordu. Eğer bu soruyu sormak yanılsa kabahat bence bu soruyu soranlarda değil, bu sorunun sorulmasına sebep olanlarda; dolayısıyla burada bir şeffaflık olması lazım. Dolayısıyla tekrar başa dönecek olursam Bakanlık olarak görevlerinizden bir tanesi düzenleyicilik, denetlemekse ikincisi de veri toplayıcısı olmaktır. Verilerde lütfen titiz olun, özellikle bu yıldan itibaren altın ticaretiyle ilgili olarak girişlerin, çıkışların şeffaf bir şekilde verilmesini sağlayın.

İkinci bir husus, Dış Ticaret Müsteşarlığı iken veyahut da Ekonomi Bakanlığıken bile o koltukta oturan insanların görevi sanki sadece ihracattan sorumlu olmakmış gibi bir durum var, ithalatın bakanı olanı ben hiç görmedim, duymadım da. Şu anda "170 milyar dolar yıl sonu itibarıyla ihracatımız olacak." diyorsunuz. Sayın Bakanım, sizden istirhamım şu: Biz 81 milyon vatandaş olarak kaç milyar dolara amelelik yapıyoruz? Yani bunun gerçekten katma değeri nedir, bunu bir öğrenelim, bilelim. Ben bunu bütçenin geneliyle ilgili sunum yaparken Bakan Bey'e de söyledim ama bunun cevabını alamadım. Yani her ay kimin bir ile gidip orada "Şu kadar ihracat yaptık." diye sunum yapması çok doğru bir şey değil. Şu anda TİM'in bence elinde yeterli kaynak da var Türkiye'de yetişkin insan kaynağı da var, o ayın ihracatını yapabilmek için biz ne kadar ithalat, girdi sağladık? Yani bu ülkenin ekonomik büyüme modelinin ne olduğunu hepimiz biliyoruz, biz ithalat yapmadan büyüyemiyoruz. Bizim imalat sanayimizin ithalata bağılılığı, 2010 yılında Dış Ticaret Müsteşarlığının yaptığı bir çalışmaya göre girdi, ara malı ve ham madde olarak yüzde 82 yani 1 dolarlık imalat yapabilmek için, üretim yapabilmek için bu ülkede 82 centlik girdi sağlamamız lazım. Dolayısıyla bizim katma değerimiz nedir, neye çalışıyoruz? O dönemde yine söylenilen rakamlar vardı, 750-800 milyon dolarlık beyaz eşya ihracatımız vardı, 700 milyon dolarlık komponent ithal edip aradaki 100 milyon dolara çalışıyordu bu ülke, bu rakamlar... Dolayısıyla sizden istirhamım, sadece ihracatın değil, ithalatın da bakanı olun ve bu insanlara bu rakamları bulmadan basın toplantısı yaptırmayın lütfen, toplumu aydınlatınsınlar, biz neye talim ettiğimizi, neye hamallık ettiğimizi bilelim.

Bir başka husus... Benden önce konuşan Komisyon üyesi arkadaşlarım Sayıştay raporlarına değindiler, Sayıştay raporları gerçekten -özür dileyerek söyleyeyim, saygıda kusur etmeyeyim- bir facia, özellikle Ekonomi Bakanlığı keyfine göre davranmış yanı başıboş bırakılmış. Dolayısıyla buralara eğilip bu işlerin düzeltilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, bir başka husus, enflasyonla mücadelede yüzde 10'luk bir indirimle gidilmesi ve bu kampanya. Şimdi, bu, eşyanın tabiatına aykırı; eğer bir ülkede toptan eşya fiyatı yüzde 45-46'ya geldiyse, tüketici fiyatı da yüzde 25'lere geldiyse ki şunu sizinle açık yüreklilikle paylaşayım: Biz bugün enflasyonla olan mücadelemizde AK PARTİ 2002'de ne devraldıysa o noktaya maalesef geri döndük yani az gittik, uz gittik, bir arpa boyu yol gittik, yine aynı yere geri döndük, koşullar yine

aynı. 2001 yılında yani AK PARTİ iktidara gelmeden önce IMF'yle yapılan ilk anlaşmanın sonucunda Merkez Bankası bağımsızlığı kanunu geçirilip Merkez Bankası enflasyon hedeflemesine geçtiğinde yıllık tüketici enflasyonu yüzde 68 idi, 2002 yılında AK PARTİ iktidara gelip görevi devraldığında bu oran yüzde 29,75 idi ki biz buraya 2001'deki yüzde 68 seviyesinden geldik. Şu anda toptan eşya en son ay itibarıyla 45,01; 46'yı gördük, tüketici de 25,4. Şimdi, eğer maliyetler buraya geldiyse üreticinin ürettiği ve satmak istediği malın karşısında bir talep varsa üretici bunu tüketiciye yansıtır, bundan hiç şüpheleniz olmasın ama iç talep zayıfsa, alıcı yoksa o zaman bunu sineye çeker ve "EBITDA"sından yer yani kârından yer. Eğer gerçekten ekim ayında toptan eşya fiyatı hâlâ 45,01 ise ve bir de biz bunu zirve olarak görüyorsak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın Sayın Yılmaz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 45,01 bize konkordato olarak yansıyor, yangınlar olarak yansıyor ve dolayısıyla bir sıkıntının içerisinde girdiğimiz işaretidir. Dolayısıyla bence yasal düzenlemeyle veyahut da sosyal bir anlayışla olabilir fakat karşı taraf bunu kabul ederse, toplumun genelinde böyle bir kabul olursa hani yüzde 10 indirim belki enflasyonu düşürmekte iş görebilir diyeceğiz fakat burada asıl önemli olan husus şu: Siz bu tür politika tedbirleriyle... Çünkü bunlar kurala dayalı tedbirler değil, bunlar duruma dayalı tedbirler, "ad hoc" tedbirler, sabah böyle gerekiyordu, öğleden sonra böyle gerekiyor politikaları bunlar. Hâlbuki kurala göre şey olduğu zaman, politikanın kendisini, işlevini sürdürüp sonuç alacağı bir zaman aralığı var, o zaman aralığına uyulmuyor ve burada da beklenti bozuluyor. Ben şuna adım Durmuş Yılmaz olduğu gibi inanıyorum: Eğer Türkiye'de enflasyonla mücadelede özellikle 2013 yılından sonra Merkez Bankasının yaptığına itibar edilseydi ve de Merkez Bankasının uyguladığı politikaların altı oyulup boşa çıkarılmasaydı yani siyasi söylemle bu işler boşa çıkarılmasaydı vallahi de yemin ediyorum, billahi de yemin ediyorum, belki nokta tarifi yapamam ama bugün yüzde 10'un biraz üzerinde enflasyonumuz, onun biraz üzerinde faizimiz olacaktı. Şu anda bu lüzumsuz yere konuşmalar... Alınan doğru kararları etkisiz hâle getirmek bizim her defasında masamızdan fakirin fukaranın sofrasındaki 5 zeytinden 2 tanesini aldı gitti. Aynı hatayı yapıyorsunuz, iletişimde çok büyük bir sorunuz var, bunun üstesinden gelmediğiniz sürece bu enflasyonun düşmesi vesairesi de mümkün değil. Dolayısıyla benim siyasetten istediğim şey şu...

Bana bir iki dakika daha verir misiniz Sayın Başkanım? Şu bağımsızlık konusuna da değineyim.

BAŞKAN – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bununla ilgili şunu söylemeye çalışıyorum: Demokratik bir sistemde bağımsız bir kuruluş varsa orada mutlaka demokrasi açığı vardır. Siyasetçi toplumu yönetmek üzere milletten yetki almış kişidir, dolayısıyla son tahlilde de millete hesap vermek zorunda olan siyasetçidir ama siyasetçi zaman içerisinde tecrübesiyle şunu görmüş, demiş ki: "Benim üzerimde kısa vadeli baskılar var, hâlbuki bazı kararların uzun vadeli sürdürülmesi lazım, dolayısıyla bunlar sürdürülemediği zaman... Benim üzerimde milletin emaneti var, benim görevim onun refahını artırmak, aşımı, işini temin etmek ama kısa vadeli düşünürsem ben bunu yapamıyorum." Onun için gönüllü olarak siyasetçi bazı kurumları bağımsız olursa milletin aşının işinin artacağını düşünerek bu kanunları geçirmiş, yoksa şu anda burada oturan arkadaşımız Rekabet Kurumu Başkanı tankla, tüfekle Meclise gelip "Bana bağımsızlık verin." demedi. Siyasetçi durumu okumuş, akademik birikime bakmış "Eğer piyasanın düzgün işlemesini istiyorsak rekabetin düzenli olması gerekir, onun için de bizim böyle bir kurum oluşturmamız lazım." demiş ve kendi iradesiyle, isteğiyle, arzusuyla kurumu kurmuş ve ilgiliye "Sen bağımsızsın." demiş. Elbette bunun içerisinde bir demokrasi açığı var yani atanmışlar elbette seçilmişlerin üstünde olamaz, bu mümkün değil ama işin mantığı da bu. Dolayısıyla eğer burada

bir sıkıntı varsa beyefendinin sizin yanınızda veya Merkez Bankası Başkanının ilgili bakanın yanında oturmasının bir problemi yok, problem şu: Sizin siyasetçi olarak bunu içselleştirmeniz lazım. Ben siyasetçi olarak dünyayı böyle okudum, amacım da refahı artırmak, bunun artması için de bu kurumun böyle çalışması lazım deyip kanunu siz geçirmişsiniz ve bunu içselleştirip onun bağımsızlığına saygı duymanız lazım. Eğer siz saygı duymuyorsanız beyefendi de o siyasetçinin ona tanıdığı, kanunun hareket alanının içerisinde kalmak koşuluyla bunu içselleştirip duruşunu ortaya koyamıyorsa, ister beyefendiyi Kafdağı'nın arkasına gönderin, siz burada olun, siz ona bir şekilde ulaşır, dersiniz ki şunu şöyle yap, o da yapmaya razı olursa yapar ve hep birlikte bundan zarar görürüz. Dolayısıyla, bağımsızlık böyle bir şey. Bağımsızlık, Hükümet içinde, Hükümetle dirsek teması hâlinde olmak, dolayısıyla... Çomak bağımsız kurumun elinde, davul benim boynumda diye bir şey yok. Bu, oturup anlaşarak, toplumun uzun vadeli refahını düşünerek siyasetçinin vazgeçtiği birtakım haklara... Burada bir demokratik açık var, tamam, yani atanmış buna uymak zorunda fakat bu işlerin olabilmesi için sizlerin, siyasetçilerin -siz siyasetçi değilsiniz, siz de bizim gibi atanmışsınız, siz şu anda sekretersiniz- bunun olabilmesi için...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Nasıl yani?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz de mi atandınız?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kabinde sekretersiniz, Amerikan sisteminde olduğu gibi, adınız “bakan” Dolayısıyla, bunu içselleştirmeniz lazım, bu bağımsız kurumların bağımsızlıklarına güvenmeniz lazım, bunu korumanız lazım. Yani söylemek istediğim bu.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – “Secretary”i tercüme edip öyle dersiniz bu iş öyle oluyor, şey değil.

Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İngilizcesini ifade etti, İngilizcesinde kötü bir anlam yok o anlamda.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan; bütçemiz vatana, millete hayırlı olsun.

Değerli arkadaşlarım, anayasalar, yasalar öyle işte kitaplar yazalım, oralarda dursun diye çıkmaz, uyalım diye çıkar, uyulması gerekiyor; başta en tepede olan insan ve herkes Anayasa ve yasalar içinde hareket etmek zorunda. Defalarca söylediğimizi tekrar edeyim: Bir kişinin seçilmiş olması, bir yere gelmiş olması ona böyle sonsuz yetki, istediğini yapma yetkisi falan vermez. O kişi elbette yönetecektir, seçilmiştir ama kendisi hukukla sınırlıdır.

Şimdi, örnek için söylüyorum yani, telefonda vergi arttı, azaldı şeklinde değilim, bugün bir Cumhurbaşkanlığı kararı çıktı, cep telefonu ithalatında 170 TL.olan para 500 liraya çıkarıldı ama Anayasa'nın 167'nci maddesi diyor ki “İthalat, ihracat ve dış ticaret işlemleri üzerinde vergi ve benzeri yükümlülüklerin dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Cumhurbaşkanına yetki verilebilir.” Böyle bir yetki yok. Bunu niye söyledim? Örnek olsun diye söyledim. Değerli arkadaşlarım, şu anda sarayda –siz Külliye diyorsunuz- Külliye'de bir grup danışmanıyla beraber Cumhurbaşkanı sadece böyle cumhuriyet dönemi falan değil yani, öteden beri var olan devlet geleneğimizdeki bütün kurumları ortadan kaldırıyor ve yeniden kuruyorlar. İşte şu anda tartıştığımız bakanlık da iki bakanlık birleştirilerek kurulmuş, işte görevleri ve bağlı olan, ilişkili olan kuruluşlara bakıyorum -“Z” ye kadar gidiyor mu- “Ş”ye kadar falan gidiyor sanıyorum, bu şekilde

kuruyorlar. Niye bu şekilde kuruyorlar? İşte, bir gün evvel bir kararnameyle kaldırıp ertesi gün yeniden kuruyorlar. Ne işe yarıyor, nereden biliyorlar? Şunun için veriyorum arkadaşlar, bu sistem, 16 Nisan referandumuyla geçilen bu sistem ne Türkiye'ye, bizim geleneğimize, milletimizin geleneğine ne bölgeye uymuyor. Sağlıklı şeylerde bulunamaz bununla, ortak akıl yok. 2 tane adam, ne biliyor işte. Oradaki danışmanlardan kim ilgileniyor bu işle? Mehmet Uçum mu, Yavuz Atar mı, hangisi? Yani, bunlar nerden biliyor bütün bunları?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Millet iradesine karşı durma.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Millet iradesine karşı durmuyorum. Millet iradesi size ve hiç kimseye hukuka karşı durma yetkisi vermez.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 16 Nisanda referandumla geçildi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki, bu Anayasa'yı bu şekilde yazan millet iradesi değil mi? Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçti, ha referandumdan da geçti... Neyse. Böyle olmaz, bu sürdürülebilir bir şey değil değerli arkadaşlarım. Devam edeyim ben. Tabii, atlaya atlaya gideceğiz.

Yine, Anayasa'yı açmışken, Anayasa'nın 171, 172, 173'üncü maddeleri kooperatifçilikten söz ediyor, tüketicinin korunması ve 173'te de "Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirler alır." diyor. Sayın Bakanım, sizin geldiğiniz günden... Sizin derken Hükûmetinizi kastediyorum, partinizi. Ben iyi hatırlıyorum, 2002'de Ali Coşkun, gümrük, ticaret, sanayi bakanıydı, o zaman ismi neydi tam olarak bilmiyorum, bu AVM'lerle ilgili bir şey çıkaracaktı, bunlar rekabete uymuyor dolayısıyla esnafı yok ediyor, bunu dengeleyecek, bütün dünyada olduğu gibi bir düzenleme yapacaktı. Ali Coşkun gitti, daha niceleri gitti, çıkmadı. Şu anda Türkiye'de 400'ün üzerinde, 500'e yakın AVM olduğu, bunların 120 tanesinin İstanbul'da bulunduğu dair rakamlar var. Bir de binlerce zincir var, zincir değerli arkadaşlarım, zincir mağazalar. Mahalleleri bıraktım, sokaklara kadar girmiş vaziyette. İşte, şu saatte açılıyor, şu saatte kapanıyor. Peki nerede esnaf, nerede Anayasa'nın 173'üncü maddesi? Niye bu konuda bir düzenleme yapmıyorsunuz? Bu konuyla ilgili rahatsızlıkları hepinizin taşıdığını biliyorum. "Yapacak mısınız?" diye sorayım, "Niye yapmıyorsunuz?" dersem "Çok hesap soruyor." falan diyecek şimdi Cemal, "Soramazsın, biz rey aldık." falan diyecek. Yapmayı düşünüyor musunuz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Soru sorma hakkın var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, ben devam edeyim. Atlaya atlaya gideceğiz.

Sayıştayın işte 2017 kesin hesaplarıyla ilgili raporları... Birçok raporda olduğu gibi Ekonomi Bakanlığıyla ilgili de çok kalın bir şey gelmiş ve çok önemli tespitler var, bulgular var ve bu bulgular, bakıyoruz, hep serbest bölgeler üzerinde yoğunlaşmış. Serbest bölgelerde... Sayın Bakanım, bu raporu okudunuz mu? Bunun gereğini gerçekten yapıyor musunuz? Burada çok kabaca okumakla bile dünya kadar usulsüzlüğün, yolsuzluğun, ihmalin, suistimalin yapıldığını gösteriyor. Bunların gereğini yapmalısınız yani. Burada gerçekten haksızlıklar yapılmış, gerçekten tüyü bitmemiş yetim hakkı tespit etmiş Sayıştay. Bunun gereğini yapmak durumundasınız, yapmalısınız diye düşünüyorum.

Bu serbest bölgelerle ilgili de, Rize serbest bölgesini soracağım ben, belki sorularda vaktim olmaz; 1 çalışanı, 2 de geçici çalışanı var. Herhâlde bütünüyle kaldırılıyor. Ne olacak bu serbest bölgeler? Bir kısmı iyi çalışıyor gidiyor, bir kısmı da çalışmıyor, bir kısmının üzerinde de birtakım kaçakçılıklar, yanlış işler yapıldığına dair dünya kadar söylenti var. Bu serbest bölgeleri bu kadar serbest bırakmayın Sayın Bakanım. Serbest bölgelerin üzerine bir gidin, bir bakın ne oluyor, ne olmuyor bir bakın. Bu da Anayasa'nın size yüklediği görevlerden biri olsa gerek.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, dış ticaretle ilgili... Dün Sayın Hazine ve Maliye Bakanı gene televizyonun karşısına çıktı. Çıkarmayın bu arkadaş ya. Bu arkadaş çıkınca bir şey oluyor dolara ya, kafayı yedi yine dolar. Dolar bugün 5,50'yi geçti, bir şey oluyor. Ne dedi bu arkadaş, Sayın Albayrak? Dedi ki Sayın Bakan: "Biz saldırıyı püskürttük." falan dedi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ne dediği anlaşılmıyor, o yüzden çıkıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan burada bütçeyi sunarken söylediği de dün söylediği de yanlıştı. Burada bütçeyi sunarken dedi ki: "Bize bir ülkenin başkentinde saldırı hazırlandı, komplo hazırlandı." Hangi ülke falan söylemedi.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hep söylüyoruz, iletişim... İletişim...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman da uçtu dolar. Şimdi de dedi ki: "Bu saldırıyı püskürttük." Şimdi, ben diyorum ki Sayın Bakanım: Eğer varsa böyle bir saldırı, bu Ankara'da hazırlandı, başkentte hazırlandı ve sarayda hazırlandı. Neye dayanarak diyorum? Bakın, bizim dış ticaret açığımız ortada; ne satıyoruz, ne alıyoruz yıllara göre ortada. Sayın Bakanım, sizin döneminizde 2 trilyon 784 milyar ithalat yapılmış, 1,800 de ihracat yapılmış. Aradaki fark, cari ortada. 548 milyar dolar cari açık var, ortada. Türkiye'nin 467 milyar dolar dış borcu var, bunun 240 milyar doları kısa vadede, cari açıkla beraber ödemek durumundayız. Ya, bundan büyük komplo var mı arkadaşlar? Yapılmış, her şey ortada. Böyle bir ekonomide, bir ülkenin bir başkentinde, şurada, burada, papazla, rahiple, şununla bununla komplo kurulmasına falan gerek yok ki, her şey ortada. Dolayısıyla bu arkadaş çekin. O yapılan şey şuydu, ben size söyleyeyim açıkça: Bu kriz zaten geliyordu, bir sorumlu arandı işte papaz eldeydi, rehindi neyse, ondan sonra bu tartışmalar yapıldı, dolar bir şeye kadar çıktı, sonra da yavaş yavaş düştü. Yani eşeğimizi kaybettirdiler -oradan düzenlendi kim düzenlediyse- sonra da bulduk, seviniyoruz. Şimdi de işte iki ayda komployu, saldırıyı püskürtten yönetim olarak karşımızda duruyorlar. Böyle değil.

Devam edeyim değerli arkadaşlarım. Bu sizin de "Zabıtayla işte şu kadar ürüne şu kadar ceza kestik..." zavallı garibanlara şeye gidip... Ya, bu esnafın bir kabahati yok bu şeylerin ortaya çıkmasında. Bu rakamlar, 7 buçuğa çıkaran bu esnaf, garibanlar değil ki yani şimdi onların başında dikilip işte bu fiyat artışlarına sebep olanları görmeden onların başına dikileceksiniz. Kalkıyor bir tane büyük holdingin patronu çıkmış o gün diyor ki: "Hükûmetin uyguladığı bütün ekonomik politikaları doğru buluyorum, benimsiyorum." Bir baktım, araştırdım, bu patronun 4 milyar mı, 3 milyar mı borcu neyse silinmiş gitmiş. Yeni bir şey mi silinecek? Bunların üzerine gidin ya, garibanlardan ne istiyorsunuz, bu garibanların üzerine giderek hiçbir şeyle, enflasyonla filan baş etmeniz mümkün değil, böyle bir şey söz konusu değil.

Sayın Bakanım, geçtiğimiz sene, 2016'dan başlayarak 2017, 2018 yoğun bir şekilde Türkiye Cumhuriyeti tarihinde hiçbir zaman görülmemiş kadar teşvikler getirildi. Merak ediyorum arkadaşlar yani arsa, SGK primleri şey yapıldı, müthiş kredi imkânları Kredi Garanti Fonu'ndan 250 milyar TL, yani müthiş...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Fabrika var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Fabrika var, enerji...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Türkiye Cumhuriyeti tarihinde böylesine teşvikler yoktu.

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Merak ediyorum, ne katkısı oldu, büyümeye ne katkısı oldu, ne getirdi, ne kadar istihdam sağladı, ne oldu? Sayın Bakanım, merak ediyorum yani. Bunun hesabını sormayacak mıyız? Biz o zaman muhalefet olarak çoğu bu Plan ve Bütçe Komisyonunda görüldü ve sürekli olarak bunların bir işe yaramayacağını, daha da zarar olacağını söyledik bizi dinlemediniz. Netice itibarıyla demokraside çoğunluk karar verdi. Peki, hiç olmazsa yani yanlış yaptık demeyecek misiniz? Bunlar nereye kadar gidiyor?

Değerli arkadaşlarım, bu Rekabet Kuruluyla ilgili bir şey söyleyeceğim işte bağımsız filan denetleyici menetleyici. Ya, bu kurulların bu özelliklerine güven bütünüyle ortadan kalktı, artık hiç kimse; piyasalar da, sokaktaki insan da artık Türkiye’de herhangi bir bağımsız denetleyici bir kurulun olduğunu, o kurulun doğru kararlar verdiğine filan inanmıyor. Artık o istediğini 2 şey oldu; bir tane adam var, seçildi, o adam her şeyi yapıyor, her şeyi biliyor, her şeyi yapıyor herkesi zaten o atıyor, o alıyor, o kaldırıyor. Bakanlığın nasıl olacağını o düzenliyor, bakanlığın içindeki adamları o koyuyor, bütün bürokrasiyi o tayin ediyor. Böyle görülmüş bir şey yok. Padişahların filan böyle bir yetkisi yok. Rekabet Kurulu da görevini yapmıyor. Şimdi, ben Rekabet Kurulu Başkanı buradan sorayım, size sorayım: Türkiye’de medyada yine cumhuriyet tarihinde görülmemiş bir tekel kuruldu, artık düşünce ifade özgürlüğü diye bir şey kalmadı, ifade edecek insanların, yurttaşların, vatandaşların düşüncelerini ifadede edebilecekleri, muhalefet edebileceği hiçbir şey kalmadı. Mesela, büyük bir medya kuruluşunun bir yerden bir yere bir akşam geçerken bunun parasının, kredisinin de devlet bankalarından verilmesini nasıl uygun buldunuz, gerçekten uygun buldunuz mu? Yani bunu, bağımsız olarak mı yaptınız? Yani gerçekten merak ediyorum.

Bitiriyorum, bir iki tane konu var, küçük konu bunlar. Bu dâhilde işleme rejimiyle ilgili de bir sürü sorular var, sıkıntılar var. Dâhilde işlenmiyor, içeriye de gidiyor. Mesela çayla ilgili sürekli bir spekülasyon yapılıyor –ben Rizeliyim- çayla uğraşıyorlar, bir şekilde Türkiye çay tiryakisinin damak tadını değiştirmek için sürekli harmanlar yapılır, dâhilde işlenecek, satılacak diye çay gelir, yerli çayla harmanlanır satılır. Gerçekten kontrol ediliyor mu? Böyle değil. Nerede, ne girdi biliyoruz, nereye çıktığını hepsini tek tek gösterebiliriz diyebilir misiniz yani bunları tek tek sorma durumumuz da olabilir.

Son olarak, bu gümrük kapılarının modernizasyonunu TOBB’a verdiniz değil mi? Bütün gümrük kapıları böyle miydi Sayın Bakan, TOBB’un şeyinde?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Nereden bilecekler?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bilirler, bilirler. Nasıl bilmezler?

TOBB’la ilgili -ben hiçbir şey alıp satmadım hayatım boyunca ama- bana bu şikâyetler geldiğine göre size de geliyordur, nasıl gelmez yani? Problemler var dünya kadar. Bu TOBB, yerel yerlerde, gümrük kapılarında oluşturmuş olduğu şirketler, şirketin de bir adı var ama şu anda kâğıtlarımın arasında, şirkette problemler var, kayırmacılık yapılıyor, haksızlıklar yapılıyor, haksız kazançlar oluşturuluyor, bazı adamlar devre dışı bırakılıyor, rekabete asla izin verilmiyor Rekabet Kurulu Başkanı, “Rekabete asla izin verilmiyor.” filan diyorlar.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir son cümleyle bitireyim.

Ya, bu Helal Akreditasyon... Ya, bu helal yemeyi içmeyi filan anladım, turizmin helali nasıl oluyor, bu helal işi nedir? Bu helal işinde de çok ciddi bir problem var. Helal ticaret... Yani din siyasete miyasete, her şeye alet edildiği gibi ticarete müthiş bir şekilde alet ediliyor. Bu sertifikasyon falanda da birtakım kurullara haksız bir şekilde bazı şirketlere verildiği, işte helal otel... Helal otel nasıl oluyor arkadaşlar? Helal otel... Nasıl oluyor? Helal otel nasıl oluyor biliyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tek bizde değil, dünyada var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biliyorsanız cevap verin yani helal eti anladım yani domuz olmayacak, beslemeyle kesilecek filan anladım ama helal otel nasıl oluyor?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sanki Türkiye’ye özgüymüş gibi soruyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam siz verin ya cevabı, helal otel nasıl olacak?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sadece Türkiye’de olan bir şey değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok efendim yok, istismar, istismar. Dinin kullanılması bu, kullanılması.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir de sizin camiayı, dindarları piyasaya dâhil etmek için bunu yapıyorsunuz, kandırıyorsunuz garibanları ya, gelin israf edin, yiyecek için diye, helale gelin diye kandırıyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ettim, sağ olun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Böyle bir kurumdan haberin bile yok.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, hayırlı olsun. Özel sektörden bir kadın bakanın olması tabii ki âlâ, sevindirici bir durum ve iş dünyasını da bilen bir arkadaşın Ticaret Bakanı olması ilaveten olumlu bir şey. Hayırlı olsun. Değerli bürokratlar da, hepiniz hoş geldiniz.

Sayın Durmuş Yılmaz vaktini aştığı için ben çok daha kısa bir konuşma planladım. Öncelikle bir konuyu vurgulamak istiyorum: Siz Bakanlık olarak aslında baktığımızda bir koordinasyon yapıyorsunuz ve bütün bakanlıklarla ilişkiniz var. Dolayısıyla, yani herhangi bir üretime dâhil olan değil ama bütün Türkiye’deki bakanlıklarla aslında ve onlar üzerinde belirleyici bir bakanlıksınız ama son zamanlara baktığımızda özellikle Dışişleri Bakanlığıyla ve dış politikayla çok ciddi bir yakın ilişki içerisinde olmanız lazım çünkü bu son, 2010’dan itibaren bölgesel gelişmeler, yapılan hesaplarda Türkiye’nin büyümesine -1,5 katkı koymuş. Neden? Bu bölge ve bu bölgeler dâhilinde ticari gelişmeyi kapattığı, bloke ettiği için. Çünkü bir önerim var bunu lütfen merkezimize, dış politikamızın merkezine ekonomik coğrafya kavramını koymak mecburiyetinde olan bir ülkemiz biz. Bakın, bunu tekrar ediyorum: Dış politikamızın merkezine ekonomik coğrafyayı koymak durumundayız yani Ticaret Bakanlığının merkezine değil ve bunda siz çok etkin olmalısınız, esas çıkış noktalarımız bu. Dünya demir perdenin açılmasıyla 2 milyar yeni tüketiciye kavuştu. Aşağı yukarı bunun 1 milyarı bizim hinterlandımızda ve biz buna baktık ve biz bölgemizdeki dış politika gelişmelerine hiç bu açıdan bakmadık. Eğer bugün 2023 hedefi falan daha yazıldığında hayal olduysa sebebi bunlar, aslında hedefler hayal olacak hedefler değildi ama yıllık 1,5 puanın Suriye ve Irak politikaları üzerinden gitmesi çok manidardır, bu nedenle çok önemli bir göreviniz var. Yani siz bu konuda adım atmazsanız Türkiye’nin kaybı ciddi olacak.

İkinci bir şey var, Sayın Kuşoğlu değindi galiba bu konuya. Hollanda hastalığı dedikleri “Dutch disease” dedikleri bu niteliksiz büyüme yani büyüyorsunuz ama istihdam artmıyor, bakın, Türkiye’nin böyle bir sorunu var; zaten dün de söyledim, size de ifade edeyim, birçok iyi gelişmeler var kötü gelişmeler var ama özellikle istihdamda son altmış yılın en kötü on yılı son on yıl, hiç istisnasız, hiç tartışmasız. Bunun temelinde ihracat politikamız ve üretim politikamız var. Yani, biz ihracatımızı artırıyoruz ama onun kadar da ithalatımızı artırıyoruz. Yani, biraz da -biraz değil tam anlamıyla- şöyle bakıyoruz değerlendirdiğimizde: Bizim dış satışımızda ticaretimizi ana bir politika yönlendirmiyor Sayın Bakan. Ne yönlendiriyor? Samimi söylüyorum, büyük oranda, dalgalanmaya bırakılmış kur belirliyor. İşte, bakın, 2016’dan beri ihracatımız artmış. Nedir sebebi? Türk lirasının değer kaybı. Bu konuda belirleyici olmamız lazım. Yani, bizim büyümemiz... Bakın, millî gelir 1 dolar büyüdüğünde 2 dolar borçlanmışız; 75 milyar dolarlık büyüme yapmışız ama 150 milyar dolar borçlanmışız. Yani, biz ihracatımızı da yabancı malla yapıyoruz, finansmanımızı da yabancıyla yapıyoruz.

Şimdi, burada arkadaşlarımız, efendim, yerli savunma sanayimizin yüzde 62 olduğunu söylüyorlar. Kesilen faturalar böyle; girdilere baktığımızda yüzde 7’ye düşüyor, 6,9’a düşüyor. Yani, kesilen faturalar yerli, doğru ama o faturalar oluşken girdiye baktığımızda... İşte, Sayın Binali Yıldırım söyledi Altay tanklarıyla ilgili, “Bunu Almanlarla yapalım. Bunun önemli bir kısmını zaten biz yapmıyoruz.” dedi. Yani, bu bir eleştiri değil, bu bir yüzleşme ama siz Ticaret Bakanlığı olarak bence üretim yapan bakanlıklardan çok daha önemlisiniz, bunlarla belirleyici olabilirsiniz ve lütfen olun. Yani, esas misyonunuz bu olmalı yoksa ihracat istatistiklerini, ithalat istatistiklerini, efendim, Eximbankın faaliyetlerini bir şekilde raporlamak gibi bir göreviniz olmamalı; belirleyici olabilirsiniz, belirleyici olmanız lazım çünkü sizin dışınızda hiçbir bakanlık bu fotoğrafın tamamını görmüyor, siz görüyorsunuz fotoğrafın tamamını. Yani, yeni dönemde bu misyonunuzu iyi kavrayacağınızı düşünüyorum ben, yani özel sektör mantığıyla da. Bir şeyi söyleyeyim tabii: Rekabet Kurulu açısından bakın, burada Sosyal Güvenlik Kurumunun Sayıştay Raporu var, burada da Rekabet Kurumunun Sayıştay Raporu var; sadece tabloya bakmışlar. Yani, hiç mi idare açısından, etkinlik açısından bir şeyi yok Sayıştayın raporunun? Yani, hakikaten medya satışlarında ne dedi Rekabet Kurumu? Hakikaten şunu söyleyeyim: Bakın, hakikaten bu işler duruştur, siz benden daha iyi biliyorsunuz. Duruşsuz, kâğıtlar yazılmış... Stalin dönemi Sovyet Anayasası’na baktığınızda sanırsınız ki dünyanın en demokrat ülkesi, öyle yazıyor ama duruş böyle değil. Bu duruşu bozduğumuzdan itibaren Türkiye’nin durumu bozuluyor, hepimizin Türkiye’si’nin durumu bozuluyor, hepimizin; yani, bize yağmur yağarken size güneş vurmuyor, size güneş vururken bize yağmur yağmıyor; hepimizin. Hep beraber düzeltmek için buradayız, bu zahmeti gösterdiniz, geldiniz, teşekkür ederiz, biz de buradayız. Lütfen önerilerimizi bir muhalefet dili olarak değil bizim gördüğümüz yerden fotoğrafın bir dipnotu olarak alın ve bu konuda sayımız önemli olsun, olmasın yani muhalefetin katkısı... Bu konularda hep beraber destek verelim ve bir siyaset bu doğru yol haritasının arkasına toplam destek versin ama buna siz liderlik yapın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tatlıoğlu.

Sayın Cemal Öztürk, buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Aslında öğleden önce grup adına konuşacaktım. Baktım, öğleden sonra Başkan...

BAŞKAN – Yine grup adına konuşmanızı yapabilirsiniz. Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Grup konuşmaları bitti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İkinci tura geçtiniz.

BAŞKAN – Fark etmez.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Neyse, şey değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AK PARTİ’ye saygı...

BAŞKAN – Fark etmez.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben usulen bir şey söylemek istiyorum, özür dilerim, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR(Devam)

2.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu’nun, bütçe görüşmelerinde konuşmaların birinci partiden başlaması gerektiğine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – AK PARTİ neden en sonunda grup adına konuşuyor, niye ilk önce konuşmuyor? Birinci parti olduğu için ilk önce konuşması gerekmiyor mu?

BAŞKAN – Öteden beri -ben yedi yıldır buradayım- teamül...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şöyle: Öteden beri, haklısınız ama...

BAŞKAN – Hep birinci partiydi. Teamül böyle oluştu, böyle gidiyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ama bakın, hepimiz Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin farkında değiliz, hiç birimiz değiliz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, Başkanlık Divanı AK PARTİ Grubunun... Söz vermek için ha bire biz kerpetenle alıyoruz yani işin içerisinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hakkınızı arayın ya.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Şimdi öyle yaptık.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır, bence söz sırası birinciden itibaren olmalı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Neyse, benim süremden yiyorsunuz Sayın Tatlıoğlu.

BAŞKAN – Sürenizi tekrar başlatırım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ya, bir dahakinde benim süremi size vereyim yani ama bir usulü belirlememiz lazım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanlığa gönderiyor...

BAŞKAN – Onu, isterseniz, başka bir zaman tekrar, yeniden tartışabiliriz ama uzun yıllardır teamül böyle.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ama sistem... Müzik değişti, dans aynı ya.

BAŞKAN – Tekrar, yeniden başlattım.

Buyurun.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ(Devam)

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri(Devam)

a)Ticaret Bakanlığı(Devam)

b)Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı(Devam)

c)Ekonomi Bakanlığı(Devam)

ç)Rekabet Kurumu(Devam)

d)Helal Akreditasyon Kurumu(Devam)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli üyelerim, değerli bakan yardımcılarım ve bürokrat arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Ticaret Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı birleşerek Ticaret Bakanlığı oluştu yeni sistemde. Bir hayli konular geniş aslında, ben de bir hazırlık yapmıştım ama kısa tutacağım.

Sayın Bakanımız, yeni bakanlığınız size hayırlı olsun diyorum her şeyden önce. Tebrik ediyorum, çok güzel bir sunum yaptınız.

Burada, sizin sunumunuzda dış ticaret hacmimiz -ithalat ve ihracat toplamı- 2017 yılında 390 milyar 800 milyon dolar olmuş ve giderek arttığını belirttiniz ve 2018 yılının Ekim ayında da bir önceki yılın aynı ayına göre 166,8 milyarla böylece şimdiden 2014 yılındaki tarihî rekoru aştığımızı belirttiniz, tespit ettiniz. Ben tabii konu çok; kendi bölgem -Giresun Milletvekiliyim ben- Giresun’a “fındığın başkenti” diyoruz. Fındık ihracatımızla ilgili bu paralel artışa uymayan, tersine dönen bir tespit yapıp konuşmama son vereceğim çünkü çok sayıda konu var, zamana uymak için.

Değerli Bakanım, son on yılın istatistikleri var elimde. Biliyorsunuz, dünya fındık üretiminin yüzde 70’ine yakın bir hacmine sahibiz, bunun da yüzde 85’ini ihraç ediyoruz her yıl, yani dünya fındık ihracatının da yine yüzde 70 ila 75’ini Türkiye elinde bulunduruyor. Son on bir yılda 100’ü aşkın ülkeye ihracat yapmışız ve bundan da 20 milyar 221 milyon dolar döviz girdisi elde etmişiz sadece fındıktan. Biliyorsunuz, fındıkta ithal girdisi sıfır. Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliğinden aldım bu bilgileri. Türkiye’nin toplam ihracat payı içinde de yüzde 8’lik bir orana sahip fındık. Yıllara göre çok istikrarsız bir şeyimiz var, mesela son yıllarda Türkiye ihracatı artıyor ama fındık ihracatı düşüyor.

Elimde 2018 yılı ile 2019 yılı miktarları var ki bildiğiniz gibi 1 eylülde başlıyor ihracat sezonu, son on haftanın da rakamları var. 2018 yılı ile 2019 yılı içinde en yüksek ihracatı geçen yıl -miktar olarak- 287 bin tonla yapmışız, yani 2018’de 287 bin ton iç fındık ihraç etmişiz ve bundan 1 milyar 782 milyon Amerikan doları ihracat geliri elde etmişiz. Hâlbuki tüm zamanların rekorunu kırdığımız 2015 yılında 240 bin ton iç fındıkla 2 milyar 827 milyon Amerikan doları ihracat geliri elde etmişiz; bakın, üç sene önce bundan 47 bin ton daha az fındık ihraç edip -iç fındık olarak konuşuyorum- 1 milyar 45 milyon dolar daha fazla gelir elde etmişiz. Trende baktığımızda, her sene farklı bir şey; mesela 2009’da 1 milyar 172 milyon; 2010’da 1 milyar 500 milyon, artıyor, artıyor, artıyor ve pik yapıyor 2 milyar 827’yle, ondan sonra da düşmeye başlıyor: 1 milyar 981 milyon, 1 milyar 886 milyon, geçtiğimiz sene 1 milyar 782 milyon ki bu sene bu daha da aşağılara düşecek gibi gözüküyor çünkü son on haftanın rakamları var elimde Sayın Bakanım ve 4 kasım itibarıyla yani 1 eylül-4 kasım arası toplam 61.827 ton iç fındık ve bundan da 333 milyon 620 bin Amerikan doları gelir elde etmişiz. Ortalama fiyatlara baktığımızda bunun ortalaması 5,39 dolar ama 2016’nın ortalaması 9,41 dolar, bakın, giderek düşüyor. Bunu niye anlatıyorum? Elimizde böyle bir ürünümüz var ve dünyada tartışmasız birinciyiz. Sadece Giresun Milletvekili olduğum için söylemiyorum, geçtiğimiz haftalarda 3 partimiz -Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve İYİ PARTİ- Meclisimize fındıkla ilgili araştırma açılmasıyla ilgili teklif getirdiler ve biz tabii AK PARTİ olarak dedik ki: “Biz fındık araştırmasını değil fındık çalışma grubunu kurduk ve neticede de görüşmelerimiz sonunda Hükümetimiz fındığa Toprak Mahsulleri Ofisinin alım yönünde müdahalesi kararını verdi Sayın Cumhurbaşkanımız. Aslında 2009’dan beri bu ikinci müdahale, geçen sene de müdahale etmek zorunda kaldı Hükümet. Hâlbuki, 2009’dan 2016’ya

kadar gerçekten işler iyi gidiyordu. Bakın, hem ihracatta hem fiyatta müstahsil memnundu, üretici memnundu, ihracatçı memnundu, hepsi memnundu ama tabirimi hoş görün, 70 sent demeyeyim de şu anda doların her kuruşuna, her sentine ihtiyaç duyduğumuz bir dönemde bile böyle bir ürünü maalesef iyi kullanamıyoruz. Ha “Ne yapılabilir?” konusunu ayrıca ihtisas komisyonlarında konuşmak lazım.

Ben geçmişte FİSKOBİRLİK Genel Müdürlüğü yaptım, özel sektörde çalıştım, fındık müstahsiliyim, fındık bahçelerinde büyüdük. Doğu Karadeniz’de ta Artvin’den, İstanbul Boğazı’na kadar sahil şeridini ilgilendiren bir ürün ama onun da ötesinde sizin bakanlığımızı ticaret açısından, ihracat açısından ilgilendiren son derece stratejik bir ürün.

Tarım yönünü mutlaka konuşmamız lazım, onu Tarım Bakanlığıyla konuşuyoruz, bütçesi geldiğinde orada da dile getireceğim ama özellikle ihracatçılarımızın sıkıntısı var Sayın Bakanım, ona da biraz değinmek istiyorum. Biz Sayın Eximbank Genel Müdürümüzle zaman zaman konuşuyoruz, Adnan Bey benim de eski dostum. Fındık ticaretiyle iştigal eden bütün kesimlerin finansmana erişiminde sıkıntı var. Kısmen son haftalarda bu gideriliyor ama bu fiyat düşüşünün ve ihracat gelirinin azalmasının önemli sebeplerinden birisi de finansmana erişimin sıkıntılarıdır. Aksi takdirde Hükümet fındığa müdahale etmek zorunda kalmazdı. Bakın, Toprak Mahsulleri Ofisinin piyasa ekonomisi şartlarını da aşarak alım yönünde müdahale etmesi, son on yılda geliştirilen politikanın dışına çıkmak olmuştur, buna mecbur kalınmıştır Hükümet olarak ama eğer bu finansmana erişimdeki zorluklar, hatta neredeyse imkânsızlıklar ortadan kaldırılsaydı belki de müdahale edilmeden piyasa kendi yolunu bulacaktı, çünkü başlangıçta öyle öngörmüştük. Arkadaşlarımız belki, işte “Türkiye’ye bir müdahale yapıldı.” buna karşı çıkıyorlar ama 10 Ağustos operasyonu da bu piyasadaki sıkıntıların nedenlerinden biridir, o bahsi diğer...

Şimdi, bugün fındıkta -ki Rekabet Kurumu Başkanımız buradaydı ama siz Başkan Vekilisiniz herhâlde- Rekabet Kurumuna da alıcı tarafından şikâyetler geldi. Niye? Âdeta monopson durumunda bir firma, yabancı bir firma, isim vermeyeceğim, belki düopson da olabilir... Yani birkaç firma olmasa fındık ihraç edecek, fındık alacak Türk iş dünyası yoktu. Çünkü, finansman olmayınca kimse fındıkta yatırım yapamıyordu.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sizin döneminizde bu firmalar yok oldu. Oltan Gıdaya ne oldu?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, böyle bir usul yok, hatibe müdahale etmeyin, söz aldığımızda söylersiniz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, onu ayrıca konuşuruz, onu ayrı konuşuruz da benim süremden çalmayın.

O bakımdan, benim derdim üzüm yemek, fındık gibi elimizdeki bu ürünü değerlendirmek için Ticaret Bakanlığımızın yapması gereken özel işler var Sayın Bakanım. Yani bunu ayrı bir birim olarak değerlendirip, tabii sizin bir de kooperatifçilik yönü var, FİSKOBİRLİK’i de ele almamız lazım, çünkü geçen seneki Gümrük ve Ticaret Bakanımızla bunları çalışıyorduk ama ben asıl ihracatın üzerinde durmak istiyorum. Fındık ihracatımızın finansmana erişimini kolaylaştırsak, bu, piyasadaki sıkıntı kısmen giderilir ve hatta Türkiye ihracattaki kaybını kısmen telafi edebilir bu sene için. Ama gelecek seneler için bu yükselişi yani fındıktaki, ihracattaki yükselişi geriye döndürmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok özür diliyorum, birkaç dakika daha lütfen.

2015 yılında ulaştığımız 2 milyar 827 milyon dolarlık gelir, bugün 1 milyar 782 milyona düşmüşse bu sebebin esas finansmandaki sıkıntı. Onun için, Eximbankın özellikle fındık ihracatçılarına muamelesini biraz daha pozitif anlamda iyileştirmesini ben talep ediyorum.

Tabii, derdimiz sadece fındık değil, bir konuya daha değinip ondan da sizlerden yardım isteyip sözlerime son vereceğim. Ben aynı zamanda Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Türk Grubu Başkanıyım. Sayın Bakanım, KEİ yani Karadeniz Ekonomik İşbirliği, adı üzerinde ekonomik iş birliği örgütü. 1992 yılında Türkiye'nin öncülüğünde rahmetli Özel Cumhurbaşkanıyken kurulmuş, yirmi altı yıl olmuş. 335 milyonluk bir nüfus var Karadeniz bölgesinde ve 12 tane üye ülke var. Adı ekonomik iş birliği ama prematüre doğmuş âdeta, yirmi altı yıldır da maksadından uzaklaşmış demeyeyim, öyle dondurulmuş duruyor. Burada, sizin bakanlığınızı ilgilendiren önemli bir kurum var. Adı, Karadeniz Ticaret ve Kalkınma Bankası. Bakın, bu banka Selânik merkezli, Türkiye de ortak orada, kurucuyuz. Bu bankayı biz devreye sokabilir miyiz? Bunun arayışı içindeyim, ben daha yeni başkan oldum, iki aylık bir çalışmamız var ama malumunuz, Amerikan dolarının dünyadaki bu hegemonyasını özellikle bölgesel anlamda kırabilmek için karşılıklı millî paralarla iş birliğinde bu banka kullanılabilir mi? Sizin bakanlığınızın da ilgi alanına giriyor. Her ne kadar Dışişleri Bakanlığımız bu KEİ'yle ilgili ilişkileri yürütüyorsa da ama esas burada Ticaret Bakanlığımızın devreye girmesi gerekir diyor düşünüyorum.

Ben tekrar, 2019 bütçenizin ülkemize, bakanlığınıza, hepimize hayırlı olmasını diliyor ve benî dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın ve sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyor, Ticaret Bakanlığının 2019 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Öncelikle, Sayın Cemal Öztürk'ten sonra söz alınca bir hemşehri olarak da açıkçası oradan girmek istiyorum söze. Ben de bir İstanbul Milletvekiliyim ancak Giresunluyum, aile olarak küçük çapta bir fındık üreticisiyiz, o sorunların içerisindeyiz, birkaç kelime söylemeden geçemeyeceğim o yüzden. Öncelikle ben Cemal Vekilimize teşekkür ediyorum bu konuya gerçekten değindiği için. Bölgemiz için çok önemli yani iktidar ya da muhalefet partisi milletvekili olmamızın ötesinde, ancak şunu da belirtmek lazım: Piyasadaki, maalesef iktidarın yanlış politikaları ve tekelleşmenin önünü açması sonucu biraz da bu noktaya gelindi ve Sayın Cumhurbaşkanının fındıkla ilgili taban fiyat açıklaması çok geç kalmış bir karardı. Çünkü, piyasada fındığını satacak üretici kalmamıştı, herkes sadece ekonomik sıkıntılarından dolayı çok ucuz fiyatlara -biz kendi fındığımızı 9,5 liradan sattık onu söyleyeyim-satmışlardı. Çok geç kalmış bir hamleydi. Bu noktada Ticaret Bakanlığı olarak gerçekten bu konuda yapılması gereken, atılması gereken adımların daha hızlı atılması gerekiyordu. İnşallah bundan sonraki süreçte bu düzenlemelerin yapılmasıyla belki fındık üreticisinin biraz daha önünü açacak kararlar alırsınız.

Kısa bir süre oldu göreve geleli, ben size de başarılar diliyorum. Geçmiş tecrübeniz tabii ki bugünkü bakanlığı yönetme noktasında baktığımızda umut verici, bunu da belirtmek istiyorum sözlerime başlarken.

Şimdi, tabii, Ticaret Bakanlığı sahip olduğu yetki görevler ile faaliyet alanı açısından toplumun hemen her kesimini doğrudan etkileyen bir icracı kuruluştur. Oldukça geniş bir yetki ve faaliyet alanı olan yeni bir bakanlıksınız ama şu hâliyle yani şu yapılanmasıyla gerek yapısal gerekse de konjonktürel ciddi sorunlarla da karşı karşıya olduğunuz görünüyor.

Yapısal olarak ekonomideki ithalat bağımlılığı, dış ticaret açığı ve ihracattaki düşük ivme, üretimde düşük katma değer yaratma, gıda tedarik zincirindeki yaşanan çarpıklıklar, gümrük hizmetlerinde kalitenin artırılması gibi daha pek çok önemli husus maalesef çözüm beklemekte. Sunumumuzda, tabii, yapılan, atılan adımları çok anlatmışsınız ancak bakıldığında yani piyasada yaşanan sıkıntılara baktığımızda belki de atılan adımların sonuçlarının henüz alınmadığını da görüyoruz. Bu yapısal sorunlar da halledilmeden, hayata geçirilmeden ekonomide kalıcı olarak istenen mesafeyi katedemeyeceğimiz açık.

Öte yandan, içinde bulunduğumuz konjonktür de bakanlığın ülke ekonomisindeki rolü ve önemini artırmakta. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri Donald Trump'ın başkan seçilmesi sonrası bir devlet politikasına dönüştüğü gözlenen Çin'e yönelik hamleler ve karşılıklı adımlar ticaret savaşlarını tetiklemektedir. Şüphesiz, ticaret savaşları ve gittikçe yükselen ticaretteki korumacılık sesleri, gelişmekte olan ülkeleri ciddi şekilde tehdit etmekte, bizim gibi ülkeler için risk unsuru oluşturmaktadır. Hele Türkiye gibi ihracatı petrol, gaz gibi vazgeçilemez enerji ürünlerine dayanmayan, esnekliği yüksek mallara dayalı bir ülke olarak ticarette korumacılık rüzgârları karşısında harekete geçilmeli, gerekli önlemler şimdiden alınmalıdır.

Ülkemizde yıllardır söylenen ama bir türlü hayata geçirilemeyen ihracata dayalı büyüme modeli bugünlerde dış konjonktür de düşünüldüğünde daha fazla zora giriyor, o şekilde görünüyor. Türkiye'nin gelişmesi ve kalkınmasının yegâne çıkış yolu da bizim de her zaman ve her zaman tekrar ettiğimiz gibi ve bundan sonra da tekrar etmeye devam edeceğimiz gibi yüksek katma değere dayalı, ihracata dayalı büyüme olduğu için bakanlığa bu anlamda hayati görev düşmekte.

Ticaret Bakanlığını ilgilendiren hatta bakanlığın bizzat içinde olduğu diğer bir risk unsuru ise son dönemde görülen piyasadaki denetimlerdir Sayın Bakan. Basında okuduğumuza göre Ticaret Bakanlığı döviz kurunda yaşanan yükselişi bahane ederek ürünlerine fahiş fiyat artışı yapanlara göz açtırmadı. Sayın Bakan, fahiş fiyat artışlarının önlenmesi amacıyla 81 ilde ticaret il müdürlükleri kanalıyla çalışmalar yaptıklarını belirttiniz daha önceki konuşmalarınızda. "Alo 175'e 48 bin civarında şikâyet geldi. Şu ana kadar biz 5.743 firmadan 81.666 ürün denetledik ve 366 firmanın 6.399 ürününde haksız fiyat artışı tespit ettik" dediniz. Şimdi, öncelikle, tabii ki fırsatçılığa, stokçuluğa izin verilmemeli, bunu kabul ediyoruz. Ancak bunlar yapılırken de ülkemizin serbest piyasa ekonomisine tabi olduğunu da unutmamamız gerekiyor. Piyasa ekonomisinin işleyişi ve kuralları bellidir. Devlet ve otoritelerin görevi piyasayı gözetmek ve işleyişini temin etmektir; gözdağı vermek, fiyat düşürülmesi için dayatma yapmak değildir. Buna mutlaka dikkat edilmelidir.

Bir diğer husus da "fahiş fiyat artışı" tabiriyle ilgili. Yani bu tabir ne anlam ifade etmektedir? Sayın Bakan, ceza kesilen işletmeciler özelinde birkaç örnekle bunu sizden ben rica edeceğim. Fahiş fiyat artışı nedir? Kime göre fahiş, neye göre fahiş? Fiyat artışı hangi oranda olursa fahiştir, ne kadar olursa cezayı hak eder, bunlar son derece tartışmaya açık subjektif hususlardır. Ciddi bir kur şoku yaşayan ve büyük ölçüde ithalat bağımlısı olan ülkemizde fiyatların artışı kaçınılmaz olacaktır tabii ki. Hükûmet kuru yükselten koşullara bakması gerekirken maalesef kur artışının getirdiklerine bakıyor yani sebebe değil, sonuca bakıyorsunuz.

“Döviz kurunu sabit tutmaya gücümüz yetmiyor ama satıcıları kontrol altında tutmaya gücümüz var.” algısı yaratılmaktadır. Böyle sadece vatandaş algısına yönelik, kalıcı sonuç vermeyecek adımlara itibar edilmemelidir. Yani “Aslında ekonomide sorun yok, fırsatçılar var.” algısı yaratmaya çalışmak ülkemize hiçbir şey kazandırmaz.

Elbette bakanlığın fahiş fiyat artışı konusundaki hassasiyetinin bir sebebi de kontrolden çıkan enflasyonu dizginleme çabasıdır. Üretici enflasyonu yüzde 50’ye dayanmış, yüzde 45. Biraz önce Sayın Durmuş Yılmaz da buna değinmişti. Tüketici enflasyonuna baktığımızda yüzde 25. Üretici ne yapacak bu durumda? Bir şekilde bunu ürünlere yansıtacak, bu bir gerçek. Maalesef enflasyon canavarı geri geldi de diyebiliriz. Üstelik enflasyonda en kötüsü daha görülmüdü. Önümüzdeki yılın ilk çeyreğinde yüzde 30’lara doğru bir seyir görünüyor. Ama Sayın Bakanım, enflasyon böylesine cezalarla ve gözdağı ile indirilemez. Aslında bunu siz de geçmiş tecrübelerinizle eminim ki çok iyi biliyorsunuz. Enflasyonu indirmek mi istiyorsunuz? İlk yapacağınız işlerin başında Hal Yasası geliyor.

Sayın Bakan, bakanlık olarak enerjinizi lütfen polisiye tedbirlerle değil de gıda tedarik sürecindeki çarpıklıkları ve yapısal sorunları ortadan kaldırmaya harcayın derim. Böylelikle hem enflasyonun yapısal kaynaklarından biri yok olur hem de piyasa ekonomisi anlayışı da örselenmemiş olur. Türkiye’de yıllık üretilen 50 milyon ton yaş sebze ve meyvenin yaklaşık yüzde 30’u tedarik sürecinde ziyan oluyor. Üretici malını ucuza vermekten, tüketici sebze meyveyi pahalı yemekten şikâyetçi. Daha geçen hafta Merkez Bankası tarafından 2018 gıda enflasyonu tahmini yüzde 13’ten yüzde 29,5’e revize edildi. Bakanlığınızın atacağı asıl adımlar işte bu sorunlara yönelik olmalıdır.

Sayın Bakan, konuşmamın son bölümünde biraz da Rekabet Kurumuyla ilgili bazı hususlara değinmek istiyorum. Anayasa’nızın 167’nci maddesi devlete piyasalarda oluşacak fiili yahut anlaşma sonucu doğacak tekelleşmeyi ve kartelleşmeyi önleme görevi vermiştir. Anayasa’nın verdiği bu görev uyarınca da 1994 yılında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kabul edilmiş ve 1997 yılında da bu kanunu uygulamakla yükümlü otorite olan Rekabet Kurumu kurulmuştur. Rekabet Kurumunun temel görevi kanuni yetkilerini kullanarak mal ve hizmet piyasalarındaki rekabetçi sürecin işleyişini temin etmektir. Böylelikle ülke ekonomisinde kaynakların etkin dağılımının sağlanmasına, toplumsal refahın artırılmasına hizmet edilmesi amaçlanmıştır. İşte böyle önemli bir misyona sahip Rekabet Kurumu, maalesef son yıllarda rekabetin tesisi ve tekelleşmeyle mücadeleyi bir kenara bırakmış, asli görevini unutmuş ancak kendisine yeni misyon ve görevler edinmiştir. Kurumun yeni misyonu maalesef çalışanlarını memnun etmeye ve onlara lüks olanaklar sunmaya dönüşmüştür.

Bir örnek verecek olursak, kurumun merkezi Ankara’da olmasına rağmen, kuruluş yılı törenleri için İstanbul’da Boğaz’ın en pahalı otellerinden birini kapatıp kuruluşunu kutlayabilmektedir bu kurum. Kurum, üst düzey yöneticilerinden tutun da her düzeydeki personele kadar seyahat ve tatil amaçlı lüks kutlamalarla gündeme gelebiliyor. Bu çok üzücü. Katılan davetli sayısından daha fazla, kurum çalışanlarına lüks otelde konaklama, eşlerine Boğaz’da vapur seyahatleri, Kapalı Çarşı turları düzenlenebiliyor.

Rekabet Kurumunun gündeme getirilmesi gereken bir başka uygulaması da kurum içinde liyakatsiz ve 4.800 gibi yüksek göstergeli başkan danışmanlıklarına yapılan atamalardır. Kimlerin yakınıdır bu kadrolara atananlar ve liyakatleri nedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bitiriyorum, son cümlelerim.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bu, kamuoyuna açıkça bildirilmelidir. Bütün bunlardan anladığımız, Rekabet Kurumunda lüks ve şatafat var gibi görünüyor. Ekonomideki kaynakların etkin dağılımının sağlanması ve toplumsal refahın artırılması için kurulan bu kurum, daha kendi kaynaklarını bile düzgün kullanamamakta, bazılarının, kişilerinin refahını artırmakla meşgul olmaktadır. umuyorum ki sizin döneminizde Rekabet Kurumu asli görevlerini yerine getirme temelinde çalışmalarına devam eder.

Sözlerime son verirken 2019 bütçesinin hayırlı olmasını diler, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Emecan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Rekabet Kurumuyla ilgili konuşuyoruz ama Sayın Başkan ayrıldı ve biz yılda bir gün bütçesini görüşüyoruz. Gerçekten bu büyük bir saygısızlık. Geçen yıl da YÖK Başkanımız aynısını yaptı.

BAŞKAN – Geleceklermiş Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yani o anlamda senede bir gün görüşüyoruz. Gelecekler ne demek? Biz burada görüşlerimizin söylüyoruz ve senede bir gün yani özel bir mazereti yoksa...

BAŞKAN – Tamam, Sayın Bakan değerlendirecektir onu.

Sayın Abdüllatif Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, Ticaret Bakanlığının değerli bürokratları; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sunuş konuşması sırasında Sayın Bakan birtakım faaliyetlerden bahsetti, yapılan işlerden söz etti ama bu yapılan işler ve faaliyetler öyle zannediyorum ki sadece Sayın Bakanın kendi bakanlık dönemine ait değil, daha önceki iktidar partisinin bakanı olarak bu görevi sürdürenlerin de faaliyetlerini içerecek nitelikteydi.

Verdiği bilgiler için teşekkür ediyoruz ama asıl sorgulanması gereken şey ve analiz edilmesi gereken şey şudur: Bu kadar faaliyetten sonra neden ekonomi şu anda felaket içerisinde? Demek ki bu kadar faaliyet dünyanın gidişini iyi okumayı sağlayamamış, sonuç almayı sağlayamamış, ülke ekonomisinin küresel rekabet gücünü artıramamış ve bunun neticesinde de bütün göstergeler altüst olmuştur. Koyduğunuz ana hedef veya vizyon eğer doğru işletilirse küresel rekabette mesafelerin alınacağı kesindir ama bunu sağlayamadığınız takdirde rastgele faaliyetlerle sonuç almanın da mümkün olmadığı ortadadır. Dünyada bireylerin, şirketlerin, devletlerin küresel rekabetin baskısı altında olduğu bir ortamda daha güçlü olabilmek için, ülke ekonomisinin daha başarılı olabilmesi için ülkenin rekabet gücünün artması lazım, bireylerin ve aynı zamanda şirketlerin. Bu, sağlanıyor mu, sağlanmıyor mu, buna bakmak lazım ama ekonominin işleyiş tarzı, iktidarın ekonomiyi işletiş tarzı maalesef ülke ekonomisinin küresel rekabete hazırlanmasına uygun değildir. Neden değildir? Birincisi, bu iktidar üretimi caydıran, küresel rekabet gücünü zaafa uğratan bir politika izlemektedir. Rantı destekleyen, dirsek temasıyla para kazanmayı özendiren bir iktidar yapısı söz konusudur. Şimdi, bir firma kuracaksınız, bir fabrika inşa edeceksiniz, dünyanın borcuna gireceksiniz, dünyayla rekabet edeceksiniz, sonra bu kurduğunuz fabrika dünyanın ya en kaliteli malını üretecek veya en ucuz malını üretecek, aksi takdirde dünyanın öbür ucunda üretilen mallar sizin fabrikanızın bulunduğu mahalleyi bile işgal edecek. Böylesine bir küresel rekabetin olduğu ortamda bunca riski göze almak yerine firmalar, girişimciler sürekli rantı yönelmektedirler. Bu dönemde kentlerde yükselen gökdelenlerden tutun da devletle iş tutma yöntemlerine ve biçimlerine varıncaya kadar hepsini analiz edip masaya yatırdığınızda iktidarın doğrudan doğruya rantı prim verdiğini görüyoruz. Yani bir fabrika kurup dünyayla rekabet

etmektense siyasetle dirsek temasına girip kolay, ucuz ve daha yüksek kârlar elde etmeyi piyasa tercih etmektedir. Bunun neticesinde ise işte, içinde bulunduğumuz tablo çıkmaktadır ve Türkiye dünyayla rekabet edemeyen, sürekli ödemeler dengesinde büyük açıklar veren bir ekonomi inşa etmiştir.

2003 yılından 2017 yılına kadar on altı yılda Türkiye ekonomisi ödemeler dengesi toplam 548,5 milyar Amerikan doları açık vermiştir. Türkiye bu dönemde ortalama yıllık 36,5 milyar dolar, aylık ortalama 3 milyar dolar, günlük 100 milyon dolar cari açık vermiştir. Oysa Türkiye ekonomisi 1955-2002 yıllarında, kırk sekiz yılda toplam sadece 42 milyar dolarlık bir açık vermiştir. Yani daha önceki kırk yılda verilen açığın bir yılda bu iktidar tarafından verildiğini düşünecek olursak küresel rekabette sorunlar olduğu ortadadır. Bir kere, ekonomiyi ranta dayalı olmaktan kurtarmak lazım. Bakın, Türkiye’de bazı sektörler vardı, bunlar katma değeri yüksek sektörlerdi. Bu, iktidarın elinde katma değeri yüksek, ithalata bağımlılığı zayıf olan sektörlerde bile ithalata dayalı ve katma değeri zayıf yapılar ortaya çıkmıştır. Bunların en başında tarım geliyor. Tarımın girdilerin bugün itibarıyla tamamıyla dışa bağımlı hâle gelmiştir. Bunun neticesinde bir taraftan da dirsek temasına dayalı bir ekonomi inşa edilmiş olduğu için geliyor birileri, “İşte, yurt dışından, şuradan ithalat yaparsak, bu ithalatı da her türlü gümrük vergisinden muaf tutarsanız şu kadar para kazanacağız.” dediği zaman, köylüyü, çiftçiyi, üretimi desteklemek yerine doğrudan doğruya iktidar bu tüccarı, ranta dayalı ticaret yapmak çabasında olan kişiyi tercih ediyor ve çıkardığı kararnamelerle her türlü gümrük vergisinden muaf hâle getiriyor.

Biraz önce tartışması yapıldı, fındık bizim tekel ürünümüz. Türkiye’nin pek çok yerinde öylesine tarım ürünleri vardır ki piyasada ve dünyada pazarı hazır. İşte, fındık dediğinizde bu böyledir, kayısı dediğinizde aynı şekildedir, kiraz dediğinizde hemen hatırlarsınız; ne üretirseniz satılır. Bakıyorsunuz ki fındık üreticisi perişan, bakıyorsunuz ki kiraz üreticisi perişan, bakıyorsunuz ki kayısı üreticisi perişan. “Sorun nedir?” diyorsunuz, alıcı tekelleri oluşmuş. Alıcı tekelleri oluştuğu zaman çiftçi elindeki ürünü düşük fiyattan çıkarmak zorunda kalıyor, zarar ediyor ve bu da üretimi caydırıyor. Türkiye tarım ürünlerinde bile ithalat yapan, ithalatı ihracatını geçen bir ülke hâline gelmiştir. Biraz önce söylendi, fındık ihracatçısı Oltan Gıda İtalyanlara satılmıştır, İtalyan firmaları bizim fındık fiyatlarını belirler hâle gelmiştir alıcı tekeliyle. Bunu diğer ürünlerde de görüyoruz yani rant ve rant dağıtma mekanizması iktidarın öylesine ana bir politikası hâline gelmiştir ki çok sayıda üreticinin olduğu ve bu ürünlerin dünyada pazarlarının hazır olduğu alanlarda bile alıcı tekeli kurmak suretiyle –yerli yabancı fark etmiyor, mutlaka ilişkilerde bazı rantlar da dönüyor siyaset, iş adamı arasında- neticede üretim caydırılıyor, ülkenin katma değer üretme kapasitesi zayıflatılıyor ve buna karşılık rant geliri elde edenler kazanıyor. Sonra, bu Hükümetin faizci bir iktidar olduğunu görmekten dolayı da büyük üzüntü duyuyorum; sürekli faiz aleyhine demeçler verirken sürekli de faizi yükselten, son on beş, on altı yılın en yüksek faiz oranını uygulayan bir iktidar hâline dönüşmüştür. Bakın, 2002 yılında yüzde 44’ten politika faizi devralınmıştı, 2002-2007 arasında ekonominin patronluğu bu iktidarda bendeydi, Ekonomi Koordinasyon Kurulu Başkanıydım ve bırakırken faiz oranı yüzde 15’e düşmüştü, şimdi yüzde 24-25 politika faizi. Devlet iç borçlanma senetlerindeki faiz oranları yine aynı şekilde, yüzde 18’de bıraktığımız bu faiz de 24. Kredi almak için piyasa yüzde 40’la para bulamıyor bankalarda, yüzde 30’un üzerinde olduğu söyleniyor ama yüzde 40’la bile para bulunamıyor. Böylesine faizi büyüten, şişiren, maliyetleri artıran bir iktidarın küresel rekabet koşullarına uygun bir ekonomi, bir ticari hayat inşa ettiğini söyleyebilmek, düşünebilmek mümkün değildir.

Bir kere, ana dinamiklerde ne yapıyorsunuz, buna bakmak lazım. Küresel rüzgârlara boyun eğmiş bir iktidar var. İşte, bir diyorsunuz: “2008 yılında başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere Avrupa Birliği ve diğer gelişmiş ülkelerde yaşanan kriz nedeniyle Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere,

Japonya merkez bankaları bir parasal genişlemeye gittiler. ABD'nin para arzının yaklaşık 800 milyar ABD dolarından 4,5 trilyon dolara çıkardığını biliyoruz. Diğer Avrupa Birliği ülkeleri de aynı şekilde faizleri sıfıra çekmek suretiyle benzer bir etki yaratmışlardır. Bu döviz bolluğunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Diğer Komisyon üyeleri de 7-8 dakika fazla konuşmuşlardı. Bu toleransı bana da göstereceğinizi umut ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bu döviz bolluğunda küresel rüzgârlara boyun eğmek yerine, ne yapılabileceğinin gözden geçirmesi gereken iktidar maalesef, 2009 yılında Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'da değişiklik yapmak suretiyle döviz geliri olmayanların da döviz cinsinden borçlanmalarına imkân sağlamıştır. Bunun arkasından, bankalar sendikasyon kredilerinin peşine düşmüşlerdir, döviz cinsinden dışarıdan para almak suretiyle içeride Türk lirası borç dağıtmışlardır, pek çok firma dış kaynaklı olarak döviz cinsinden borçlanmıştır ve ekonomi finans açısından büyük oranda dolarize olmuştur, dövizle bağımlı hâle gelmiştir. Bunun neticesinde de hem üretim kalıpları hem iş yapma anlayışı hem finansman mekanizması hem finans maliyetleri açısından ekonomiyi zaafa uğratacak dengeler ortaya çıkmıştır. Hâlbuki bakın, 2007 yılının Mart ayında, benim koordinasyonumda bir yılı aşkın süre çalışmıştık ve bir kanun çıkarmıştık, bunu “Mortgage kanunu” diye de piyasaya duyurmuştuk. Bu yasal düzenleme yapıldıktan sonra ikincil mevzuat çalışmaları bir kısmı itibarıyla tamamlanmıştı ve sonra ben siyaseti o arada bıraktığım için iş orada kalmıştı. Aradan geçen on bir yıl zarfında bu çıkardığımız Mortgage kanunu hâlen uygulamaya sokulmamıştır. O dönemde 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na ilave edilerek çıkardığımız bu kanun, daha sonra Sermaye Piyasası Kanunu değiştirilmiştir ve oraya adapte edilmiştir ama hâlen uygulanmamıştır. Nasıl uygulanmamıştır? Bazı maddeleri uygulanmakla birlikte, asıl bu Mortgage sisteminin özelliği gayrimenkule dayalı menkul kıymet ihraç etmek suretiyle hem piyasanın derinliğini genişletmek... Menkul kıymetler piyasanızın yerliliğini ve derinliğini genişletmeye dayalı bir mekanizmaydı dövizle bağımlı finansman yöntemlerinden inşaat sektörünü kurtaracaktı. Şimdi inşaat firmaları batmaya başlayınca birkaç gün önce Hükümetten bir açıklama geldi, benim on bir yıl önce çıkardığım Mortgage kanununu tekrar yürürlüğe sokmaya karar verdiler. On bir senedir beklemeseydiniz Türkiye'de bu kadar dışa bağımlı, dövizle dayalı kredi patlaması yaşamazdı bu ülke. Sayın Çevre ve Şehircilik Bakanı diyor ki, işte, Türkiye Emlak Bankasıyla ilgili bir düzenleme yapıyorlar ve bu çerçevede zarar eden firmaların konutlarını, gayrimenkullerini Emlak Bankası devralacak ve menkul kıymetler ve sermaye piyasası araçları çıkarmak suretiyle de bunun finansmanını sağlayacaklarını söylüyorlar.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yandaşları zengin etmek için...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Peki, yani Türk Parasının Kıymetini Koruma Kararı çıkarıp döviz geliri olmayanlara döviz cinsinden borçlanma, dışarıdan borçlanma imkânı verinceye kadar, o dönemde bu yasal düzenlemeyi devreye sokmuş olsalardı herhâlde faydalı olurdu diye düşünüyorum.

Diğer tüm konularda baktığımızda benzer zaafı görüyoruz ve bu zaafıların Türkiye ekonomisinin geleceğini de tehdit altında tuttuğunu görmekten doğrusu üzüntü duyuyorum. Bir kere, ana çerçeve olarak üretimi ve ihracatı ithalata bağımlılıktan kurtarmak lazım, bununla ilgili yapısal reformlar yapmak lazım. Bunların içinde en etkili olabilecek olan, tarım sektörü olabilir. Tarımda Türkiye'nin avantajları vardır fakat geçen on yıl içerisinde tarım sektörü dışa bağımlı hâle getirilmiştir. Bu girdilerin tekrar gözden geçirilmek suretiyle yerli girdilere dönüştürülmesinde büyük fayda vardır.

İkincisi, bu rant mantığı devam ettiği sürece Türkiye ekonomisi iflah olmaz, küresel rekabette her zaman diz çekmek zorunda kalır ve sürekli kriz yaşar ki bu Hükümet son on yılda ülkeye iki kriz yaşatmış bir iktidardır. Bu rant mantığından da kurtulmak lazım. Kamu özel iş birliği formülleriyle veya dirsek temaslarıyla, birtakım yandaş iş adamlarına ithalat izinleri kararnamelerle verilmek suretiyle Türkiye ekonomisinin düzlüğe çıkması ve küresel rekabet gücünü artıracak bir yapı kazanması asla mümkün değildir. Finansta da aynı şekilde, dışa bağımlılıktan kurtulması lazım. Bunun ilk ayağı, çıkarmış olduğumuz Mortgage yasasıdır. Bir an önce de uygulamaya sokarsanız faydalı olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen tamamlar mısınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İşin özeti, ekonominin geneliyle ilgili, ekonomiye bakışla ilgili mantık değişmeden bu ülkenin sorunları aşamayacağını görüyorum. İlgi göstereceğinize inanıyorum ve saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Şener.

Sayın Kamil Okyay Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Bakanlığımızın değerli bürokratları, değerli Komisyon üyesi milletvekili ve tüm arkadaşlarım; öncelikle, Bakanlığımızın, Sayın Bakanın aldığı görevde başarılı olmasını diliyorum çünkü bu ülkeyi yönetenlerin başarısı hepimizin geleceği adına, huzur ve refahı adına, mutluluğu adına önemlidir. Bütün çabamızın da bu çerçevede, bu hedefe yönelik olduğunu da özellikle belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, bir bütçe sunumu yaptınız ancak Bakanlığımızın geçmişten bugüne yaptığı faaliyetlere değindiniz. Bütçe sunuşu olan kitapçığın kurum bütçesi son sayfasında, yarım sayfalık bir metin içerisinde ve “Kurum bütçesi ve kapanış” başlığı altında yer alıyor, o kadar yani sadece bir sayfa bütçe üzerine bir tanımlama yaptınız. Tabii, belki de bütçeyi bu kadar görmek yeterli diye düşünüyor olabilirsiniz. Siz bir faaliyet raporu sunumu içeriğinde bize bir sunum yaptınız, doğal olarak bizler de o faaliyetlere yönelik düşüncelerimizi paylaşıyoruz.

Şimdi, tabii “ticaret” deyince hepimizin arzu ettiği, ticari hayattan, ticari yaşamdan beklentimiz ticaret hacmimiz büyüsün, daha çok gelir sahibi olalım ve o gelir halkın geniş kesimleri tarafından paylaşılsın ve refahımız, huzurumuz, mutluluğumuz bu çerçevede büyüksün.

Şimdi, benim üzerinde durmak istediğim temel konu, temel mesele aslında tarım ürünleri ticareti ve gıda üzerine. Bakın, bu “Enflasyonla topyekûn mücadele edeceğiz.” denilen, Hükümetinizce ifade edilen mücadele ne yazık ki mutfığa uğramadı ve hepinizin bildiği gibi, tüketim harcamaları araştırmalarında en yoksul yüzde 10’luk kesimin harcadığı her 100 liranın 31 lirası gıdaya gidiyor; en zengin yüzde 10’luk kesimin 100 liralık harcaması içerisinde gıdanın aldığı pay ise 13 lira. Dolayısıyla gıda masraflarındaki artışlar aslında doğrudan, direkt olarak ve en can alıcı şekilde yoksul halkın, yoksul kesimin mutfığını etkiliyor ve onun cebini etkiliyor, onun yaşamını, onun huzurunu etkiliyor.

Türkiye İstatistik Kurumu 2018 yılına ilişkin bitkisel üretimde ikinci tahminini açıkladı ve buna göre üretim 2017 yılına göre hububat ve diğer bitkisel ürünlerde yüzde 4,2; sebzelerde yüzde 3, meyvelerde yüzde 1,7 oranında azalacak. Örneğin, mercimekte yüzde 20 oranında bir azalış bekleniyor, söz konusu daha doğrusu; kuru fasulyede yüzde 3,8, mısırdan yüzde 3,4, buğdayda yüzde 7, şeker pancarında yüzde 5,4 ki tabii, bir de şeker fabrikalarının özelleştirilmesini de düşünecek olursak... Portakal, greyfurt, kayısı, zeytinde yüzde 28,5, fındıkta yüzde 23,7. Yani yoksulun mutfığına, gıda harcamalarına enflasyon anlamında giren, hemen hemen en yüksek oranda etkileyen gıda ürünleri. Yani mutfak enflasyonu yüzde 50’ye yaklaştı. Bir araştırmaya göre, gıda fiyatlarındaki son bir yıldaki

artış az önce bahsettiğim sadece tarım ürünleri değil, ekmek, un, makarna, et, balık fiyatlarında yüzde 21,81, süt ve süt ürünlerinde, yumurtada yüzde 41,02, tahıl ürünlerinde yüzde 29,1'lik enflasyona da neden oldu.

Şimdi, tarım ürünlerinde belki de hiç müdahil olmasanız daha iyi işler yürüyecek çünkü müdahil olunduğu ne yazık ki ürün piyasaları allak bullak oluyor.

Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi var. Biliyorsunuz, geçen gün toplantısını yaptınız Sayın Berat Albayrak'ın başkanlığında ve Tarım Bakanının da olduğu. Bu komitenin sekretaryasını normalde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yürütüyor, şu anda Hazine ve Maliye Bakanının Başkanlığında toplandı en son, biliyorum.

Şimdi, hepimizin bildiği gibi tarımda en temel sorun girdi fiyatlarının çok yüksek olması; tohumda, ilaçta, gübrede, mazotta ve bu girdi fiyatları baskısı altında üretici yaptığı üretimin sonunda bu ürünü belki hasat edeyim mi etmeyeyim mi diye düşünmeye bile girebiliyor. Hasat ettiğinde, ürünü pazara sunmak istediğinde aracının baskısı altında, aracı kartellerinin, kartel oluşturan, yasa dışı, kanun dışı kartel oluşturan ve üreticiyi zor durumda, sahipsiz durumda bırakan piyasalarda ürününü ederi fiyatından satamaması sonucu artık üretimden vazgeçmesine, kopmasına neden olan bir süreç evriliyor. Artık çiftçi, üretim yapmamanın maliyetini hesaplıyor acaba üretim yapmasam mı yapmasam mı diye ve her geçen gün üretici üretimden yavaş yavaş kopuyor.

Şimdi, bu Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesinin temel amaçlarından biri de piyasalardaki bu tür kartel veya piyasalara müdahil olan, piyasaları etkileyen yapılar ki bunlara engel olmak ve tabii, fiyat politikalarını da bu anlamda belirlemek. 2017 yılının Mart ayında, örneğin, nohut ithalatında yüzde 19,3 olan gümrük vergisi yerli üretimin devreye gireceği temmuz ayına kadar sıfırlanmıştı. 2017 yılı Haziran ayında buğday, arpa, mısırdaki yüzde 130 olarak uygulanan gümrük vergisi sırasıyla, buğday için yüzde 45, arpa için yüzde 35 ve mısırdaki yüzde 25'e indirildi; kesimlik canlı dana ithalatında yüzde 135 olarak uygulanan gümrük vergisi yüzde 26'ya, karkas dana eti ithalatında yüzde 100 olarak uygulanan gümrük vergisi yüzde 40'a indirildi. Bunlar hep gıda komitesinin yani öz önce bahsettiğim, piyasayı izleyen komitenin aldığı kararlarla... Toprak Mahsulleri Ofisine kırmızı et ürünlerinde, Bakanlar Kurulu kararıyla Et ve Süt Kurumuna süreli olarak sıfır gümrük vergisiyle ithalat yapabilmek kotaları tanındı. Bu ithalatlar yapıldı ve nohut, kuru fasulye, kuru barbunya, börtülcüde gümrük vergileri 1 Haziran 2018 tarihine kadar sıfırlanmış idi. Piyasayı denetleyen ve bu tür önlemleri alma konusunda bu kararları alan komitenin aldığı kararlar sonucunda bugün Türkiye'de tarımsal üretim düşmüştür, düşmeye de devam ediyor ve çok yakın bir gelecekte bunu çok samimi olarak söylüyorum, Türkiye'de artık buğday bile bulamayacak hâle geleceğiz bu gidişle. Tabii ki burada krizin etkileri var, tabii ki burada bu enflasyonla mücadele programının, Hükümetin aldığı bu programın aslında işe yaramadığı ortada.

Peki, bakın, Yeni Ekonomi Programı açıklandı Sayın Albayrak tarafından, Hükümetin Yeni Ekonomi Programı. Burada, bu ekonomik programda tarım için ortaya konulmuş hiçbir hedef söz konusu değil, adı da geçmiyor. Dolayısıyla yanlış tarım politikaları sonucu yükselen gıda fiyatlarının ne yazık ki ithalat sopsıyla, ithalat tehdidiyle, fiyat müdahaleleriyle düşürülemediği de apaçık ortada. O zaman burada bütün bu sorunları çözecek bütüncül bir tarım politikası oluşturmak üzere bir uygulamaya geçmek gerekiyor.

Aynı zamanda girdilere zam, hani döviz arttı girdilere zam hepimizin malumu. Bütün bu girdi fiyatlarına, ithalata dayalı olan tarımsal üretimin, girdide neredeyse tamamen ithalata dayalı olan tohumda, gübrede, ilaçta, mazotta ithalata dayalı olan tarımsal üretimin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına, Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Sındır, lütfen son cümlelerinizi alayım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – ...ithalata dayalı bu girdilerindeki zam karşısında ürün fiyatlarında, baskılanan ürün fiyatlarında yapılan müdahalelerin de ithalatın önünü açan ve bir tehdit gibi ithalatı kullanan müdahalelerin de Türkiye’de üretimi artırdığı, üretimde verim ve kaliteyi artırdığını söylemek mümkün değil. Bu konuda daha hassas, daha dikkatli olunmasını özellikle rica ediyorum.

Bir konuya daha değineceğim, bu konu değişik yönüyle dile getirilmiş olsa da Rekabet Kurumuyla ilgili. Rekabet Kurumunun önceki şekli, kanunu ve şimdiki kanunu arasındaki değişiklik özellikle bu kurumun oluşturulması ve atanma şartları üzerine baktığımızda, dikkatimizi odakladığımızda, daha önce Bakanlar Kurulu 3 üyeyi Bakanlığın, 1 üyeyi Kalkınma Bakanlığının, 1 üyeyi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin her boş üyelik için kendi kurumları içinden veya dışından göstereceği ikiyeşer aday arasından, birer üyeyi ise Yargıtay ve Danıştayın kendi kurumları içinden göstereceği ikiyeşer aday arasından atar idi, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı kontenjanından gelecek üyelere birisi de kurum personeli arasından atanırdı ve Bakanlar Kurulu kurul üyeleri arasından başkan ve ikinci başkanı atardı. Şimdi, “Kurul üyeleri en az dört yıllık yükseköğrenim görmüş, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48’inci maddesinin (a) fıkrasının bentlerinde belirtilen şartları taşıyanlar arasından seçilir.” deniliyor, kurul üyeleri için. Yani burada kurul başkan ve üyelerinin de atanması tanımlanıyor ama daha önceki bu yapı tamamen ortadan kalkmış, Cumhurbaşkanına tek başına dilediği gibi kurumu oluşturma yetkisi tanınmış. Tabii, diğer birçok yargı, üst yargı organlarında yapılan atamalar gibi bağımsızlığını da yitiren bir duruma, daha doğrusu, oluşan kurulun, kurum üyelerinin yapısında daha farklı disiplinlerden, farklı alanlardan gelenlerin tarafsız karar verebilme yetisine sahip olabilecek bir kurulun yapısı da ortadan kaldırılmış durumda ne yazık ki.

Tabii, buradan bakacak olursak, yine bu kurum hakkında, bu kurumla ilgili Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin söz konusu müdahaleleri, daha doğrusu adını verdiğiniz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adını verdiğiniz hükümet yapısının bu bağımsız kurulun özerkliğini ortadan kaldırması gibi bir durumla karşı karşıyayız. Cumhurbaşkanlığı sisteminde kurul üyelerinin atanmasında farklı kurumlar tarafından aday gösterilme usulü şimdi Cumhurbaşkanı tarafından atanmayla değiştirilmiş durumda ve yeni açılan İstanbul Ofisinin kira bedeli bilinmiyor; bu çok merak ediliyor. Ben de bu soruyu sormak istiyorum. Bunun, bu kiralanan binanın seçilmesinde hangi kriterler belirlendi? Daire başkanı atamalarının kriterleri nedir? Bu atamaların liyakate göre yapılıp yapılmadığını sorgulamak istiyorum.

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım artık, son cümlelerinizi alayım.

KAMİL OKYAY SINDIR(İzmir) – Son iki cümlem Sayın Başkan.

Kurumun eğitim bütçesi ve araştırma bütçesi yeterli midir? Bu bütçelerin her biri nasıl planlanmaktadır? Her ne kadar Rekabet Kurumu Başkanı burada olmasa da mutlaka yetkilileri bu notları alıyordur. Burada, kurumun yürüttüğü soruşturmalarda dışarıdan anket ve araştırma raporları alınıyor mu? Alınıyorsa hangi kriterleri, alınmıyorsa neden? Ve Rekabet Dergisinin yayın periyodunun çok gerisinde kaldığı ortada, bu nasıl giderilecektir bu dergiyle ilgili, sorularımı da yöneltmek istiyorum.

2019 yılı bütçesinin de Bakanlığımız ve memleketimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ersoy...

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakanım, değerli bürokratlarımız ve basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Vefatının 80'inci yıl dönümünde, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmet, minnet ve özlemle anarak söylerime başlamak istiyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle, yeni görevinizin hem şahsınıza hem yardımcılarınız ve bürokratlarınıza hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bakanlığınızın yeni ve daha güçlü bir yapıya kavuşması beklentileri de artırmıştır. Bu anlamda, iş dünyasına verebileceğiniz katkıların takipçisi olacağınızı Milliyetçi Hareket Partisi olarak ümit ediyoruz.

Sayın Bakanım, diğer hatiplerimizin de konuşmalarında dile getirdiği gibi ülkemizde ciddi anlamda bir ekonomik darlığın söz konusu olduğu aşîkârdır. Vermiş olduğumuz ekonomik savaşın bir an evvel bertaraf edilmesi için kısa, orta ve uzun vadeli acil önlem planlarının oluşturulup hayata geçirilerek reel ekonomimizin rahatlaması sağlanmalıdır.

Bütçemizin sunumunda bizleri sevindiren noktalardan birisi, bütçenizin yüzde 66'lık kısmının cari transferlere yani büyük ölçüde ihracatçı ve ticaret erbaplarımızın desteklenmesiyle ilgili giderlere ayrılmasıdır. Cari transferlere ayrılan bu bütçenin doğru ve etkin bir şekilde kullanımı sağlandığı takdirde elbette yansımaları milletimiz için gayet sağlıklı olacaktır.

Bunun yanında, iş dünyasının Eximbanktan beklentileri de fazladır. Bu manada, Eximbankımızın bölge müdürlüklerini, şubelerini, irtibat bürolarının yani özette ulaşılabilirliğinin ve kullanılabilirliğinin artırılmasına yönelik çalışmaların da yapılmasını arzu ediyoruz. Bize gelen talep ve şikâyetleri incelediğimizde, Eximbank personeli sayısının yetersiz olduğu, sanayici ve iş adamlarımızın Eximbank hizmet ve destekleri hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları ve bilgilendirilmediklerini görüyoruz. Ayrıca, teminat yapısında iş dünyasını rahatlatacak bir reform yapılmasının da doğru olacağı kanaatindeyiz.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; bütçe görüşmelerine başladığımız günden bugüne kadar bazı Komisyon üyelerimizin sürekli güvenlikçi kalemlerin bütçeye oranının yüksek olmasından yakındığını görüyoruz. Evet, keşke ülkemizde bu güvenlik problemleri olmasa da bütçenin bu kısımlara ayrılan tutarı daha düşük olabilseydi. Ancak bunları söylerken de gerçekleri göz ardı edemeyiz. Ülkemizin başına yıllardır bela olan PKK terör örgütü gerçeği vardır, PYD terör örgütü gerçeği vardır, FETÖ terör örgütü gerçeği vardır. Tüm bunları göz önüne aldığımızda, devletimizin ve milletimizin bekasının tehlikesi söz konusu olduğunda, bırakın bütçenin ağırlıklı kısmını, tamamının bu kısımlara ayrılması gerekiyorsa ayrılmalıdır. Milli beka bizim Müslüman bir Türk olarak ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vazgeçilmezimizdir. Bunun da böyle bilinmesini istiyoruz.

Sayın Bakanım, bundan sonraki çalışmalarınızda sizlere başarılar diliyor, bütçemizin hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Ersoy, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Koçer...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz. Bakanlığınız hayırlı olsun.

Sabahki güzel sunumunuzdan dolayı da size teşekkür ediyorum.

Bakanlığınızın değerli Bakan yardımcıları, Eximbank Genel Müdürü her zaman, onlara ilettiğimiz her konuda hızla bizlere dönerek sorunları halletme konusunda -ki siz de dâhil, son dönemde- hep memnuniyetimizi kazanmıştır. Bunu burada özellikle belirtmek istiyorum.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bize de dönecekler mi?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – 10 Ağustostan bu yana, döviz piyasalarımıza müdahaleden hemen sonra, sizlere ilettiğimiz sorunlar ve çözüm önerileriyle ilgili, Bakanlığınızın, çok hızlı hareket ederek piyasaları rahatlatan açıklamaları ve tedbirleri dolayısıyla size teşekkür ediyorum. Bunu bir borç biliyorum çünkü gerçekten geçmiş dönemlere nazaran bunun daha hızlı olduğunu görmekten de büyük bir memnuniyet duydum.

Hemen ilk hafta Bakanlığın yaptığı açıklamalar, Eximbankın almış olduğu tedbirler... Ki bu daralan piyasalarda Eximbanka yönelik çok hızlı olur, herkes bankalar geriye çekildiği zaman Eximbanka hücum eder, tabii, bu sürecin de iyi yönetilmesi gerekiyordu. Bu anlamda Eximbankın da yaptığı çalışmalar için teşekkür ediyorum.

Eximbankla ilgili birkaç önerim var: Özellikle Eximbank kaynaklarını kullandırırken Türkiye’de ihracatı hızlı artıran illerimizin baz alınması, pilot seçilmesi yani verdiğimiz kaynakları daha kârlı hâle getirebilecek, daha hızlı yükseltebilecek illerin seçilmesi konusunda bir önerim var benim, bunun bir çalışma konusu olması gerekiyor. Bu konuda Eximbankın Anadolu’ya biraz daha fazla yayılması, Anadolu’da sanayileşen illerimizi, hızlı ihracat artışı sağlayacak illerimizi daha çok desteklemesini arzu ederim, ben kendi ilim Gaziantep başta olmak üzere. Çünkü şöyle bir şey var: Türkiye’nin 81 ilini ihracatçı yapamayacağımıza göre, 81 ilini illa sanayici yapamayacağımıza göre, burada, katma değeri daha fazla üretecek, ülkemize daha hızlı katkı sağlayacak olan şehirlerin desteklenmesi gerektiğine inanan bir kardeşinizim.

TURQUALITY konusunda çok önemli, iyi adımlar atılmıştır. Ancak başarı oranı Türkiye genelinde çok istediğimiz noktada değil. Burada çeşitli sorunlar bize iletiliyor. Ben bunları size ileticeğim. Kendi şehrimde de birkaç firmam var bununla ilgili. Ama bunun biraz daha -taban demeyeyim ama- Anadolu’ya, Anadolu markalarımıza yayılması için bir alt kurgu yapılması lazım çünkü o, TURQUALITY’nin ana kriterlerine uyum sağlayamayan ama oraya doğru yükselen firmalarımız var. Şimdi, bizim, onların elinden tutup yukarı doğru çekmemiz gerekiyor. O nedenle, TURQUALITY’nin, burada kaç yılı oldu bilmiyorum ama on seneyi geçti, toplam kullanan firma sayısı belli. Demek ki burada daha başarılı bir modeli hayata geçirmemiz gerek diye düşünüyorum.

Sayın Bekaroğlu gitti. Konuşmasında yer alan bir konu beni ilgilendirdiği için bu konuya değinmek istiyorum. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinde on bir yıl görev yaptım. Yönetim Kurulu ve Başkan Yardımcılığı görevinden ayrılarak siyasete girdim. Gümrük kapılarıyla ilgili olan bölüm gerçekten bir modeldir, büyük bir başarıdır, gerek Ticaret Bakanlığının gerekse Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin büyük bir başarısıdır, bir başarı hikâyesidir; sonuçta, başarılı bir yap-işlet-devret modelidir. O modelin içerisinde olmak ve ona destek olmak, imzası olmaktan da ben övünç duyarım. Orada çok sıkıntılar olduğunu söyledi. Belki günlük veya güncel sıkıntılar olabilir ama modelin kendisinde bir sıkıntı olmadığını biliyorum. Yakinen takip ediyorum. Gümrük İşletmeleri AŞ, Türkiye’deki tüm ticaret ve sanayi odalarımızın ortağı olduğu yani bütün illerimizin ortağı olduğu bir anonim şirkettir. Bu şirket de çok başarılı bir şekilde yönetiliyor. Burada özellikle bu vurguyu yapmak istedim çünkü benim daha önce içerisinde bulunduğum bir yap-işlet modeli başlamasıyla ilgili bir şeyde bulundu Sayın Bekaroğlu. Onu da özellikle belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, başarılar diliyorum. Özellikle Suriye-Ürdün iş konseylerinde daha önce çok başarılı hizmetleriniz olduğunu biliyorum, beraber çalıştığımız noktalar oldu. Bundan sonra da inşallah, sizin döneminizde ihracatımızın daha farklı, katma değeri yüksek, yeni bir noktaya geleceğine inanıyoruz.

Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Muğla ili Ticaret ve Sanayi Odası toplantı salonunda, Sayın Bakan, 26 Ekim 2018 tarihinde bölgemizdeki bütün milletvekillerimizle birlikte bir toplantı yapmıştık. Bu toplantıda Muğla’yla ilgili sorunları bir rapor hâline getirmiştik. Bakanlığınızı ilgilendiren veya başka bakanlıklarla bağlı ilgilendiren konularda birtakım sorunları size arz etmek istiyorum.

Sorunların başlığında şehrin belli bölgelerinde işletme bakımından yığılmayı önlemek için tedbirler alınması, iş yeri planlamalarının yapılması, alışveriş merkezlerinin küçük esnafı öldürmemesi için tedbir alınması, zincir indirim marketlerinin açılmasına sınırlama getirilmesi, yerli üretim logolarının üretici firmalar tarafından yapılması ve üretilen malların böyle pazarlanması, bankaların POS cihazlarından aldığı yüksek ücretler artı taksitlerin iş yerlerine yansıtılmasının sorun olduğu, yeni nesil yazarkasa uygulaması gibi konular yer almakta sorunların içerisinde.

Çözüm önerileri olarak da yapılan toplantıda şunlar konuşulmuştur: Büyük süpermarket ve alışveriş merkezlerinin kent dışına çıkartılmasının özendirilmesi, girişimcinin vergi yükünün azaltılması, mesleki standartların konulması ve etkin olarak uygulanmasına başlanması, farklı yatırım finansman yöntemlerinin incelenip devreye sokulması, diğer yandan yasal mevzuatta gerekli esneklikleri sağlayacak değişikliklerin yapılması ve küresel ekonomik sisteme uyum sağlanması. Bunun yanı sıra her kent ve hatta kentteki bölgeler için -mahalle ve semtler anlamında- maksimum işletme sayısı ihtiyaca göre belirlenmeli. Bu bölgelerde kurulacak işletmeler için bu norm sayılar baz alınmalı. İhtiyacın üzerindeki işletme kurulmasına izin verilmemeli. İşletme kurmak isteyenlere farklı yerler gösterilmeli. Böylece belli bölgelerdeki yığılmaların önüne geçilerek işletmelerin yaşam ömrünün uzatılması. Bölge bölge maksimum sayıların belirlenmesinin yanı sıra şehirlerde ihtisas pazarlarının; örneğin, tekstilciler çarşısı, ayakkabıcılar çarşısı, baharatçılar çarşısı gibi, açılması da bu soruna çözüm üretebilir.

Ayrıca, uzun vadede enerji ve ulaştırma maliyetlerinin düşürülmesi, bölgesel gelir düzeyi farklılıklarını azaltmak için bölgesel kalkınma ve sanayileşme projelerinin ve yatırım teşvik sistemlerinin devreye sokulması, işsizliğin ve köyden kente göçün azaltılması, ülke genelinde eğitim seviyesi ve kalitesinin artırılması, çarpık kentleşmenin engellenmesi ve girişimcilerin sosyal güvencelerinin iyileştirilmesi gibi seçenekler de girişimcilerin ekonomik sorunlarının çözümüne katkıda bulunacaktır.

Bölge ekonomisinin en önemli belirleyicilerinden olan turizm sektörü ne yazık ki bölgemizde yalnızca yaz aylarıyla sınırlı kalmaktadır. Oysa ilimiz deniz, kum, güneş turizmi dışında farklı konseptlerde de turizme katkı sağlayabilecek kapasiteye sahiptir. Özellikle sağlık, dalış, kongre ve spor turizmi gibi farklı alanlara dayalı atılacak adımlar hem turizmin tüm yıla yayılmasına katkı sağlayacak hem de sadece yaz aylarıyla sınırlı turizm sektöründe dış etkenlere daha az bağımlı hâle getirecektir.

Bölgemizde kurulacak olan organize sanayi bölgesi yerel sermaye birikiminin il dışında çıkmasını engellemenin yanında Muğla’ya sermaye transferi açısından da önemli bir işlev görecektir. Getirilecek kümelenme yaklaşımı sayesinde sinerji sağlayacak ve ortak altyapılar kullanılarak daha düşük maliyetli

hizmetlerden yararlanma avantajı elde edilecek. Böylece rekabet avantajı tesis edilecektir. Bu bağlamda, ilimizde gıda ihtisas organize sanayi bölgesi ve turizm ihtisas organize sanayi bölgelerinin kurulması büyük önem taşımaktadır.

Bölgemiz birçok yerli ve yabancı misafir için deniz, kum, güneş turizminin yanı sıra tarihi mirasıyla çekim merkezi hâline gelmiştir. Köklü bir tarihe sahip olan geçmişimizi en iyi anlamanın, o günlerin şartlarını öğrenmenin en önemli araçlarından biri olan ören yerleri kentimizin en kıymetli hazinelerindendir. Yaşanan tüm bu güzelliklerin yanı sıra ne yazık ki ilçemizdeki ve Muğla'daki bazı ören yerlerine gereken ihtimam ve önem gösterilememektedir. Sahillerimizde ve ören yerlerinde maalesef, çevre kirliliği bazen ciddi boyutlara ulaşabilmektedir. Özellikle ören yerlerinde ve sahillerimizde yaşanan çevre kirliliğinin önlenmesi çöp toplama konusunda özellikle orman alanlarında yaşanan yetki karmaşasının sona ermesi için tüm kurum ve kuruluşlarımızın masaya oturarak dönemsel, geçici çözümler yerine kalıcı çözümler üretilmesi, önlem alınması kaçınılmazdır.

Ayrıca, günlük, haftalık evlerin kiraya verilmesi turizm açısından ciddi bir problemdir. Bu konuda kesin bir rakam bulunmamakla birlikte tahminlere göre sadece bazı evlerin ve villaların kayıt dışı kiraya verilmesi nedeniyle her yaz yaklaşık 20 milyon sterlin para kayıt dışı kalmakta, ekonomiye kazandırılmamaktadır. Bu durum tüm vergilerini ödemek durumunda kalan otel, pansiyon gibi işletmeler açısından haksız rekabet oluşturmaktadır.

Bölgenin en temel sektörlerinden birisi turizm sektörüdür. Turizm sektörünün en önemli unsuru denizlerimizdir ancak Fethiye Körfezi'nin her geçen gün kirlenmesi ve dolmasından, ayrıca körfeze yakın alanlarda ve hatta Çalış'ta dahi denize girilememesinden dolayı sektör ve beraberindeki bölgemiz ve ülkemiz büyük yara almakta, şehir merkezinde ekonomik canlılığın yok olmasına yol açılmakta ve ilçenin turizm gelirleri her geçen gün azalmaktadır.

Sayın Bakan, bir de Milas'la ilgili bir iki konu var, onu iletmek istiyorum. Milas Organize Sanayi Bölgesi'nin sanayi parsellerinin hak sahiplerine teslimi 2018 yılı sonunda yapılacaktır. Hak sahipleri iki yıl içinde sanayi tesislerini kurmak zorundadır. Bu da Milas'ta iki yıl içinde doğal gaz ihtiyacını önemli bir şekilde artıracaktır. Milas'ın kış aylarında ısınmadan kaynaklanan yoğun hava kirliliği de göz önüne alındığında Milas'a en kısa sürede doğal gaz getirilmesi kaçınılmaz bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca, Milas'ta bu yıl Dokuzuncu Gıda, Tarım ve Hayvancılık Fuarı, Yapı Dekorasyon ve Peyzaj Fuarı düzenlenmiştir. Gelecek yıl bu fuarlara ek olarak bir de Güney Ege Evlilik Fuarı düzenlenecektir. Milas'taki Gıda, Tarım ve Hayvancılık Fuarlarını her yıl ortalama 100 bin kişi, Yapı Dekorasyon ve Peyzaj Fuarlarını ortalama 50 bin kişi ziyaret etmektedir. Bu durum Milas'ın bir fuarlar şehri olma yolunda ilerlemekte olduğunu göstermektedir. Bu nedenle kısa süre içinde Milas'a yeterli ve çok amaçlı modern bir fuar alanı ve kongre merkezi kazandırılmalıdır. Milas'ta modern bir fuar alanı ve kongre merkezi olması durumunda Bodrum'un da potansiyeli değerlendirilerek her ay bir fuar düzenlenebilir. Bu da yöre ekonomisine önemli bir canlılık kazandırır, istihdama katkı sağlar.

Bakanlığınıza başarılar diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Girgin.

Sayın Karabat.

Süreniz beş dakikadır, buyurun.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ticaret Bakanlığı bütçesini değerlendirmeden önce ülkemizin ekonomik alanda hangi noktada olduğunu tespit etmek açısından kısa bir değerlendirmeye ihtiyaç duyuyoruz.

Biliyorsunuz ki her yıl yayınlanan Küresel Rekabet Endeksi var ve bu endeks kurumsal yapılanma, altyapı, sağlık ve ilköğretim, iş gücü piyasaları, inovasyon, makroekonomik ortam gibi bir dizi kritere göre değerlendiriliyor. Şimdi, bu kritere göre ülkemiz 2017 yılında 53'üncü sırada. Bunu bir tespit etmemiz gerekir ve bu sonuca nelerin yol açtığını da ortaya koymamız gerekir.

Diğer taraftan, muhtemelen temmuzdan sonra bu tablonun daha da kötüleştiğini bekliyoruz. Ülkemizde yaşanan siyasi gerilimler, sınırlarımızda ve komşularımızda devam eden gerginlikler, Hükümetin bu bölgelere müdahaleleri, izlenen istikrarsız ve günlük politikalar ülkemizin bu alanda rekabet edebilmesini zorlaştırıyor. İktidar daha çok sorunu dış güçlerde tespit ediyor, dış güçlerden kaynaklı sorunlar yaşadığımızı iddia ediyor. Oysa sorunun temelini yapısal olarak analiz etmeden çözmemiz de mümkün değil.

Bir sunum dinledik. Sunum da daha çok faaliyet raporu benzeri bir sunumdu.

Şunu söylememiz gerekir ki, elbette iktidardakilerin kendi faaliyetlerini anlatması doğrudur ama bunu yaparken zafiyetli yanlarımızı da ortaya koyarak gerçekçi bir şekilde bunların çözüm önerilerini de ortaya koymamız gerekir. Bunları ortaya koymadan ilerlememizin çok mümkün olduğunu söylememiz mümkün değil. Esnafımızın sorunlarını ortaya koymak gerekir. Evet, şunu söylemek gerekir: Bir ekonomide eğer tüketicileri desteklemezsek, tüketici kişiler kuvvetli olmazsa, onların gelir durumları iyi olmazsa üretici kesimlerin kuvvetlenmesi çok mümkün değildir, pazarın derinleşmesi mümkün değildir. Küçük esnaf eğer çok zayıflamışsa pazarın büyümesi ve serbest piyasa dediğimiz ekonominin gelişmesi mümkün değildir. Dolayısıyla alacağımız tedbirlerin öncelikli olarak tüketiciyi ve küçük esnafı koruyorsa gerekir. Ticaret Bakanlığına buna ilişkin bir bakış açısının oluşması gerekir.

Bu noktadan baktığımızda eğer AVM'lere gösterilen hassasiyetin esnafa da gösterilmesi gerektiğini vurgulamamız gerekir. Öncelikli olarak AVM'ler ve süpermarketlerle ilgili bir dizi düzenlemeye ihtiyaç olduğunu, ciddi bir çalışmaya ihtiyaç olduğunu vurgulamamız gerekir.

Esnafa ilgili bütün veriler ortada. İflas eden esnaf var, nüfus artarken sayısı azalan esnaf var, kredi borcu olan esnaf var, BAĞ-KUR'a 2 milyon 300 bin esnafın borçlu olduğunu biliyoruz, 500 bine yakın esnafın kredi borcu olduğunu biliyoruz ama bu noktada, tam da bu noktada AVM'lere yönelik yatırımların 53,5 milyar dolar olduğunu biliyoruz. Şimdi, sorgulamak gerekir, bu AVM yatırımlarının birçoğu da aslında kârlı olarak yürütülüyor. Dolayısıyla bu alana aktarılmış bu kadar büyük bir kaynağı sorgulamamız ve planlamamız gerekir. 53,5 milyar dolar gibi bir kaynağı eğer sorgulayamazsak ve o kaynağı doğru yerlere yönlendiremezsek çok daha fazla sorunlar yaşayacağımız aşikâr.

Kira problemi oldu. Kira'nın dolarla ilgili olarak bir kararnameyle AVM'ler boyutunu aştık ama esas itibarıyla şunu sormamız gerekir: Esnafın üzerinde de bir kira borcu, kira yükü var ve onların da üzerinde ciddi stopaj yükü var. Eğer biz bütünlükçü bir politika olarak değerlendiriyorsak küçük esnaf üzerindeki kira stopajı yükünü yeniden değerlendirmeyi ve kaldırmayı da önümüze bir hedef olarak koymamız gerekir diye düşünüyoruz değerli arkadaşlar.

Onun ötesinde, bu krizle ilgili hemen yakın zamanda yaklaşık 500 bin civarında kredi kullanan esnafa bahsetmiştik. Bu kredilerin geri ödemelerinde zorluklar yaşanacağını ve ciddi bir problem yaşayacağımızı şimdiden öngörmek gerekir ve oluşacak kriz anında değil bugünden problem oluşmadan, o esnaf kredi borcunu geri ödeyemez hâle dönmeden bunların tedbirlerini de hızlı bir şekilde almamız gerekir diye düşünüyorum.

Diğer taraftan değerli arkadaşlar, tarım ihracatından bahsettik, tarımın ne kadar önemli olduğundan bahsettik. Öncelikli olarak şunu sorgulamamız gerekir. Türkiye’de her yıl tartışma konusu olan tarım ihracatı var ve bu ihracatlarla ilgili her yıl gidip geri gelen ürünler var. Geçen yıl Avrupa’ya ihraç edilen 164 ton limon geri dönmüş, aynı şekilde 20 tondan fazla kayısı geri dönmüş, 85 ton kiraz geri dönmüş, 15 ton çilek geri dönmüş ve bunların hepsinde bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karabat.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Ben teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, Değerli Bakanım, değerli basın mensupları; hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Yarın 10 Kasım, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün aramızdan ayrılışının tam 80’inci yıl dönümünde saygı ve rahmetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Değerli Bakanım, sizin buradaki konuşma metninizi dikkatlice dinledim ve bu konuşma metninizde dediniz ki: “İdari para cezalarını kesiyoruz.” Doğru. Yalnız burada Sayıştayın denetiminde, kesilen bu ceza tutarlarının muhasebeleştirilmediği şeklinde eleştiriler var. Bakanlığın savunması yapılmış. Gerçekten o kanuna uygun değil. Madem o cezaları kestiniz. Bu paralar muhasebeleştirilmedi, bu paralar nereye gidiyor, neden muhasebeleştirilmez? Çok teknik, çok şey bir konu ve bu başlık altında Sayıştayın oradaki eleştirileri ve denetimle ilgili ortaya çıkardıkları hususlar -sürem kalırsa- ona geleceğim.

Burada kurda değişiklikler oldu, yükseldi, yükselmeye göre Türkiye’de fiyatlar yükseldi ancak kurlar düştüğü hâlde yine fiyatlar düşmedi, düşürülmedi. Bu anlamda vatandaş mağdur. Tüketici hakem heyetleri aslında insan hakları açısından aynı zamanda tüketicilerin bir nevi ücretsiz, gönüllü avukatlığını yaptığı hâlde Türkiye’de tüketici hakem heyetleri aşağı yukarı 1.200’e yakınken bunun 800 küsuratı kapatıldı. Buradaki kapatma... Mesela, bir örnek vereyim. Antalya ilimize 130 kilometre uzaklıkta Kaş ilçemiz var. Kaş ilçemizde hakem heyeti kapatıldı. Kaş’ta bulunan vatandaşımızın tüketici hakem heyetine ulaşabilmesi için ta 130 kilometre gelecek, 130 kilometre geri dönecek. Bu anlamda gerçekten eğer biz tüketicilerin korunmasını istiyorsak tüketici hakem heyetlerinin desteklenmesi lazım. Bu anlamdaki kapatma gerekçelerinin bir an önce üstüne gitmek lazım.

Üçüncü bir konu: Değerli Bakanım, benim elimde 2 tane fatura var. Faturanın bir tanesi konut, bir tanesi iş yeriyle ilgili elektrik faturası. Buradaki iş yeri faturasının toplam miktarı 289 lira 30 kuruş. Buradaki faturaya eklenen giderleri tek tek okuyorum: Enerji Fonu 1,48; TRT payı 2,96; elektrik tüketim vergisi 7,39; KDV 44,13; dağıtım bedeli 85,49. Toplam bedel 141,45 kuruş yapıyor. Gelen fatura 289,30’dan bu kalemleri çıkardığımız zaman aslında gelen faturanın bedeli 147,85 kuruş. İnsaf, bunun neresi adalet? Yani burada herhangi bir yalan dolan yok, resmi bir belge. Toplayın, çıkarın aynısı. Bir sosyal devlette bu mümkün mü Değerli Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım?

Şimdi, ben bunu söylüyorum ama bilmiyorum TRT görevlisi var mı burada acaba, aramızda mı TRT görevlisi? Bu halkı ilgilendiren bir sorun. TRT bu payı alıyor, bunu acaba halkı bilinçlendirme açısından söyleyecek mi? Bu, iş yeriyle ilgili.

Geliyorum konutla ilgili, bakın. Konutla ilgili gelen fatura 16,90 kuruş. Burada da, buradaki kalemler yine -tek tek zamandan istifade edeyim- toplam 7,6 kuruş, gelen fatura bedeli ise 16,9 kuruş, fatura bedeli 9,34. Yani yarısından fazlası burada diğer kalemler ilave ediliyor. Yani burada açma kapama yok, burada sayaç okuma bedeli apayrı. Yani mesele burada bahsedilen dağıtım bedeli 85, okuma... Yani bazı yerlere bunlar ticari taksiyle mi gidiyor Allah rızası için, yani bir araçla gidilmiyor mu? Bir mahalleye gittiği zaman zaten toplu olarak gidiliyor oraya. Buna ne olur bir el atın, bununla ilgilenmenizi istirham ediyorum.

Geliyoruz, bu devletin garanti verdiği ihaleler var. Bunlar tüketicinin sırtında bir kambur. Tüketici köprüyü kullanmıyor. Tüketici araç kullanmıyor. Tüketici, ne bileyim, o yeni yapılan yolları kullanmıyor. Bunları vatandaş ödemek zorunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal, çok teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öbür dilerim Başkanım, bitireceğim. Toparlamam için izin verebilir misiniz mümkünse?

Şimdi Değerli Bakanım, burası çok önemli. Roma hukuku döneminde ta Cicero döneminde ve o dönemde ve Justinianus döneminde çıkarılan bir ilke var: Hukuka güvenlik ilkesi. Güvenliğin olmadığı bir ülkede ticaret olmaz. Hukuka güvenliğin olmadığı bir ülkede yatırımcı olmaz, hukuka güvenliğin olmadığı bir yerde üretim olmaz. Onun için, ne olur, bu hukuk güvenliğini temin etmenizi istirham ediyorum.

Son çıkarılan bu tüm döviz işlemleri TL'ye çevrilmeli. Bir Bakanlar Kurulu, bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi vardı -bakanlığın istisnaları hariç- O istisnalar nelerdir? Bir. Bir de ondan sonra döviz cinsinden yapılan ihaleler var, neden? Madem Cumhurbaşkanı “Tüm işlemler TL bazında yapılacaktır...” Bu, hukuka güvenliği sarsmıyor mu? Hukuka güvenliğin olmadığı bir ülkede ticaret gelişir mi? Ticaretin önündeki en büyük engel hukuka güvenliği bu ülkede tesis etmekten geçer. Bu konuda ne tür çalışmalarınız olacak?

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tarhan...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, çok değerli milletvekilleri, sevgili bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunumunuzu dikkatle dinledik ve hayret içinde kaldık. Türkiye'nin ekonomik olarak büyük bir krizden geçtiği günlerde maalesef çözüm olarak sunulabilecek hiçbir şey söylemediniz. 13 Ağustosta Amerika Birleşik Devletleri'nin ülkemize yönelik vergi oranlarını 2 katına çıkarması üzerine “Aynı şekilde karşılık verdik.” diyorsunuz. Peki, bu ekonomik baskının sebebi olan Papaz Brunson geri gönderildiğine, ABD ve Türkiye hükümetleri tarafından normalleşme adımlarının atıldığı söylendiğine göre vergi oranları hâlâ 2 kat olarak uygulanmaya devam edilecek mi? Yok, edilmeyecekse bir ay öncesinde gerçekleşmiş olan bu olayla karşılık devletin attığı adımları neden bakanlığınıza mal ediyorsunuz?

Sayın Bakan, muhalefet acı söyler. Sunumu hazırlayan kadronuzu gözden geçirmenizi öneririm. Dış ticaret açığı almış başını gitmiş, binlerce esnaf iflas etmiş, Türk lirası döviz kuru altında her gün değer kaybediyor. Ticaretin nasıl güçleneceğini, bütçeden alınan payla bunun nasıl daha verimli hâle getireceğinizi anlatmanız gerekirken siz bize ülkelere yaptığınız ziyaretleri, plaka tanıtım sistemlerini,

narkotik suçlarla mücadeleyi, Alo 175 Tüketici Danışma Hattı'nı anlatıyorsunuz. Bu büyük ekonomik krizin ticaret ayağını nasıl yöneteceksiniz? Ülkeye ticari anlamda kalkınma hamlesini hangi adımlarla atacaksınız? Sayın Bakan "Serbest bölgelerle yapılan faaliyetler sonucunda 20 milyar dolar ticaret hacmi elde edildi." dediniz. Bu rakamlar bakanlığınız açısından yeterli midir? Bu serbest bölgelerin sayısında artış olacak mıdır? Cibuti'yle serbest bölge anlaşmalarımız ne durumdadır? Yine, "Afrika Ekonomi ve İş Forumu düzenlendi ve 47 Afrika ülkesiyle 245 resmî görüşme gerçekleşti." dediniz. Peki, bu görüşmelerin ekonomimize kattığı değer nedir?

Sayın Bakan, Sayın Durmuş Yılmaz da gündeme getirdi altın ticaretini. 12/4/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Sanayi Komisyonunda Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'ye altın ithalatı ve ihracatında Birleşik Arap Emirlikleri'yle her ay aynı oranda ithalat ve ihracat yapılmasının sebebini sormuştum. "Bu nasıl ticaret? Bunun açıklamasını bekliyoruz." demiştim. Sayın Bakan tutanaklara geçen şu cevabı vermişti, aynen okuyorum: "Türkiye'nin bir devlet politikasıdır, paylaşmakta da bir mahzur görmüyorum. Bunun içinde 2017 yılında Merkez Bankamızın kendi varlığı olup da yurt dışında belirli merkezlerde tuttuğu, zamanında parasını ödeyip bu milletin değeri olan altının Türkiye'ye transfer etme girişimi var; bu da 10 milyar doların üzerinde. Yani ithalat olarak görünüyor, bir girdi olarak görünüyor ve cari açığın bir unsuru olarak görünüyor, dış ticaret açığının bir unsuru olarak görünüyor ama aslında değil." Peki, ne sizce Sayın Bakan? İthalat gibi görünüyor ama ithalat değil, cari açık gibi görünüyor ama değil. "Teknik bir konu" denilen Birleşik Arap Emirlikleri ile Türkiye arasındaki bu ticareti Ticaret Bakanı olarak Sayın Bakanın açıklamasını bekliyoruz.

Ticaret Bakanlığının 2019 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tarhan.

Sayın Hatimoğulları, buyurunuz.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; Sayın Bakanımızın sunumunu ayrıntılı bir şekilde dinledik. Sadece bir şeyin altını özellikle çizmek istiyorum. Bir kadın bakan... Yine, metinde de iki yerde –eğer eksik takip etmemişsem- "iş adamı" kavramı geçiyor ama bir yerde de "iş insanı". Keşke hepsi "iş insanı" olarak geçmiş olsaydı. Bu konuda bundan sonra daha hassas davranacağımızı umut ediyorum.

İkinci bir meselemiz ise bu ülke... Bu çok önemli, dünyada sermayenin yüzde 99'una sahip olan erkekler, şu kürsülerde sabahdan akşama kadar kadınları konuşturmamaya çabalayan, siyasetin dışında tutan erkekler olduğu sürece başta bu Meclis çatısı altında, bu sözler sizin için fazlalık gibi gelebilir ama bunu her zaman her fırsatta ifade etmeye devam edeceğimizi bir kere daha belirtmek istiyorum.

Üçüncü bir şey: Bu ülke son zamanların en derin krizini yaşıyor ekonomik anlamda ama bizler Ticaret Bakanlığının bütçesini konuşurken bütün metinde bir "kriz" kelimesi dahi geçmiyor. Bu, kamuoyuna dönük bir üstünü örtme midir? Zaten başından beri mevcut iktidarın "Bu ülkede kriz mriz yok." tanımlaması aslında bu ülkeyi bu düzeye getiren yanlış politikanın ta kendisidir. Bu ülkede çok derin bir kriz var, bu ülkede çok derin bir yoksullaşma var. Bu yoksullaşmayı çarşı pazar gezdiğinizde, domatesin, patlıcanın, biberin fiyatına baktığınızda, manavın rafına baktığınızda ne kadar derin bir ekonomik kriz içinden geçildiğini tahmin ediyorum ki anlayacaksınız, anlarsınız.

Döviz dalgalanmalarına karşı İçişleri Bakanlığı esnafı suçlarcasına "Bu, stokçuların ürettiği bir şeydir." diye küçük esnafla uğraşır ve valililere talimatlar yağdırılıyor bu anlamıyla. Burada esnafı esnafla, esnafı vatandaşla karşı karşıya getiren bir zihniyettir, bir yöntemdir ve gerçekten, iktisadın

kurallarını altüst edecek, bilinçsiz yaklaşım ancak bu kadar ciddi bir şekilde ifade edilmiş olabilir. Enflasyonun sebebi küçük esnafın stokçuluğu falan değil, bunu cümle âlem bilir. Bu şekilde yansıtılması 80 milyon insanın aldatılması anlamına gelmektedir.

Fırıncılar Odasını ziyaret ettiğimizde ekmeğe zam yapılırsa bir türlü, yapılmasa bir türlü... Bugün fırıncıların yaşadığı sorun ortadadır. Ekmek yoksulun temel gıda maddesidir ama bir yanıyla burada yaşanan çelişki, ekmeği imal ederken ürün maliyetinin yükselmesi fırıncıyı buna zorlamaktadır. Başta ekmek olmak üzere, temel gıda ürünlerinin sübvansede edilmesi gerektiğini belirtmek istiyorum.

Bunun yanı sıra kaçakçılıkla mücadeleden bahsediliyor ama İŞİD'le yürütölmüş olan bugüne kadarki petrol ticaretleri doğrudan bu iktidarın eliyle yürütöldü, bunların belgeleri de ortadadır ama buna dair zerre kadar bir açıklama yapılmış değildir. Bu anlayış, asla ve asla gerçek anlamıyla kaçakçılıkla mücadele edemez. Bu zihniyetin değişmesi lazım.

Diğer bir değinmek istediğim mesele ise Orta Doğu politikası dolayısıyla özellikle 2011 yılından itibaren bu ülkenin izlemiş olduğu Orta Doğu politikası aynı zamanda komşu ölkelerle bugüne kadar geliştirilmiş olan ticari anlaşmaların birçoğunun fiili olarak da son bulmasına neden olmuştur. Bakın Hatay'da Türkiye'nin en büyük 2'nci tır filosu bulunuyor ama Hatay bir tırlar mezarlığına dönmüş durumda çünkü savaş politikaları desteklendi. Bölgede barışa öncölük edecek bir ölkede olmalıyken bu ölkede, tam tersi "Sınırdaki Kürt var, Alevi var, Hristiyan var." diye mezhepçi bir yaklaşımla ticareti durdurma aşamasına gelmiş durumdadır. Sadece şu örnekleri vermek istiyorum, son zamanlarda işlemeyen gümrük kapıları: Derbesiye, Ayn el Arap, Afrin, Rasulayn, Tel Abyad, Kamışlı, Keseb ve böyle bu liste uzayıp gidiyor. Şimdi, bu kadar büyük bir atılığın nedenini nasıl açıklayabiliriz? Bugün Irak'la yapılan ticaret hacmi özellikle ihracat düzleminde Irak'taki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Bir dakika devam edebilir miyim Başkan?

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım lütfen.

Buyurun.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Teşekkür ederim.

İhracatta Irak'la olan ilişki ilk 5 sıralarda ama yine siyasi sebeplerle oradaki ticari ilişkiye de nasıl darbe vurulduğı ortadadır. Dolayısıyla hakikaten yoksul vatandaş merkezinde alıyor, insanı merkezinde alıyor gibi yaklaşımlar eğer varsa -ki neredeyse her bakanlık kendi metninde bu şekilde bunu ifade etti- bu ölkede yaşayan yoksulun hakkını, bu ölkede yaşayan esnafın, işçinin, çiftçinin, emekçinin hakkını savunan ve bu krizin faturasını onların sırtına yıkmayacak biçimde bir politika geliştirilmelidir. Ama ne yazık ki mevcut olan iktidar, kendini bütün bunlardan azade görerek ve aklarak krizin en ağır biçimde faturasını yoksulun, işçinin, emekçinin sırtına yüklemiştir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli Komisyon üyeleri; "Günümüzde uzmanlaşma önemliyken Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Ekonomi Bakanlığının birleştirilmesiyle Ticaret Bakanlığı kurularak etkili bir model oluşturuldu." dediniz. Buna katılmıyorum. Bu şekilde uzmanlaşma olmaz, tam tersine farklılaşmaya gidersiniz.

“Millî politikalar geliştiriyoruz.” diyorsunuz ancak 2018’de dövizdeki artışa rağmen, on aylık verilere göre, hâlen 51 milyar dolar dış ticaret açığı var.

İhracatçıya yeşil pasaport kolaylığı sağladığınızı söylüyorsunuz ancak bunun belli başlı kriterleri var. Ticaret hacmi yüksek olanlara bu olanak sağlanıyor. Edirne gibi Avrupa’ya açılan durumda olan sınır kentlerine sınır ticareti kapsamında bir kolaylık sağlanırsa yani buradaki iş adamlarına yeşil pasaport olanağı sağlanırsa dış ticaretimiz daha da artacaktır kanısındayım. Kaldı ki Gürcistan’a iş adamları nüfus kağıtlarıyla rahatlıkla gidebiliyorlar.

Madem yerli ve millî olduğunuzu söylüyorsunuz, Ticaret Bakanı olarak size düşen, ülkemize döviz kazandırmaktır. Bunun için de 2 milyona yakın konut stoku bulunan yurt içinde konut sektörüne avantajlar sağlamak değil, gururla bahsettiğiniz yurt dışı müteahhitlik hizmetlerine yönelmektir. Böylece yurt içindeki müteahhitleri zengin etmekle uğraşmayıp buraya ayrılan kaynakları yoksula, emekliye, çiftçiye ve işsizlere ayırabilirsiniz. Kısacası, kaynakları doğru kullanarak parayı betona değil, üretime yatıralım.

Serbest ticaret anlaşması yapılan ülkeler var, bunlardan birisi de Bosna-Hersek. Sayın Bakan, burada neredeyse bitkisel yağ ve un üretimi hiç yokken Bosna-Hersek birdenbire ihracatçı bir ülke oluyor. Neden? Sıfır gümrük vergisi uygulayarak “Müslüman ülke dayanışması” adı altında oradan yapılan ithalatı ciddi anlamda artırdınız. Döviz fiyatları yükselince buradan yapılan ithalat azaldı. Daha önce bakanlığınıza gelen iş adamları bundan şikâyetçi oldular ama Hükûmetiniz, bir defa, iş dünyasına ciddi korku salmış, kimse şikâyetini tekrarlayamıyor. Ben buradan uyarıyorum: Bosna-Hersek’ten yapılan un ve bitkisel yağ ticaretini inceleyin.

“Tarım ürünleri ithalatında enflasyonla mücadele kapsamında tarımsal ürünlerin ve gıda maddelerinin arz ve talep dengesiyle yurt içi ve yurt dışı fiyat gelişmelerini takip ediyoruz.” diyorsunuz. Bu amaçla hasat döneminde üreticilerimizin korunması amacıyla gümrük vergilerini artırırken üretimin olmadığı ve yetersiz olduğu dönemlerde ise iç piyasa fiyatlarının makul seviyelerde tutulması ve spekülasyon fiyat artışlarına meydan verilmemesi amacıyla gümrük vergilerinin düşürüldüğünü söylüyorsunuz, tam tersini yapıyorsunuz, hasat zamanı çiftçi tarlasında buğdayını biçerken siz gümrük vergilerini sıfırlıyorsunuz. Buradan uyarıyorum: Bu konuda bir bilim adamı olarak, bir çiftçi olarak bütün tarlaları geziyorum. Urfa’dan başlıyor bizim hasadımız, Konya’da devam ediyor, Trakya’da fiyatlar 80-90 kuruşa düşüyor sizin bu hatalı politikanızdan dolayı. Temmuz ayında gümrük vergileri sıfırlanmaz. Madem hasat zamanı sıfırladığınızı söylüyorsunuz, o zaman konuyu bir bilene sorun.

Sayfa 58’de güzel bir tablo var. Bu tabloda Avrupa Birliğinde üretici örgütlerinin pazar payını yazmışsınız. Örneğin, Hollanda’da tarım ürünlerinin yüzde 95’ini üretici örgütleri yaparken bu oran Türkiye’de yüzde 1 bile değil. Siz üretici örgütlerinin pazar payını artıracığınızı söylüyorsunuz “Bu amaçla bu tedbirleri alacağız.” diyorsunuz ama hangi tedbirleri aldınız, çok merak ediyorum.

“Esnaf ve sanatkârlara yönelik hizmetlerimiz var.” dediniz, esnafın durumu hakkında hiçbir açıklama yapmadınız. Esnaf şu anda perişan, acaba haberiniz var mı?

Tarımsal Pazarlamada Kooperatifçiliğin Geliştirilmesi Projesi’ni uygulamaya koyduğunuz söylüyorsunuz, somut olarak ne yaptınız merak ediyorum ama çok somut bir şey yapmak istiyorsanız size söyleyeyim: Tarımsal pazarlama konusunda birçok tarım satış kooperatifi birliği var. Örneğin, TRAKYA BİRLİK var, ÇUKOBİRLİK var. Bitirdiğiniz ÇUKOBİRLİK’i, FİSKOBİRLİK’i yeniden canlandırmak için sıfır faizli kredileri müteahhitlere vereceğinize biraz da bu kurumlara verin, bu kurumları ayağa kaldıralım. Tarımsal pazarlamada Türkiye’nin ticaret hacmini artırmak istiyorsanız bunlara kolaylıklar sağlayın. Bunların önüne engel çekiyorsunuz. Gümrük vergilerini düşürüyorsunuz, yine ayçiçeğinde yaptınız, hasat zamanı düşürdünüz. Bakın, size bitki olarak da söylüyorum, ürün olarak

da söylüyorum, tarih olarak da söylüyorum. Yüzde 26'dan 13'e çektiniz. Bulsanız sıfıra çekeceksiniz. Faturalarla oynayarak sanayiciyi gümrük vergisinden dolayı muaf ettirmeye çalışıyorsunuz ama yandaş firmalarınıza ciddi kolaylıklar sağlıyorsunuz. Bunların kim olduğunu da teker teker sayabilirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu, teşekkür ediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir şey söyleyebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Söyleyin. Neyle ilgili?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söz mü istiyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu konuşmayla ilgili.

BAŞKAN – Ama böyle bir...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yok, cevap vermeyeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, buna izin vermeyin, söz istesin, sıraya girsin. Böyle olmaz. Aynı şekilde biz de isteriz.

BAŞKAN – Vermiyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Konuşmayla ilgili değil Başkanım, cevap vermeyeceğim.

BAŞKAN – Siz söz isteminde bulunun, size söz vereceğim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Cevap vermek için değil Başkanım.

BAŞKAN – Söyleyin siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, biz de isteriz. Böyle cevap usulü var mı? Varsa ben de isteyeceğim.

BAŞKAN – Vermedim zaten söz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, Başkanım, şöyle bir şey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Düğmeye bas, verir Başkan zaten.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, şimdi şöyle bir şey, arkadaşımızdan özür dileyerek şunu söylemek istiyorum: Bazı sesler gerçekten çok yüksek oluyor yani biz akustik travmaya maruz kalıyoruz, bu da iş sağlığımız ve güvenliğimiz açısından tehlikeli, 85 desibelin üzerinde. Ya arkadaşlar yüksek sesle konuşanların sesini azaltsın ya da arkadaşlar yüksek sesle konuşmasın. Yani gerçekten rahatsız oluyoruz.

BAŞKAN – Yapamıyoruz onu.

Doktor olunca böyle söylüyor, haklı yani sizin sağlığınızı düşünüyor.

Sayın Böke, buyurunuz.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, artık, uzun süreceği çok açık bir biçimde anlaşılmış olan bir krizin içerisinde ve cari açıktaki daralma, bu krizin göstergesi yani kutlanacak, heyecan duyulacak bir daralma değil. Ne yazık ki bu bütçe ve bu bütçenin dayandığı siyasi anlayış, bırakın krizin kaynağını doğru belirlemeyi, krizin varlığını henüz kabul etmiş değil yani bu bütçenin içerisinde kriz yok. 65 sayfa bir şirket tanıtımı dinlediğimiz kanaatindeyim ve yakın geçmiş dönemi dinledik, bir sayfayla gelecek anlatıldı yani bu bütçede gelecek yok. Geçmiş bizi şu anda hiç ilgilendirmiyor olmalı.

Şimdi, krizin kaynağı, çok açıkça büyük bir arz şoku ve bir arz şoku olan krize de müdahale etmesi gereken en önemli bakanlıklardan bir tanesi, reel kriz olması nedeniyle, sizin bakanlığınız. Şimdi, bu krizin bir boyutu, dövizden kaynaklı maliyet artışı, ÜFE’de yüzde 45’i aşan bir rakamla karşı karşıyayız, zira üretim ithalata bağımlı.

İkincisi: Üretim yapımız çağın ihtiyaç duyduğu dönüşümü sağlamamış, bu yetmediği gibi, üretimin bütün kapasitesi de neredeyse erozyona uğramış.

Şimdi, mesele yapısal. Meselenin yapısal olduğu yerde krize çare de yapıyı dönüştürücü çarelerden oluşmak zorunda yani bütçede bunları aramamız gerekiyor. Şimdi, yapılan sunum “Eski yaptıklarımızı yapmaya devam edeceğiz.” sunumuysa eğer, o zaman şunu açıklıkla ortaya koyalım, eski yaptıklarınız krizi doğurdu, aynısını yapmaya devam edeceksek bu kriz derinleşmeye devam edecek o zaman.

Şimdi, arz kaynaklı reel bir kriz varken bence bakanlığınızın yanıtlaması gereken iki tane temel soru var, birinci soru: Bu bütçe üreticiyi, esnafı, tüketiciyi bu maliyet artışından koruyacak mı? Yanıtı çok açık, hayır. Ya, bırakın korumayı “enflasyonla topyekûn mücadele” adı altında karaborsalar, iflaslar işsizliğe yönlendiren bir kabusu dayatmış vaziyette ülkeye. Şimdi, zabıtayla, emir genelgeleriyle, baz etkisiyle, vergi indirimleriyle, enflasyonla mücadele edilemez. Bütün iktisatçılar bunu bilir, bütün iş insanları da bunu bilir; dolayısıyla burada birbirimizi kandırmaya hiç gerek yok. Yüzde 45’lik bir maliyet varken “Ürünün fiyatını düşürün.” dediğiniz zaman etkisi kalıcı olmaz. Ne olur? Bir kısım insanlar korktuğu için düşürür ama sonra iflas eder, bir kısım insanlar düşüremediği için rekabet edemez hâle gelir sonra iflas eder yani ülkede herkes iflas eder, raflar boş kalır, tüketici “Ha, fiyat düştü.” der ama alacağı mal bulamaz. Bunun yanı sıra, tüketici zaten iflasa uğramış iş yerinden işsiz kaldığı için markete dahi gidemez.

Bu hikâyeyi bilmemek mümkün değil. Yani birbirimizi, rica ediyorum, kandırmayalım. Ha, bu belki size nefes veriyor olabilir, “Ya harika oldu, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçtik. Muhteşem bir şey oldu.” denebilir ama ülkede ekonomi politikasının yerini ekonomi polisliği alınca ülke ekonomisi çöker. Bunu çok açıklıkla biliyoruz.

İki, ikinci sorum sizi ilgilendiren: Ya üretim yapımızı ithalata bağımlı olmaktan kurtarıp çağın gerekleriyle uyumlu hâle getirecek miyiz? İnsan gücümüzle ve o insan gücünü kullanacak üretim bandı dönüşümünü yapacak mıyız? Bu sorunun yanıtı belli ki “Hayır.” Şimdi, ihracatın ithalatı karşılama oranındaki artıştan bir gurur duyulduğunu anlıyorum. Keşke haklı bulsaydık ve biz de ortak olsaydık. Ama iki gerçeği hatırlatmak gerekiyor. Bir, rakamın bir kriz boyutu var. Bir tanesi, ihracatın ithalatı karşılama oranı, acayip yenilikçi, çok nitelikli bir üretim yaptık, katma değeri arttı diye değil, malımız ucuzladı, ucuza satın alabilen daha zenginleşmiş yabancılar var, o yüzden de bu oran artmış gözüküyor. Buna bir de şu açıdan bakalım: Karşılanması gereken ithalat düştü. Yani üretim düştüğü için ülkede, reel sektörde kriz olduğu için bir karşılanması gereken ithalat ortadan kalktı.

Hedefimiz, ihracatı nitelikli üretim yaptığımız için artırmak olmalı. Şimdi, burada da şu verileri hatırlamak gerekiyor: Bir, girişimcilerimizin sadece yüzde 1’i yüksek teknoloji üretiyor. İhracatın sadece yüzde 3’ü yüksek teknolojili ve Türkiye’nin ihracatının yüzde 75’ini bin şirket yapıyor. Yani gümrük kapılarını dijitalleştirmek güzel de dijitalleşmemiş KOBİ’nin erişemediği gümrük kapısı istediği kadar dijital olsun. KOBİ içinde yok, taban içinde yok, vatandaş içinde yok. Bu üretimde KOBİ’yi dönüştürecek maddeleri duymadan bu ekonominin kendini toparlaması mümkün değil.

KOBİ’lerimizin fiber optik ağa ihtiyacı var, dijital yapısını geliştirmeye ihtiyacı var. Ama her şeyden önce PayPal’ın özgür olduğu, Wikipedia’ya erişebildikleri, bilgiyi öğrendikleri, özgür, barışçıl, hukuka dayanan bir rejime ihtiyacı var bu KOBİ’lerin. Bunun olmadığı bir bütçenin Türkiye’nin ihtiyacı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok hızlı bitireceğim Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Böke, lütfen toparlayın.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bu bütçe Türkiye’nin bu ihtiyaçlarını karşılamıyor. Bu gerçeği tespit edelim.

Ayrıca, ya bırakın bu yüksek teknoloji ihtiyacını. Bugün KOBİ’ler suyun üstünde başını tutmaya çalışıyor. Büyük şirketleri duyuyoruz ama konkordato sürecine girmiş olan KOBİ’ler var binlerle ifade edilen. 30 milyar liraya ulaşmış. Kimi kurtaracak bakanlığımız?

Büyük şirketleri ve konut satan rantçıyı mı kurtaracak, üretmeye çalışan, işsizlik yaratılmasın diye istihdamı koruyan KOBİ’yi mi koruyacak? Bu bütçe halkın değil, vatandaşın değil, krize karşı ayakta durmaya çalışan KOBİ’nin değil. Bu bütçe bir kez daha ve yine yüzde 1’i koruyan bir bütçe olmuş.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Kaçmaz...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Bakan, tüm hazırun; saygılar.

Zaten birçok komisyon üyemiz de, arkadaşımız da birçok makro politikaya değindi. Evet, gerçekten esnaf kan ağlıyor. Sunum yapılırken sanki hiçbir eksik, hiçbir hata yokmuş gibi, bu iktidarın politikaları döneminde hiçbir eksik olmamış gibi bir sunum yapıldı. Ama biraz bazı politikaları eleştirmemiz gerektiği ve bazı sıkıntıların bu AKP iktidarlara dönemlerinde başladığını açıkça belirtmemiz gerekiyor.

Örneğin, 2011 yılından sonra Suriye’de başlayan iç savaş sonrası birçok Suriye sınırındaki gümrük kapısı IŞİD’in elinde dahi olan sınır kapıları vardı ama o zamanlar gümrük kapıları açıldı ve ticaret yapılıyordu. Akçakale’de bire bir kendi gözümle şahit oldum. Ama daha sonra oranın kendi halkı olan Rojava halklarının eline geçince oradaki yönetimler Türkiye’deki siyasi ilişkiler, siyasi politika sebebiyle maalesef ki güvenlikçi yaklaşım sebebiyle hemen bu gümrük kapıları kapatıldı ve şu anda yıllardır buraya yapılabilecek bir potansiyeli olan bir bölgeye hiçbir şekilde ihracat yapılamıyor. Bu hepimizin kaybı. Ama öncelikle bu tabii siyasi iktidarın yine bir siyasi tercihi. Biz bunu açıkçası biraz “Kürt anasını görmesin.” mantığı olduğunu düşünüyoruz. Bu sebeple böyle bir karar alındığını düşünüyoruz. Zaten Türkiye’de daralan bir pazar var. Bu daralan pazarın da çıkış noktalarından biri de, evet, yapılabilecek ihracatı daha üst seviyeye getirebilme. Ama maalesef ki şu anda bu yanlış politikanın terk edilmediğini açıkça görmekteyiz.

Örneğin, yine, kendi seçim bölgemden bire bir şahit olduğum durumları dile getireyim. 2003-2007 arası firma temsilcisi olarak Habur Gümrük Müdürlüğünde çalıştım. O dönemde gerçekten çok yoğun bir şekilde ihracat yapılıyordu ve sonrasında da bu böyle oldu. 2013 yılı verilerine baktığımızda, yaklaşık 12-13 milyar dolarlık bir ihracat yapılmış Kürdistan bölgesel yönetimine. Ama şu anki verilere baktığımızda 5-5,5 milyar dolayında. 2013’ten 2018’e yaklaşık 20-25 milyar dolara belki çıkarabileceğimiz bir piyasayı maalesef ki yarınsından fazla bir seviyeye düşürmüş durumdayız. Bunun da yine iktidarın yanlış politikaları sonucu meydana gelen durumlar olduğunu düşünmekteyiz.

Yine, birkaç hafta önce Erbil’e, Süleymaniye’ye gittiğimde birçok alışveriş merkezinde, markette -8 pasaport bitirmiş biriyim oraya- oradaki neredeyse tüm raflarda artık İran malları tüketilmekte ve bunun bir sebebi de yine referandum sonrası “Gümrük kapısını kapatırız. Sizi aç bırakırız.” denmesiyle oluşan bir politik karşıtlık sonucu bu durum meydana geldi. Şu an, evet, İran oradaki pazarın çoğunu

ele geçirmiş durumda. Yine, burada zarar gören kim oldu? Tüm Güneydoğu Anadolu'yla birlikte Türkiye'deki sanayiciler, iş adamları bunun zararını gördü. İhracat yapılıyorken aniden ilişkiler gerilince ihracat yapamaz hâle geldiler.

Yine, demin Afrin'de Zeytin Dalı Gümrük Kapısı'nın açıldığını söylediniz. Hem o gümrük kapısından hem de Cerablus gümrük kapısından Afrinlilere ait yağmalanan zeytinlerin Türkiye üzerinden İspanya'ya gittiğine ilişkin iddialar var. Biz oradaki halka huzur götürmeye çalıştığımızı iddia edeceğiz ama aynı zamanda oradaki halkın malı mülkü gasbedilecek, yağmalanacak. Bu durumun da tarafınızca değerlendirmeye alınmasını talep ediyoruz.

Sayın Bakanım, şöyle söyleyeyim: Bugün maalesef ki birçok soruna, ben kendi soydaşlarımı da burada şikâyet edeceğim. Ben gittiğimde birçok şoför arkadaşımızın gece on birden sonra Türkiye plakalı ticari taksilerin Kürdistan bölgesel yönünden Türkiye'ye giriş yapamadığı iddiası vardı. Gittiğimde, evet, böyle de olduğunu gördüm. Hatta gece on bire kadar da bekledim gerçekten bu durum var mı diye. Evet, vardı ve Habur Gümrük Müdürlüğü'nün almış olduğu bir karar doğrultusunda bu durum yaşanıyordu ve hiçbir gerekçesi de yoktu, dayandığı bir mevzuat da yoktu. Sadece sokağa çıkma yasağı döneminde, iki buçuk, üç yıl önceki olaylı dönemlerde, o şekilde bir karar alınmış, gece on birden sonra vatandaşın seyahat hakkı engelleniyor, ülkeye girişi engelleniyor.

Onun haricinde de, yine, Habur Gümrük Müdürlüğünden çıkış yapan tüm tır ve kamyonlar x-ray cihazına alınıyor ve şoförle birlikte. Kendi gözümle şunu gördüm: Kocaman uyarıcı levha var, yaklaşmayınız radyoaktif alandır diye. Ama maalesef Türkiye'den giden şoförler x-ray cihazına alınıyor ve bu radyoaktif alana maruz kalıyorlar. Ama aynı şekilde büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar gittiğinde “kamu sağlığını tehdit eder” iddiasıyla o x-ray cihazına alınmıyor. Ama maalesef ki şoförler alınıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayvanlar alınmıyor, insanlar alınmıyor...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Onlar kadar kıymeti yok demek ki, açıkça söyleyeyim. Ve bu x-ray cihazına zorla alınmayla birlikte para da alınmıyor yaklaşık 21 dolar bazında. Hem zoraki x-ray cihazına girecek hem de para ödeyecek. Bu durumlar Habur Gümrük Müdürlüğü yani mülki amirler tarafından bilinmesine rağmen şu ana kadar bu şoförlerin derdine çara bulmak için herhangi bir girişimde bulunulmadığına ilişkin bize çok şikâyet gelmekte.

Suriye'nin Rojava bölgesinde, “Kuzey Suriye” dediğiniz ve Irak Kürdistan Bölgesel Yönetiminde büyük bir ihracat potansiyeli var ama maalesef ki bu gerginleşen ortam sebebiyle hak edilen seviyeye ulaşamıyor durumda. Şu anda şoförlerimiz, ihracatçılarımız, iş adamlarımız hepsi büyük bir ekonomik krizle boğuşmakta.

Şunu net bir şekilde söyleyebilirim: Hani, öncesinde gerçekten birçok iş adamımız türemiştii, artık hani insanların ekonomik hayatında büyük ilerlemeler kaydedilmişti ama şu an hepsi teker teker dökülüyor, iflas ediyor; esnafı da iş adamı da lojistikçisi de nakliyecisi de. Hani, tüm bu durumların göz önüne alınarak öncelikle makro politikaların değiştirilerek daha barışçıl, kendi soydaşlarımıza ya da kendi komşularımıza düşman gibi yaklaşmayacak politikalar üretilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple Sayın Bakanlığınızdan bu dönemde gerçekten insanların huzura erişebileceği, ticaretini, ihracatını yapabileceği bir ortamın sağlanması için gerekli adımların atılmasını bekliyoruz.

Ve Habur Gümrük Müdürlüğünde özellikle şoförlerin bir sürü sorunu var; bu ticari taksi de olur, yine ihracat yapan büyük araçlar da olur. Hani, bunun mülki amirler, Habur Gümrük mülki amirleri tarafından da ivedilikle incelenerek düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaçmaz.

Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

2019 yılı Ticaret Bakanlığımızın bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, bildiğiniz üzere, yarın 10 Kasım, ülkemizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikalinin 80'inci yıl dönümü. Büyük insan, 57 yıllık ömründe dünya ve Türk tarihini değiştirecek gelişmelere imza attı; 38 yaşında düşman işgaline karşı kurtuluş mücadelesini başlatmak için Samsun'a çıktı, 40 yaşında Sakarya'da Kurtuluş Savaşı'nın kaderini değiştirdi, mareşal oldu, 41 yaşında İzmir'e girdi ve Anadolu topraklarını düşman işgalinden kurtardı, 42 yaşında Türkiye Cumhuriyeti'ni kurdu. Hayatı boyunca umutsuzluğa, yılgınlığa düşmedi, imkânsızlıklara boyun eğmedi. Silah arkadaşlarıyla birlikte İstiklal Harbi'ni kazanarak Türk milletinin yeniden daha güçlü ve daha saygın bir şekilde tarih sahnesine çıkmasını sağladı. Mustafa Kemal'in, milletvekili olarak, kurduğu cumhuriyete sahip çıkmayı görev biliyor; her alanda daha güçlü, itibarlı, müreffeh bir ülke olma yolunda çalışıyoruz. Bu vesileyle milletimizin azim ve kararını zafere taşıyan ebedi Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü sonsuz özlem, minnet ve saygıyla anıyorum; ruhu şad olsun.

Efendim, müsaadenizle, görüşmekte olduğumuz Bakanlığımızın bütçesi üzerine de konuşmak istiyorum.

Sayın Bakanım, 2017 yılı ihracat rakamlarında yüzde 10,1; ithalatımızda da yüzde 17,7 artış olduğunu ifade ettiniz. İstatistiklerde devamlı ihracatta tarihi rekor kırıldığından bahsediyorsunuz ama ithalatta kırdığımız daha büyük rekorlardan bahsetmiyorsunuz. Lütfen daha gerçekçi olalım, istatistiklerde de ithalatta ne kadar daha başarılı olduğumuzu söyleyelim ki sunumunuzda ihracatımızın ithalata dayalı olduğunu ve Bakanlık politikalarımızda da bu ithalatın ihracata dayalı bağımlılığından kurtarmaya yönelik politikalar izleyeceğinizi ifade ediyorsunuz. Bunun da olumlu bir gelişme olduğunu ifade etmek istiyorum. Demek ki uzun yıllar sonra AKP Hükümetinin artık üretim ekonomisine, yerli üretime önem verdiğinin bir göstergesidir. Bu bağlamda TURQUALITY Programı'na daha büyük bir önem vermeniz uygun olacağını düşünüyorum.

Yine, bu bağlamda Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki gümrük anlaşmasının özellikle son yıllarda ülkemiz aleyhine işlemiş olmasından dolayı ülkemiz büyük ekonomik kayıplara uğruyor. Bir Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesi milletvekili olarak gümrük birliğiyle ilgili güncellemenin bir an önce yapılmasının da ülkemizin ekonomik çıkarları açısından faydalı olduğunu düşünüyorum.

Yine, tarımsal ürünlerin ithalatında üreticiyi korumaya yönelik olarak devamlı gümrük vergilerinin aşağıya indirilip yukarıya çıkarılması konusunda birtakım vergi oranlarıyla korumaya çalışıyorsunuz ama tarımsal üretimi artıracı, üreticiyi destekleyici politikalardan hiç bahsetmediniz. Özellikle temelde tarımsal üretimi destekleyici bir yaklaşım içinde olmanızı beklerdim.

Yine, efendim, sunumunuzun 48'inci sayfasında “Başta alkollü içkiler, tütün mamulleri ve çay olmak üzere 2018 yılında 143 milyon liralık eşyanın imhası gerçekleştirildi.” dediniz yani “Biz, 143 milyon lirayı buharlaştırdık.” diyorsunuz. Yani keşke bunu imha etmeniz yerine nakde çevirip de hiç olmazsa eğitime bir katkınız olsaydı, bir okul yaptırsaydık bu 143 milyon lirayla veyahut da lösemili çocuklara faydamız olsaydı. Yani bunu bilemiyorum belki olmuştur ama burada anlayamadım ben nasıl olduğunu. Bu konuya bir açıklık getirirseniz memnun olacağım.

Yine, tarımsal pazarlamada kooperatifçiliğin önemine ve geliştirilmesine ait projeleriniz olduğunu ifade ettiniz. Bunun da olumlu bir gelişme olduğunu ifade etmek istiyorum. Keza Hükûmetiniz döneminde devamlı kooperatifçilik gerilemiştir. İnşallah bundan sonra kooperatifçilik daha da güçlü bir noktaya erişecektir.

Efendim, diğer bir nokta ise alışveriş merkezlerine ait yoğun şikâyetler alıyoruz saha çalışmalarımızda vatandaşlarımızdan. Alışveriş merkezlerinin küçük esnafın hayatına son verdiğini ve alışveriş merkezlerinin şehirlerin dışına taşınması gerektiğini tekrar buradan belirtmek istiyorum.

Tekrar bütçenin ülkemize ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Sayın Turan...

RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Bakan, sunumunuzu dikkatle dinledim fakat sunum içerisinde tarım ürünlerinin -ki çok önemli bir ticari potansiyele sahip, hepimiz tarafından biliniyor- yeterince ele alınmadığı kanısındayım.

Şimdi, burada güzel şeyler yazılmış 12 bin kooperatifle 1,5 milyon civarında üyeye hitap edildiğine dair ve Bakanlığın yaptığı şeylere ilişkin. Örneğin, tarımsal pazarlama kooperatifçiliğine ilişkin vurgular yapılmış ama Türkiye'nin bu konudaki işlem hacminin çok düşük olduğunu ifade etmek gerekiyor. Tarımsal kooperatifçilik açısından söylüyorum, Fransa'da 103, Japonya'da 57 milyar dolar civarındaki bir ticari hacim bizim ülkemizde 56-57 milyon dolar civarında. Hani hep söyleriz, Türkiye yüz ölçümünün yedide 1'i kadar olan Hollanda'nın tarımdan elde ettiği gelir, gayrisafi millî hasılası tarımsal bazda 90 milyar dolar civarında bir ihracatı var, bizimki zorlarsak 20 milyar dolar civarına çıkacak. Bunun sebebi kanımca şu ve metinde olmayan şey de bu: Hollanda'nın bu kadar ciddi bir potansiyele ulaşabilmesinin esası tarımsal üretiminin yüzde 95 ila 97'sini kooperatifler üzerinden gerçekleştiriyor olması. Bu konuda bir örnek de İsrail'dir, orada da bu anlamda verim çok yüksek. Fakat bizde ise nedendir bilmiyorum ama bu kooperatifçilik sürekli hor görülmüş ve kooperatifler, özellikle 57'nci Hükûmet döneminde 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na tabi kılınmış. Yani kooperatifler, ticari işletmeler, şirketler yani sermaye esaslı şirketler değil. Dolayısıyla kooperatiflere böyle bakınca tarımsal üretimin de gelişebilmesi ve bu anlamda da Türkiye'nin hak ettiği potansiyele ulaşabilmesi ne yazık ki mümkün değil.

Esasen kırsal kalkınmanın temeli küçük aile işletmelerine dayanan kooperatifçiliği yeniden ihya etmektir. Özellikle Türkiye tarımının neoliberal tarım tekelleri karşısında ne denli büyük bir açmaz içerisinde olduğu göz önünde bulundurulursa, ne kadar büyük bir yalnızlaşma içerisinde olduğu göz önünde bulundurulsa bu kadar örgütsüz, deyim yerindeyse devasa sermayeli şirketler karşısında bu kadar yalnız kalan çiftçinin, küçük aile işletmecisinin ancak ve ancak kendini kooperatifler biçiminde örgütlemesiyle bu sorunun çözülebileceğini ve ticari potansiyelin artırılabilceğini göz önünde bulundurmak gerekir.

FAO birkaç yıl içinde açıkladı, önümüzdeki dönem ciddi bir kıtlık dönemi. Türkiye açınsansa bu dönemde hemen hemen rekoltede, bütün ürünlerin rekoltesinde neredeyse -istisnaları bir kenara koyarak söylüyorum- ciddi bir azalma var. Mesele böyleyse ve kırsalın ciddi bir tasfiyesi varsa, bugün artık yüzde 75 kentlerde yaşamaya başlamışsa bu sorunu çözmenin esası da yine kooperatifçiliği özendirecek ve var olan kooperatif mevzuatını demokratikleştirecek ve küçük aile işletmelerinin rahatça faaliyet sürdürmesine uygun hâle getirilmesinden geçtiğini düşünüyorum.

Geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanı et ithalatından bahsetti. Yani ithalatla Türkiye’de fiyatların regüle edilmesinin ne mantığı var, ben anlayamıyorum doğrusu. Fiyat yükselince işte Rusya’dan -rekolte de düştü tabii- buğday ithal ediyoruz; karkas et, canlı et, lop et ithal ediyoruz ve bu suretle de aslında kendi üreticimize karşı son derece sorumsuzca davranıyoruz. Özellikle Kürt illerindeki bu güvenlikçi politikaların, yayla yasaklarının, operasyonlar sonucunda meydana gelen orman yangınlarının, buna benzer ve köyün tabii tasfiyesinin, özellikle 90’lı yıllarda 3 bin tane köyün yakılmasının sonuçlarıyla şu anda karşı karşıyayız, canlı hayvancılık noktasında son derece geriye gitmiş durumdayız. Kısmen küçükbaş hayvancılıkta artış var ama büyükbaşta son derece geriye gitmiş durumdayız. Bu güvenlikçi politikaları bir barış politikasıyla ikame ederek, gerçekten burada kooperatifçiliği, özellikle kırsalda özendirici tedbirler olarak ve kooperatifçilik mevzuatını demokratik bir muhtevaya kavuşturmak ve küçük aile çiftçiliği temelinde yeniden kurarak bence sosyal politikalar açısından da son derece büyük adım atmış olacağız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve tüm katılımcılar; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, özellikle sunumunuzda dinlediğim kadarıyla, en çok eleştiri konusu, rutin bir Ticaret Bakanlığının dünyanın neresinde olursa olsun yapacağı faaliyetler üzerine odaklandınız, ticaret politikamızdaki esas sorun alanlarına çok değinmediniz, ayrıntılı değinmediniz. İşte uluslararası yatırımlardan hiç bahsetmediniz, dış ticaret hadleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı, ticaret ürünlerindeki ileri, orta teknolojinin payı, cari açık, dış açık, ihracat ürünleri içindeki ithalat bağımlılığı gibi konulara değinmediniz. DEİK geleneğinden geldiğiniz için açıkçası ben de bu konulara ağırlık veren bir sunum beklemiştim sizden.

İhracat artışını destekleyen, önceleyen, olumlayan bir sunuş vardı. Sayısal artışın dışında maalesef üretim, istihdam ve büyümeyi tetikleyen bir ihracat yapımız yok. Biliyorsunuz, ihracata dayalı büyüme stratejisindeki en başarılı ülke Güney Kore modeli var; nitelikli eğitim politikası, kalkınma, ulusal yatırım ve ticaret politikası ve destekleriyle başarılı bir noktaya ulaştı. Yani böyle bir büyüme stratejisini kabul ediyorsanız doğal olarak stratejik sektörler belirlemeniz lazım, işte konuşulduğu gibi ranta, tüketime ve inşaata dayalı sektörler değil. Uluslararası yatırım teşvikleri çok önemli tabii. Bazı sektörler için yatırım, bazıları için belki kısıtlama gerekecek. İdeolojik değil, gerçekten stratejik bir eğitim politikası, AR-GE, teknoloji politikaları gerekli. Ama burada, baktığımız zaman, aşırı borçlanma, sıcak para, tutarsız, retorik, içi boş yerli, millî politikalarla maalesef ihracata dayalı bir büyüme sağlanamayacaktır. İthalatta ise giderek sanayiden uzaklaşan taşeron bir hizmet üreticisi olarak bir ithalat yapısı oluştu. Katma değeri yüksek ürün gruplarında ithalata dayalı, ihracatta ise orta teknoloji ürünleri ancak ithalat bağımlılığı yüksek orta teknoloji ürünleri için bir sarmal var. Dış açık yüksek, dış ticaret hadleri kötü ve maalesef bu sarmaldan kurtulamıyoruz. Cari açık ise, baktığımız zaman, 2018’in ilk beş ayında 22 milyar dolar düzeyine çıkmış, millî gelir oranı yüzde 6,5’u geçti ve bir dış kırılganlık yapısı içerisinde; bunun finansmanı ise dış borçlanmaya dayalı, işte rakamlar ortada, 450 milyar doları aştı. Baktığımız zaman, borçlanma, ithalata bağımlı üretimle bir katma değer yaratılamayacak, üretim, istihdam yaratılamayacak, rekabet gücümüz de elbette olmayacaktır. Neticede ihracata dayalı bir büyüme bir yana, maalesef ulus ötesi şirketlerin küresel sermaye grupları için ucuz ithalat ve ucuz iş gücü deposu olarak eklenmiş durumdayız. Kırılgan yüksek faizi cezbeden sıcak para, uluslararası yatırımlar, döviz kurundaki kırılganlıklar... Sayın Böke’nin de söylediği gibi, KOBİ’lerin ve üreticilerin üretimden

çekilmeleri riski var şu an. Bu sorunlar öncelikli. Hukukun üstünlüğü, adalet, denetleyici kurumların çökmesi, liyakatin ortadan kalkmasıyla birlikte, maalesef, bırakın uluslararası yatırımcıyı Sayın Bakan, ulusal yatırımcılar için de güvencesiz bir ortamla karşı karşıyayız. Bunları daha ayrıntılı, daha kapsamlı tartışacağımızı düşünmüştüm.

Gümrük birliği konusunda da bir iki bir şey söylemek istiyorum. 96'dan itibaren gümrük birliğinin güncellenmesi konusunda maalesef somut kazanımlar elde edilemedi, ta ki üç yıl önce Amerika Birleşik Devletleri'nin Transatlantik Anlaşması, TTIP Anlaşması'nı Avrupa Birliğinin gündemine getirmesiyle birlikte bizim ülkemize, Hükûmetin gündemine de Gümrük Birliği Anlaşması'nın güncellenmesi konusu geldi. Siz de sunumunuzda müzakere sürecinde Konseyin Komisyona bir yetki vermesini beklediğinizi söylediniz. Ancak biliyorsunuz, Avrupa Birliği Konseyi, gerekçe olarak, Türkiye'deki hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı, ifade özgürlüklerinde geriye gidiş söz konusu olduğu sürece Komisyona böyle bir yetki vermeyeceğini beyan etti. Orta vadeli programda da 2017-2019'da gümrük birliğinin yeniden gözden geçirilmesiyle ilgili Avrupa Birliğinde müzakere edileceği söylendi ama baktığımız zaman, bu süre içerisinde -tabii, bu dönemde bir seçim ortamı oldu- maalesef gününbirlik, kişisel politikalar nedeniyle "Ey Avrupa Birliği", "Ey Almanya" gibi böyle bir noktada süreci geçirdik, doğal olarak Avrupa Birliğiyle müzakereler dondu. Gümrük Birliği Anlaşması'nda şöyle bir ortam dahi oldu Sayın Bakan: Almanya koalisyon görüşmelerinde bizim Gümrük Birliği Anlaşmamızı koşul olarak oraya koydu. Baktığımız zaman Sayın Bakan, bir ilerleme kaydedilemedi. Kopenhag ekonomik ve siyasi kriterlerin birlikte bir sacayağı olarak ortada durduğunu görüyorsunuz yani demokrasi, hukuk, adalet, özgürlükler noktasında bir ilerleme kaydedemediğimiz sürece Avrupa Birliğiyle ekonomik, ticari ve gümrük birliği sürecinde de bir ilerleme kaydedemeyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu Gümrük Birliği Anlaşması'nın son noktası nedir, teknik düzenlemeler ne aşamadır? Bunu da sormak istiyorum size.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, 17.15'e kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.57

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.19

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

(Oturum, Sözcü Abdullah Nejat Koçer tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, 13'üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Ticaret Bakanlığımızın bütçe görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz taleplerini karşılamaya devam edeceğim.

Sayın Çetin Osman Budak, buyurun lütfen.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, hayırlı olsun.

Özellikle benim girmek istediğim konu, krizle ilgili artık kabul etmenizi bekliyorum, özellikle Ticaret Bakanlığının bu konuda son derece önemli bir görevi var.

Şimdi, eğer bir teşhis koymazsanız hastalığın tedavisini yapma imkânınız yok. Teşhis belli, müthiş bir daralma yaşanıyor. Bu daralmayla ilgili de sizin önce teşhisi koymanız, tedaviyi de özellikle Bakanlık sorumluluğunu üstlenerek yapmanız gerekiyor.

Bugün konkordatoyla ilgili rakamları açıklayınca insanlar şaşkınlığa uğruyor. 3 binin üzerinde konkordato ilan edilmiş ve 30 milyar lira gibi bir büyük hacimden yani eski parayla 30 katrilyon gibi bir büyüklükte hacimden bahsediliyor. Bunun etkisi tek taraflı olmaz, konkordatoyu ilan eden firmanın borçlusu olduğu şirketleri de derinden yaralayacak... Örnek vermek gerekirse, 3 binin üzerinde şirketin ya da yuvarlak 3 bin şirketin alacaklı sayısına 10 deseniz 30 bin firmayı etkileyebilir hatta domino etkisiyle onların batmasına sebep olabilir bir durum.

Bugün özellikle daha henüz hissedilmeyen bu kriz ortamı -sizce tabii- reel sektör tarafından derin bir şekilde hissediliyor. Cirolar düşmüş durumda, satışlar çok fazla gerilemiş durumda ama şirketlerin enerji giderleri, genel giderleri aynı, sabit bir şekilde duruyor ve burada bir tedbir beklentisi içinde olan... Ki geçtiğimiz yıl KGF'den verilen 220 milyar gibi bir para var, onlar bile piyasayı rahatlatmadı çünkü yatırıma gitmedi KGF, 220 milyar gibi bir rakam... Onun dışında, KOSGEB'den verilen, Odalar Birliğinden verilen nefes kredisi gibi krediler toplamı 450 milyar civarında tahmin ediliyor. Böyle bir rakam, böyle bir para piyasaya girmesine rağmen yatırıma dönmedi, borçların ancak ötelenmesine fayda sağladı ve bugün geldiğimiz noktada bu büyük krizle reel sektör karşı karşıya kaldı. Burada alınabilecek tedbirleri, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerde alınabilecek tedbirleri birçok ortamda sıklıkla söyledik.

Ağustos ayındaki döviz şoku aslında tam bir kalp krizi tanımlamasıyla... Ki kriz öyledir, beklenmedik anda başa gelen bir şey, deprem gibi, sel felaketi gibi ya da bir insanın başına gelebilecek kalp krizi gibi tanımlayabilirsiniz; o yüzden bunun tanımını doğru koymanız gerekiyor. Kalp krizi kalbin bir bölümünü götürür, damarlarda tıkanıklık falan filan, o hasta artık bir daha eski faaliyetlerini yürütemez hâle gelir. Şu anda ekonominin durumu bu yani kriz ortamında tanımlamaları doğru

yapmazsanız çıkış yollarını da bulamazsınız. Artık bunu samimiyetle piyasalarla paylaşın onlara ne yapabileceğinizi... Ki bu bütçenin krizden çıkışla ilgili çok da böyle ümit verecek bir bütçe olmadığını da burada söylemek zorundayım.

Özellikle ithalat-ihracat ilişkisinde geçtiğimiz günlerde bir basın toplantısı yaptınız ve ticaret fazlası verme noktasına geldiğimizi söylediniz ama hem dövizden dolayı bizim fiyatlarımızın, bizim ürünlerimizin fiyatları çok düşük seviyede kaldı, yurt dışında alıcı ürünleri cazip olduğu için aldı. Bir de stok meselesi var, özellikle stoklar satıldı, satılan stokların yerine konulabilmesi için de -ki biz ithalatçı bir ülkeyiz, ithalat yapmadan ihracat yapma ihtimalimiz yok- döviz ve kredinin bulunması gerekiyor, her ikisi de sıkıntılı durumda. Bugün biraz döviz aşağı düşmüş gibi gözüğe de bunun piyasalar üzerinde -biraz önce verdiğim örnekte olduğu gibi, kalp krizi örneğinde olduğu gibi- etkisi çok fazla olmaz; dalgalanma çok yüksektir, bu dalgalanmanın durdurulması için de istikrar, özellikle Merkez Bankasından başlayarak finans kurumlarında istikrar gerekir.

Bakın, şimdi, 10 milyon gibi limiti olan bir firmanın ödediği tarafın limit dışı bırakılıp krediye ulaşım da zorluk çektiği çok net ve açık. Bankalar temkinli davranıyor, kredi vermiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Hemen toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Eğer kredi konusunda özellikle küçük ve ortak ölçekli işletmeler sıkıntı çekerlerse bu konkordatoların arkası iflaslarla sonuçlanacaktır, çok yoğun bir şekilde bundan sonra bunu beklemek lazım. Çünkü bugün daha henüz 3 bin civarında konkordato ilan edilmiş fakat bunlar diğer sektörleri de tetikleyecek, en büyük belirtiyi de lojistik sektöründe görüyoruz.

Lojistik sektöründe çok ciddi yarılımlar var çünkü buradan ihracattan mal götüren lojistik firmaları, dönüşte ithalat ürünlerini de aynı firmalara getiriyordu. Şimdi, gidiş yollarında malla gidiyorlar, dönüşlerinde boş geliyorlar. Buralarda lojistikle ilgili, eğer lojistik şirketleri batarsa malımızı taşıtabilecek yani üretim yapanların malını taşıtabilecek lojistik firmaları bulamayacağız.

Yani, şunu net olarak son defa söyleyeyim: Bu dalga gıda sektörüne doğru da yayılıyor. Bir süt ürünü üreticisi, Türkiye’de bir firmanın konkordato ilan ettiğini biliyorsunuz, ismini telaffuz etmeyeyim. Bunun vuracağı yer köylülerdir, çiftçilerdir yani 3 ineği, 5 ineği olup kapısından sütünü alıp, işte, tereyağı falan filan üreten bir firmanın piyasaya verebileceği tahribat çok yüksektir. Arka arkaya özellikle süt ürünlerinde ve gıda ürünlerinde konkordatolar bekliyoruz, bununla ilgili acil tedbir alınması bekliyorum.

Başarılar diliyorum bundan sonraki dönemde. Bütçeyle ilgili de umarım Türkiye’ye faydalı olur.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Budak.

Sayın Mahir Polat, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

MAHİR POLAT (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, sevgili bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığımızın 2019 bütçe sunumunu izlediğimizde Türkiye’deki her şeyin güllük gülistanlık olduğuna dair izlenimlere kapıldık. Maalesef Türkiye güllük gülistanlık değil, pazar da bunu gösteriyor. İhracatımızda ciddi bir artışın olduğu söyleniyor. Evet, ihracatınızda bir artışın bu tarz dönemlerde olması gayet doğaldır çünkü yurt içi girdi maliyetleriniz belli bir oranda yükselirken dövizin

yükselmesiyle birlikte ihracatçının yurt dışı pazarda rekabet gücü daha da artar, buna paralel olarak ithalatçının alım gücü zayıflar, bununla birlikte bir şekilde dış ticaret açığı belli bir oranda düşme gösterir. Bizim, aslında, burada ihracatın artmasından konuşacaksak katma değeri yüksek ürün ihracına doğru yönelmemiz gerektiğini düşünmekteyim.

Marka, patent ve tasarım aslında ticari mallarımızı değerlendirmek açısından, değerini, kıymetini daha da yukarıya çekmek açısından çok önemli bir yaklaşım. “TURQUALİTY” kapsamında maalesef bunun çok iyi uygulandığını dünyaya çıktığımız zaman göremiyoruz. Türkiye’nin dünyaya mal olmuş markalarının olması gerekiyor, marka değeri yüksek şirketlerinin olması gerekiyor. “TURQUALİTY”nin de bu amaçla kullanılması gerektiğini düşünüyorum.

Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye Cumhuriyeti arasında, evet, karşılıklı bir yaptırım oldu. Amerika Birleşik Devletleri ekonomik güç olarak bizden çok çok daha büyük, etkileri bizi daha da fazla etkileyebilir. Biz bu şekilde bir dış politikayla devam etmeye devam edersek eğer bundan sonra da bu tarz şeylerle karşılaşabiliriz, bu tarz yaptırımlar da ekonomimizi etkilerler. Bunu aşabilmenin yöntemi de kanımca alternatifsiz ürünlere doğru yönelmesi gerekiyor Türkiye’nin.

Aslında koruma önlemleriyle dış ticaret açığını azaltamayız yani ek vergiler, gözetim uygulamalarıyla dış ticaret açığını azaltmamız söz konusu değil. İhracatçının teşvik edilmesi gerektiğini düşünüyorum, ihracatçının üzerinden alınan vergiler, sosyal güvenlik primleri, dolaylı vergiler gibi vergilerin aşağıya çekilmesi, bir teşvik paketi uygulamasının Türkiye ihracatını geliştireceğini düşünüyorum.

Dünya, sanayi 4.0’ı, yapay zekâyı konuşurken maalesef Bakanlığımızın sunumunda AR-GE faaliyetleriyle ilgili hiçbir şey göremedik. Daha çok ihracatçıların alternatifsiz ürün üretebilmesi için AR-GE faaliyetlerine yönelmesi gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakan, her şey tabii kötü değil. Bakanlığınızın gümrüklerle ilgili özellikle veri transferleri ve işlemlerini gayet başarılı buluyorum fakat birtakım eksiklikler de yok mu? Özellikle mükellef veri giriş salonlarını ilgili derneklere yaptırmanız -veri giriş salonlarını, özellikle İzmir’deki veri giriş salonları gümrük müşavirleri dernekleri tarafından yapılmakta- eleştirilecek bir konu. Bakanlığın buraların modernizasyonunu... Bunlara da dikkat çekip daha modern veri giriş salonlarının olması gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakanım, birçok yeni kapı açılmış, bunlardan bir tanesi de benim doğduğum kentteki Karkamış Sınır Kapısı. Umarım ülkemize hayırlı uğurlu olur. Dua ediyoruz ki barış içerisinde bir Suriye’de o kapı daha çok ihracat için kullanılсын. Fakat en iyi ihracat, en verimli ihracat komşularınızla yaptığınız ihracatlardır çünkü lojistik anlamında ve pazar bulma anlamında orada çok daha rahatsızdır, yakındır, zaman tasarrufunuz vardır, nakliyeden tasarruf edersiniz. Sizden daha önceki bir bakanımız Türkiye’nin komşularının nüfuslarını hesaplayarak bir ekmek satarsak ihracatı fırlatabileceğimizi anlatmıştı. Bugün biz komşularımıza ekmek satmayı bırakın, selam verecek komşu dahi bulamayacak noktadayız.

Denizlerimizdeki kontrollerin artırılması, aldığınız gemi yatırımları ve İHA’larla doğru bir nokta fakat bunlar Aliğa’daki yük taşıyan geminin çevre felaketine neden olmasını bulamadı, tespit edemedi, tespit edemediği gibi uzunca süre de bulamadık.

Gümrük personellerimizin fazla çalışma, mesai ücretleriyle ilgili, onların emekleri karşılığında alınan fazla mesai ücretleri silsile yoluyla ta Bakanlık bürokratlarınıza kadar gelmekte, bu da aslında bir haksızlığı doğuruyor. Emek veren insanların mesailerinin paylaştırılmaması gerektiğini ve hak sahibine doğrudan gitmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yine, Bakanlığınızın konularından bir tanesi olan Gümrük Müşavirliği hizmetleriyle ilgili asgari fiyat uygulamalarıdır. Bu asgari fiyat uygulamaları maalesef -Rekabet Kurumu Başkanı da burada- haksız rekabete sebep olmakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHİR POLAT (İzmir) – Başkanım, biraz daha...

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

Buyurun.

MAHİR POLAT (İzmir) – Tamamlıyorum efendim.

Bir asgari fiyat uygulaması alıyorsunuz, onun denetlenmesi yapılmıyor, birtakım şirketler fiyat kırarak -özellikle dev şirketler- daha küçük şirketleri ezip yok etmekte, bununla ilgili isterseniz ihbar kaydı geçin, Rekabet Kurumumuz incelesinler.

Yine, ithalat ve ihracat ürünlerinin denetiminde kısmi olarak çok başarılarınız var, onu yadsımıyoruz fakat canlı hayvan ve et konusunda, şarbonlu ürünlerin girmesinde Bakanlık denetimleri konusunda bence bir şekilde sınıfta kaldı.

Son söz de kooperatifçilikle ilgili. Kooperatifçilik Türkiye kırsalında yoksulluğun, yoksunluğun giderilmesi için farklı bir kalkınma modeli olarak ele alınıp yeniden kaldırılabilir. Bunun için, Sayın Bakan, hiç ego yapmadan İzmir Büyükşehir Belediyemizin çok ciddi, özellikle Tire ve Küçük Menderes bölgesinde uyguladığı kooperatifçilik modellerini incelemenizi öneririm.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Polat.

Karkamış’la ilgili düşüncelerinize ben de buradan destek vereyim kendi ilim olması hasebiyle. Evet, oranın gümrük kapısı çok önemli.

Sayın Süleyman Bülbül, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; Bakanlığınız hayırlı uğurlu olsun, bütçe de hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakan, pozitif bir kişiliğiniz var, hazırlamış olduğunuz sunumda da “devrim” kelimesini dahi kullanabilecek kadar dili ilerletmişsiniz. Biz AKP’lilerde pek bu dili görmemiştik. AKP’li olmayabilirsiniz tabii. Bakan olarak, onu da söylemek istiyorum.

Güzel şeyler var, hazırlanan bazı projeler güzel ama sıkıntı şurada: İnsan unsuru, iş insanları unsuru. İş insanları şu anda çok zor durumda. Ben buraya gelmeden önce ticaret odası başkanlarıyla görüştüm; 4, 5 ticaret odası başkanıyla görüştüm. Onlar artık sorunlarını toplantılarda açıklamak durumunda kalıyorlar, eskiden korkuyorlardı, çekiniyorlardı, artık son duruma gelmiş durumdalar. Bankalarla büyük sorunları var. Bakınız, İzmir’de geçen gün yapılan, TOBB’la Türkiye Bankalar Birliğiyle yapılan toplantıda bir ticaret odası başkanı bankacılık sisteminde maalesef, güneşte şemsiye verip yağmurda şemsiye kapatan bir anlayışın olduğunu, kredilerin onay aşamasında gerçek ihtiyaç sahiplerine değil, bankada mevduatı olan kişilere verildiğini, nefes kredisi sisteminin keyfi olarak belirlendiğini ve odadan ödeme yapılması gerektiği şeklinde doğru olmayan bilgilerle üyenin mağdur edildiğini belirtiyor.

Bankaların reel sektöre kredi temininde mevduat faizi-kredi faizi arasında makasın çok arttığını söylüyorlar. Bunun da firmaların finansmana ulaşımını imkânsız hâle getirdiğini, çok zor, pahalı hâle getirdiğini, bu makasın azaltılmasına ihtiyaç olduğunu söylüyorlar. Reel sektörün bankalara verdiği

teminatlar gerçek değerin çok altında değerlere tabi tutuluyor. Bunun da teminat yetersizliğine yol açtığı söyleniyor. Bankaların reel sektöre tanımladıkları limitleri, işletmelerde, bir finansman risk olmamasına rağmen tek taraflı olarak aşağıya çektiklerini, bunun da finansmana erişimi zorlaştırdığı söyleniyor sorun olarak. Bankaların, bir firmanın bir kredisini kapatıp rehin ve ipotek terkinini istendiğinde varsa başkaca kredilerin de ödemelerini isteyip zorluk çıkardıklarını belirtiyorlar; iş adamları söylüyor, iş insanları söylüyor bunları.

Bunların çözümü esas basit. Finansa erişim konusunda zorlukların atlatılması için çözüm üretmek gerekiyor; POS cihazlarında komisyonların makul seviyelere çekilmesi ve faiz oranlarının düşürülmesi gerekiyor ve oda üyelerinin kullandıkları kredi borçlarının ötelenmesi ve yapılandırılması konusunda bir çalışma gerekiyor.

Ekonomik kriz var Sayın Bakanım, bu bir gerçek, bu ekonomik krizde bu krizin atlatılabilmesinin yolu güven unsuru. Bu güvenin sağlanabilmesi için de hukukta da güven gerekiyor.

Şimdi, burada mal güvenliği... Yabancı sermayenin gelebilmesi, yatırımcının önünün açılabilmesi için, iş insanlarının yatırıma yönelebilmesi için hukuk devletinde olması gereken mal ve hukuki güvenliğin sağlanması gerekiyor. Bu sağlanmadığı ölçüde, demokratikleşme açısından atılımlar yapılmadığı takdirde iş insanlarının, ihracat olsun, sermaye konusunda, yabancı sermayenin buraya girişinde olsun birçok sorununun çözülemeyeceği kanısındayım.

Bir de birçok yeni düzenleme yapmışınız, kitapçıkta da var bu, ticaretin kolaylaştırılmasıyla ilgili bir düzenlemeden bahsetmişiniz. “Burada ticaret sicili müdürlüklerini şirket kuruluşlarında tek temas noktası hâline getirdik, şirket kuruluşlarında kolaylık ve maliyetlerde düşüklük sağladık.” demişsiniz. Yalnız bu, fiili anlamda böyle değil. Bakınız, iki yıl önce bu şirket kuruluşlarını tek noterler yapıyordu. İki yıldan sonra noterlerle ticaret sicillerinin birlikte yapılması düzenlemesi yapıldı ve bu düzenleme yapıldıktan sonra hemen hemen yüzde 95’i yani muhasebeciler dâhil noterlere gitti, ticaret sicillerine gitmediler. Daha sonra yasal değişiklik yapıldı 1/2/2018’de. Bu düzenlemeyle ticaret sicillerine verildi. Ticaret sicilleri her yerde yok, sayı olarak az, insan sayısı az. Noterler 1931 yerde var, 15 bin kişi çalışıyor, ulaşılabilme imkânları daha basit. Bir de bu işlemler hukuki işlemler, hukuki güvenlik işlemleri. Yani hukuki güvenlik işlemlerini hukukçulara yaptırmanın daha doğru olacağını düşünüyorum. Bir de standart yok, ticaret sicilleri bu işlemleri yaparken bir standart yok. Noterlerde bu işlemler 280 liraya yapılıyordu, şimdi bu standart farklı farklı ücretlendirmelerle oluyor. Bu standart da sağlanmamış durumda. Bu nedenle bu hususun da dikkate alınmasını ve noterlerle birlikte yapılması düzenlemesinin yapılması hâlinde daha kolay, maliyetin daha düşük olacağı kanaatindeyim. Bu hususun üzerinde durulmasını talep ediyorum.

Aydın’la ilgili iki şey söyleyeceğim, önemli iki şey söyleyeceğim:

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Çok kısa, sona geldim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen toparlayın.

Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Aydın teşvik bölgesi olarak birçok ile göre geride, devlet teşviki çok sınırlı. Bunun da bir an önce gözden geçirilmesi gerekiyor. Bu çerçevede çalışma yapılırsa Aydın’daki iş adamları da memnun olacak.

Sorumluluk sahalarındaki ilçelerde, Aydın’da birçok yatırımcı olmasına rağmen sanayi alanının yetersizliğinden dolayı yatırım yapılamıyor; yatırım yapmak isteyenler var, sanayi alanları yetersiz, bu konuya da eğilirsenez seviniriz.

Bir de Bozdoğan ilçemizdeki mermer işletmelerinin -ihtisas organize sanayi bölgesi- sorunlarının çözümleri var, bu konuyu da lokal olarak söylemek istiyorum.

Hayırlı uğurlu olsun bütçemiz.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cengiz Gökçel, buyurun.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, sayın bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle kendi seçim bölgem olan Mersin'in de içinde bulunduğu narenciye yetiştirilen Çukurova'da ve Akdeniz Bölgesi'nde bu yıl da maalesef narenciye üreticileri perişan durumda, 60 kuruşa bahçede ürünler zor satılıyor. Fiyatların oluşumuna en büyük katkıyı yapan, sizlerin de bildiği gibi, ihracatçıya verilen destek. Tabii biz çiftçinin de her daim desteklenmesini istiyoruz ama maalesef, AKP hükümetleri döneminde çiftçi tam bir destek alamadı. İhracata uygulanan destekler, geçtiğimiz yıllarda 125 dolar seviyesinde tona verilen destekler vardı ama maalesef, geçen yıl 50 lirayla sonlandırıldı. Bu yıl ihracata destek primi narenciyede henüz belirlenmedi, verecek misiniz, bu da belli değil.

Değerli arkadaşlar, özellikle son günlerde konuşulan hal yasası hakkında konuşmak istiyorum. Öncelikle şunu söylemeliyim: Sayın Bakanın açıklamalarından, hal yasası değişirse yaş meyve sebze fiyatları ucuzlar yanlıgısı içinde olduklarını seziyorum. Hükümetleriniz yasa değiştirmeyi pek seviyor, mevzuatlar yamalı bohçaya benzedi. Gelin bu kez bize de sorun ki uzun süre hal yasası konuşmayalım. Yasada neyin nasıl ve kim tarafından uygulanacağını da açıkça belirtelim. Üzerinde düşünüp tartışıp öyle yasalastıralım. En ince ayrıntısına kadar düşünerek, kervan yolda dizilir demeden hazırlayalım. Hepimizin arzusu, yurtaşlarımızın kaliteli, güvenilir ve ucuz gıdaya erişimidir. Sizin son açıklamanız da bundan yana olduğunuza işaret ediyor. Hal yasasının amacını şöyle açıklıyorsunuz: Üretici ve tüketiciyi korumak, sistemi kayıt altına almak, zayıyatı azaltmak. Harika başlıklar bunlar ama AKP iktidarlara bize gösterdi ki dilek ve temennileri iletmekle sorunlar çözülmüyor.

Burada hem bir milletvekili hem de tarlasını sulayan, gerçekten çapalayan, ekip diken bir çiftçi olarak konuşuyorum, köylü olarak konuşuyorum. Hükümetiniz gıda fiyatlarındaki yükselişin sebebi olarak iki sorumlu bulmuş durumda. Birincisi hâlihazırda yüzde 25-30 seviyesinde olan fire, ikincisi de komisyonculuk. Yeni hal yasasıyla, ürünlerin bozulmasını engellemek için depolama, ambalaj, nakliyat konularında yeni standartlar ortaya konacağını söylediniz, nedir bunlar? Ürünler üretimden hemen sonra ambalajlanacak. Ürünler soğuk zincir adı verilen sistemde muhafaza edilecek yani soğuk hava depolarında saklanacak, soğutuculu araçlarla taşınacak. Marketlerde yine soğutucu reyonlarda sergilenecektir. Hükümetiniz böylelikle fire oranlarının düşeceğine, üreticinin daha çok kazanıp tüketicinin gıdaya erişiminin ucuzlayacağına inanmaktadır. Kâğıt üstünde bile doğru bir düşünce değil. Bu yüzden bir çiftçi olarak konuştuğumu söylüyorum: Firesiz bir üretim ve pazarlama hangi yöntem uygulanırsa uygulansın söz konusu olamaz. Kaldı ki yüzde 30'lara varan fire oranını da sadece satış üzerinden tespit etmek doğru değil. Ev içinde veya toplu yemek servisi yapılan yerlerdeki fire oranlarını bilmiyoruz. Kayıp oranlarının hangi aşamada gerçekleştiğın doğru tespit etmezsek sorunu doğru teşhis etmemiz oluruz, tedaviyi de yanlış yaparız.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; şunu söylemek istiyorum: Burada eğer siz üreticinin 60 kuruşa sattığı ürün 3 liraya tükettiriyorsanız sorun burada. Bunun ortadan kalkması için üretici birliklerini, kalkınma kooperatiflerini, küçük aile işletmelerini koruyacak ve çiftçinin ürettiği ürünün fiyatını

kendisinin belirleyeceği bir sistemi tüketiciye direkt, eğer mümkünse marketler zinciri kuracak şekilde üretici örgütlerini bu ülkede tesis etmezseniz bu sorun asla çözülmez. Buradan, gerçekten hem ticaret yapan hem de –söylediğim gibi- şu anda bile üretim yapan bir arkadaşınız olarak söylüyorum: Lütfen bu konuda uyarılarımızı dikkate alın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Başkan, çok özür dilerim, çok önemli olduğu için rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ülkemiz deyim yerindeyse üretici birlikleri ve kooperatifler mezarlığına dönüştü, hiçbir işlevi, hiçbir katkısı maalesef şu anda yok. Çok büyük ve güçlü, ekonomik olarak güçlendirilmiş, ürünleri depolayabilen, işleyebilen, paketleme yöntemiyle direkt tüketiciye ulaştırabilen kuruluşlar hâline kooperatifleri dönüştüremezsek çiftiği düşündüğünüz hal yasasında paketleme evlerine, marketler zincirlerine teslim edecek bir pozisyon yaratırız. Halleri özelleştirirsek ne tarımı kurtarırız ne tüketiciyi kurtarırız.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gökkan Zeybek, buyurun lütfen.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli çalışma arkadaşları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir kadının Bakan olarak, Ticaret Bakanı olarak bizlerle birlikte olmasından derin mutluluk duyduğumu belirtmek istiyorum.

Seksen yıl önce yaşamını yitirmiş olan Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü sevgi, saygı ve rahmetle anıyorum.

Yine, İstanbul'da önemli bir ticaret adamı Mithat Yümlü'nün de vefatından dolayı derin üzüntü duyduğumu belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, uluslararası taşımacılıkta 32 sayılı bir Tebliğ yayınladınız. Bu tebliğ kapsamında ihracat taşımalarına yapılan istisnaların ithalat taşımalarına taşınmaması yüzünden ithalat işinde çalışan taşımacı arkadaşlarımız maalesef boş olarak geri dönmektedir ve bu konuda da doğrudan biz hizmet ithal eder bir duruma düştük.

Bu ekonomik çıkmazda en fazla –İstanbul açısından söylüyorum- sıkıntıda olan sektörlerin başında taşımacılık ve şehirler arası, şehir içi otobüs taşımacılığı geliyor. Köprü geçit ücretleri ve güzergâh tahditlerinin ek maliyetler getirdiğini mutlaka dikkate almak gerekir.

İhracatta KDV iadelerinin zamanında ödenmemesi özellikle KOBİ'ler üzerinde ciddi biçimde sıkıntı yaratmaktadır. Bazı sektörlerdeki KDV ve ÖTV indirimlerinin mutlaka yaşanan kriz de dikkate alınarak genele yayılmasında büyük fayda olduğunu düşünüyorum.

Sınır geçişlerinde son zamanlarda inanılmaz sıkıntılar yaşanıyor, gene ticaret odasından aldığımız bilgiler. Bununla ilgili, komşu ülkelerle olan ilişkilerde mutlaka çok daha hızlı ve etkin çözümlere gitmek gerekir. Şehir içi ve şehirler arası ulaşım lojistik sektörleri şu anda İstanbul Ticaret Odasının mensupları açısından en riskli sektörler olarak öne çıkıyor.

Bir başka önemli sektör de eğitim sektörü. Eğitim sektörü son beş yıl içinde giderek pazardaki payını kaybetmekte ve gerekli maliyet artışlarını da yapamadıkları için bu alanda da öğretmen ve çalışanlarda ciddi bir iş kaybı olmaktadır. Yine, inşaat sektörü, mimarlık, mühendislik meslek grupları sektörde yaşanan yoğun durgunluk ve daralma sebebiyle de ciddi bir sıkıntı içindedirler.

Tarım kesiminin mutlaka yapısal sorunlarının çözülmesi gerekir. Bu noktada, Bakanlık olarak sizinle çok ilgili değil ama köy okullarının taşınmalı sisteme geçmesi köyde yaşayan insan sayısının hızla azalmasına ve köylerde hayvancılık ve tarımla uğraşan kesimin de yüzde 7'ler seviyesine hızlı bir biçimde düşmesine yol açmıştır. Öğrenci sayısının bulunduğu köylerde mutlaka okulların yeniden açılmasının gündeme alınması gerekir.

İhraç ürünlerinde gündeme geldi; Türk ihraç ürünlerinin, özellikle de geçmişten beri, 1930'lardan beri Türkiye'nin önemli tarımsal ihraç ürünlerinin pazarlamasını ve dünyada rekabetini sağlayacak yerli ve millî firmaların mutlaka olması gerekir. Fındıkta yaşanan mesele son derece önemlidir. Fındıkta ihracatçı FİSKOBİRLİK'in ve Türk firmalarının sistem dışına çıkmasında Karadeniz'deki bütün milletvekilleri birinci derecede sorumludur. Bunu izin vermişlerdir, verdirilmesine göz yummuşlardır. İtalyanlara fındığın teslim edilmesinde her birinin sorumluluğu vardır, tarih önünde de sorumlulukları vardır.

Bizim içinde yaşadığımız sıkıntıları çözmeye konusunda aslında üç büyük sorun var ve bunları mutlaka çözmemiz gerekir. Hukuk devleti ve demokrasinin kurumsallaşması, kutuplaşmış ve kimliklere sıkışmış yapıdan kurtulmak ve bence en önemlisi, orta gelir tuzağına düşmüş ekonomiyi mutlaka bundan çıkarmak gerekir. Türkiye 2008 yılından beri daha fazla üretemeyen, daha fazla dünyayla teknolojik rekabete girip bu ürünlerini pazarlayamayan bir ülke noktasına gelmiştir. Orta gelir tuzağından ülkeyi kurtarma kararı Ticaret Bakanlığının ya da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ya da başka bir bakanlığın değil, topyekûn ülkenin bütün zihniyetinin değiştirilmesiyle ilgilidir. 2008 yılında geldiğimiz noktadan bir adım ileriye gidemiyoruz.

Bakın, tarımla ilgili bir problem var, onu söylememiz gerekir. Mayıs ayında tarımda tahıl mahsulü başlıyor, temmuz ayında Erzurum-Sivas bölgesinde mahsul bitiyor. Toprak Mahsulleri Ofisi 1 Eylülde alımlara başlıyor, bu da köylünün 80 kuruşa ürününü tüccara satmasına yol açıyor. Orada ciddi yanlışlar yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Halkbank, Anadolu'da ağustos ayında çok az; eylül, ekim ve kasım aylarında ise küçük orta boy işletmelere, esnaf ve kefalet kooperatiflerine ve ziraat odalarının mensubu olan çiftçilere kredi vermeyi durdurdu. Bu da hayvancılığın ve tarımın çok önemli olduğu bölgelerde ciddi sıkıntıya neden oluyor. Başka önemli bir konu da bu.

Bakın, Türkiye'de son on beş yıldır, iktidarlarınız döneminde hayvancılıkta ithal hayvancılıkta ithal ve yabancı ırklar üzerinde bir çalışma yaptınız yani ahıra dayalı bir hayvancılık. Bu hayvanlar yem olmadan, besin olmadan, ithal yemler olmadan da maalesef büyüyemiyorlar ve gelişemiyorlar. Oysa yeniden Türk, millî, yerli büyükbaş ve küçükbaş hayvan ırkına mutlaka dönmek gerekiyor. Toynak yapısı arazilerde, meralarda dolaşmaya uygun ve yılın sekiz ayı, dokuz ayı doğrudan doğruya doğal koşullarda, meralarda otlayan ve bu biçimiyle büyüyen hayvan cinsinin yeniden ırk olarak geliştirilmesine ihtiyaç var.

Tarımın Anayasa gereği yüzde 1 gayrisafi millî hasıladan... Yani Türkiye'nin 800 milyar dolar bir gayrisafi millî hasılası varsa Anayasa'ya göre tarımın 8 milyar dolar desteklenmesi gerekiyor, Anayasa'nın hükmü bu. Tarım ve hayvancılık 8 milyar dolar desteklenecek, şu an olanaksızlıklar yüzünden ya da başka nedenlerle bilmiyorum, siz tarıma verilecek desteğin yarısını bile veremiyorsunuz ve korkarım önümüzdeki yıl tarımda buğdayın 23 milyonluk rekoltesinin 17, 18 milyonlara düşme ihtimali çok yaygındır. Anadolu'da ekim ayında yapılan ekimlerin tamamı gübresiz ekimlerdir, rekoltenin ciddi biçimiyle düşmesi söz konusudur, Konya'da da böyle, Malatya'da da böyle, Sivas'ta da böyle, Ankara'da da böyle, Kırşehir'de de böyle. İnsanlar fosfat gübresini atmadan ekim yaptılar ama göreceğiz, mayıstan temmuza kadar ne kadar rekoltede düşüş olacak. Buna ilişkin de Sayın Bakanım, Bakanlığınızın önümüzdeki yıl ekmekte ve buğdayda oluşabilecek spekülasyonları önlemek için acilen tedbir alması gerekir diyorum.

Bütçenizin de milletimize ve Bakanlığa hayırlı olmasını temenni ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kazım Arslan, buyurun lütfen.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları; hepinizi öncelikle sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Yarın 10 Kasım, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ölüm yıl dönümü, kendisini minnetle sevgiyle özlemle anıyorum; ruhu şad olsun.

2019 bütçesini görüşüyoruz. Tarihimizin en derin cari açık krizinin içinde olan bir durgunluk döneminde bu görüşmeleri yapıyoruz. Cari açığın giderilmesi noktasında ciddi tedbirler maalesef göremiyorum. Şunu açıklıkla belirtmeliyim ki yaşadığımız kriz, tek adam sisteminin getirdiği bir krizdir. Ülkemizde Merkez Bankası vergi şampiyonu oluyorsa, diğer bankalar da bunu takip ediyorsa bu krizin adını koymak ve kabul etmek, tedbirleri de ona göre almak gerektiğini belirtmek istiyorum. Bu kriz özünde bir siyasi krizdir aynı zamanda. Ülkeyi bir şirket anlayışı içinde yönetme gayreti içinde olan bir yönetim krizidir. Cari açığın en temel sebeplerinden biri dış ticaret açığıdır. Bu dış ticaret açığını kapatmak için ne tür tedbirler almayı düşünüyorsunuz, bunu da göremiyorum.

Sürekli “İhracat artıyor.” diyorsunuz, ithalatın arttığını hiçbir zaman söylemiyorsunuz. Hâlbuki ihracatla ilgili söz etmek yerine ithalatı hangi miktarda, ne oranda azaltacağınızı ve bunu dengeli bir hâle getirme noktasında ne tür tedbirlerin olduğuna dair hiçbir şekilde açıklama yapmıyorsunuz.

Eğer bir ülkede yatırımlar durmuşsa, ticaret yavaşlamışsa, üretim düşme noktasındaysa, istihdam giderek azalıyorsa, işsizlik had safhada ise bu çarkın böyle bir ekonomik düzen içinde dönmesi, yürümesi kesinlikle mümkün değildir, ekonomik durum tıkanma noktasına gelmiştir, bu tıkanmayla ilgili ciddi tedbirlere ihtiyaç vardır.

Esnafın sıftah bile edemediği, sanayicinin çarkını döndüremediği, üreticinin kazanamadığı, girdi maliyetlerinin giderek katlandığı bir kara tabloyla karşı karşıyayız ama siz bütçenizde bunları hiç bahsetmiyorsunuz. Girdi maliyetlerini düşürmek, tüketiciyi korumak için hangi tedbirleri uygulamayı düşünüyorsunuz? Özellikle ocak ayında derinleşmesi beklenen bu durgunlukla şimdiden etkili bir mücadele vermek yerine yüzde 10'luk yapay indirimler sağlıyorsunuz. Bu yüzde 10'luk indirim konusunda bir etki analizi yapıldı mı, bunu duymak istiyorum. Piyasalara nasıl etkisi olmuştur, bunu da sizlerden işitmek istiyorum.

Geçen yılda kalıcı sonuçları görülmediği hâlde mobilya, araba, beyaz eşyada geçici KDV, ÖTV indirimi getirerek yıl sonu enflasyonunu yapay tedbirlerle düşürmeye çalıştınız. Diğer alanlarda da aynı indirimi, uygulamayı yapmayı düşünüyor musunuz, bunu da duymak istiyorum.

Adaletsiz vergi ve teşvik politikası, Kamu İhale Yasası'nın delik deşik edilmesi, hukuk ve mülkiyet güvencesinin kalmaması, adrese teslim vergi istisnası ve muafiyetleri, Sayıştay raporuna göre yansıyan bakanlık teşvik ve desteklerindeki kayırmacılıklar, girdi maliyetleriyle ve pazar sorunlarıyla iç içe geçmiş bir piyasamız var. 2019'da 80 milyar Türk liralık açık vermeyi hedefleyen bütçe, bu anlayışla kurumlar vergisi tahsilatı yapmakta yine zorlanılacaktır.

Sayın Bakan, Yeni Ekonomi Programı'nın ıskala geçtiği temel sorunlarımız giderek büyüyor. Türkiye'nin ana sorunu artık yeni dış borcu bulmak değil, birikmiş dış borcu ödemektir. Yeni Ekonomi Programı buna göre uyarlamak... Yeni Ekonomi Programı'nda öncelikle söylemeniz gereken şey, özel sektör döviz borçluluğunu nasıl çezeceğinizi ortaya koymanızdır. Bu 457 milyar doların yüzde 70'i yani 317 milyar doları özel sektöre aittir. Borcumuzun millî gelire oranı yüzde 52 olmuştur. Bu dış ticaret açığının giderek artmış olması sebebiyle gerçekten ödenemeyecek, tıkanmış ve büyük maliyetlerle borç bulmamızı zorlayan bir noktaya gelmiştir, mutlaka bunun çözüme...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, şimdi iki konu daha var. Özellikle Sayıştay raporunda da ısrarla uyarıldığı hâlde Turquality'le ilgili marka desteklemesi yapılmaktadır. Ama bu desteklenen firmaların birkaçı yabancı sermayeli şirketlere satılmış olmasına rağmen hâlâ bu yabancı şirketlere bu desteklerin devam ettiğini görmekteyiz, bunun son verilmesini istiyoruz.

İkinci olarak da devlete vergi ve sigorta borcu olan firmalara özellikle teşvik ve desteklerin devam ettiğini görmekteyiz. Buna da son verilmesini ve özellikle bir firmaya bunun verilmiş olması sebebiyle bu firma isminin de sizin tarafınızdan açıklanmasını bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

Sayın Cavit Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, değerli bakan yardımcılar, bürokrat arkadaşlarımız, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bakanlığımızın ismi Ticaret Bakanlığı. Ticaret Bakanlığı deyince de esasen yediden yetmişe yani bu toplumda yaşayan her bireyi bire bir ilgilendiren bir bakanlık olduğunu düşünüyorum. Çünkü günlük yaşantımız içerisinde almış olduğumuz ekmekten başlayarak tükettiğimiz tüm ürünler dâhil günlük yaşantımızdaki tüm ihtiyaçlarımız ve bunun yanı sıra da üretime dayalı, ticarete dayalı tüm etkinlikler içerisindeki husus da Bakanlığımızı direkt ilgilendirmekte.

Son dönemlerde ülkemizde ciddi bir ekonomik sorun yaşandığını, bir kriz yaşandığını esasen hepimiz biliyoruz. Bu anlamda da partimiz Cumhuriyet Halk Partisi yönetimi bizleri, eylül ayında illerde bu ekonomik krizlerin neticeleriyle ilgili inceleme yapmak üzere görevlendirmişti. Bu çerçeveden olarak ben ve arkadaşlarım, örneğin Batman, Şırnak ve Trabzon'da görev üstlendik. Birbirinden farklı coğrafya olan bu 3 ilde yaptığımız değerlendirmelerde gördük ki sorunlar neredeyse hemen hemen aynı ve ekonomik krizlerin sonucu da hemen hemen aynı. Gerek Batman ve Şırnak'ta gerekse Trabzon'da ticaretle bire bir ilgili odalarla ve ticaret erbablarıyla görüştüğümüzde -ziraat odası temsilcileriyle, ticaret borsa yöneticileriyle- ülkede bir kriz yaşandığını, üreticilerin, tüketicilerin, herkesin bu krizden direkt etkilendiği ve özellikle de önümüzdeki süreçte ciddi ekonomik çıkmaza doğru gidileceği dile getirildi. Yani bu eylül ayının başında tespit yapıldı ve bugün de birer birer ortaya çıkmakta.

Bugün yaşadığım bir anıyı hemen sizinle paylaşayım. Bugün Antalya'dan bir grup misafirim gelecekti ancak ticaretle ilgilenen bir arkadaşım gelemedi. Sebebinin söyleyeyim: Mal satışı yaptığı bir firmanın İzmir'de bugün konkordato ilan edeceğine, kararı alacağına dair girişimde bulunacağını öğrenir öğrenmez İzmir'e gitti. Yani son günlerde artık öyle bir hâle gelindi ki ülkede önceden sadece şirketlerin konkordato ilan ettiği bir Türkiye'de 15/3/2018 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan 7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu'yla iflasın ertelenmesi hakkındaki hükümden vazgeçilmiş ve onun yerine de artık bireylerin de yani direkt gerçek kişilerin de konkordato ilan edebilmesi imkânı getirilmiş.

Yani burada aslında belki konkordato müessesesine samimi boyutuyla baktığımızda, evet, borçlu ile alacaklı arasında bir köprü oluşturma, bir iletişim kurabilme ve en azından süreç içerisinde bu alacak verecek ilişkisinin uzlaşmaya tabi tutulabilmesi gibi değerlendirilse de artık maalesef borçluların süreç içerisinde borçlarından kurtulabilmek adına böyle bir yolu tercih etmeye başladıklarını görüyoruz. Tabii, burada borçlananın da esasen direkt bir kusuru olmayacağını, artık geline nokta da benzer sonuçların çok sayıda yaşandığını hep beraber görüyoruz.

Ülkemizde yatırım teşvik uygulamalarında maliyet, etkinlik, hesap verebilirlik, şeffaflık, esneklik, atıl kapasite oluşturulmaması ile verimlilik ilkeleri gözetilerek istihdam, yüksek katma değer ve ihracat artışına yönelik yatırım alanlarına öncelik verileceği ifade edilmiş. Evet, siz burada böyle bir planlama olduğunu dile getirmişsiniz. Peki, ben soruyorum: On altı yıldır AKP iktidarı bu planlamayı niye yapamadı, niye yapmadı?

Yine “İsrafın önlenmesi, verimlilik artışı sağlanması ve harcama programlarının önceliklendirilmesi suretiyle kamu harcamaları kontrol altında tutulacaktır.” Evet, çok doğru bir tespit. Kamu harcamaları kontrol altında tutulmalı ve israf ekonomisinden derhâl vazgeçilmeli. Bu tespite aynen iştirak ediyorum ve soruyorum: On altı yıldır AKP iktidarı bu israf ekonomisinden neden vazgeçememişti de şimdi bu kararı alma ihtiyacı hissetti?

“Kamu harcamalarının etkinleştirilmesiyle elde edilecek tasarruf ve tahsis edilecek ilave kaynaklar büyümeyi destekleyecek, yatırım harcamalarında teşviklerde ve AR-GE desteklerinde kullanılacaktır.” denilmektedir. Evet, çok doğru bir tespit ve tekrar soruyorum: Bugüne kadar, on altı yıldır niye yapamadınız?

Yatırım programlarını ve daha doğrusu yatırım politikasını değerlendirdiğimizde, bu bağlamda Hükümetinizin yaptığı değerlendirmede, 2019 yılı yatırım ödeneklerinin tahsisinde devam eden öncelikli projelerden en kısa sürede tamamlanabilecek olanlara, başlatılmış bulunan diğer projelerle bağlantılı veya eş zamanlı olarak yürütülmesi ve tamamlanması gereken projelere, mevcut sermaye stokunun daha etkin kullanılmasına ve korunmasına yönelik idame, yenileme, bakım onarım, rehabilitasyon, modernizasyon türü yatırım projelerine, afet riskinin azaltılması, afetlere hazırlık ile afet hasarlarının telafisine yönelik projelere öncelik verileceği, ihalesi yapılmamış ve ihalesi yapılmış ancak başlanılmamış projelerin öteleneceği ifade edilmektedir. Yani bu yatırım politikası dahi bugün Türkiye'de ekonominin ne noktaya geldiğinin açık göstergesidir ve bu yatırım politikası, iktidarınızın ekonomik anlamda geldiği noktayı resmî olarak kendi ağzınızdan ifade etmesi anlamına gelmektedir.

Ülkemizde Ocak-Temmuz 2018 döneminde imalat sanayisi üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre ortalama yüzde 7,5 artmış, bu dönemde gıda, giyim, kimya, ilaç, plastik, taş ve toprak, elektronik ve makine sektöründe üretim artışı imalat sanayisi ortalamasının üstünde olmuş ancak tekstil, deri, petrol ürünleri, ana metal, elektrikli teçhizat, otomotiv ve mobilya sektöründe ise altında kalmış.

Şimdi, öncelikle şunu ifade etmek gerekir ki -yine sizin yatırım politikanızda da gündeme alınmış- Türkiye'nin sorunu ana ham maddelerin ihracatı değildir, Türkiye'nin sorunu katma değeri yüksek ürün elde edemeyişidir. Bugün, Sayın Genel Başkanımızın da çok sıkça dile getirdiği, Türkiye'de

katma değeri yüksek ürün imali sorunu bulunmaktadır. Bu anlamda da katma değeri yüksek teknolojik ürünlerin geliştirilmesi ve markaların yaratılması amacıyla başta öncelikli sektörlerde olmak üzere ticarileştirme faaliyetleri özellikle desteklenmelidir.

Değerli arkadaşlar, özellikle bölgesel teşviklerde zaman zaman bölgelere “destekleme” adı altında teşvik değerlendirmeleri yapılmakta. Tabii, iller arasında şöyle bir durum doğmakta: Teşvik desteği daha yüksek olan bir il varken ihtiyacı olan diğer ile yakın yerlerden o bölgelere ciddi bir talep söz konusu olmakta. Bu da yine bölgesel dengeleri etkilemekte ve ayrıca bölgesel dengelemelerden öte, projelerin desteklenmesinin daha önemli ve doğru olduğunu düşünmekteyim.

Bu arada, özellikle doğu ve güneydoğu illerimiz yönünden baktığımızda da -biraz önce başta söylemiştim, Batman ve Şırnak gezimi- işte bu çerçevede, orada yaptığım incelemede...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arı, lütfen tamamlayın.

CAVİT ARI (Antalya) -...orada yapmış olduğumuz görüşmelerde, özellikle Şırnak ve Hakkâri bölgesinin bölge olarak değil, şehir olarak desteklenmeye ve destek kapsamına alınmaya ihtiyacı olduğu, aksi hâlde dört beş ilin birlikte değerlendirilmesi hâlinde diğer illerdeki birtakım desteklemelerden yararlanıldığı, yine bu iki ildeki desteklemeden bu iki ile gerekli ilginin gösterilmediği ifade edilmektedir.

Bugün Türkiye’de ekonominin yeniden canlanması, sosyal olarak ve özellikle eğitimin yeniden istenilen seviyeye gelmesi, kısacası Türkiye’nin gelişebilmesi adına en önemli görevlerden birisini üstlenmiş bulunan Bakanlığımızın önümüzdeki yıl bütçesinin öncelikle hayırlı olmasını diler, sizlere de başarılar dilerim.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Arı.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu, çok konuşuldu ama ben de konuşmadan yapamayacağım; bu yüzde 10 meselesi. Sayın Berat Albayrak buraya geldiğinde kendisine “Yüzde 10 indirim nasıl olacak, nasıl bir politika bu enflasyonla mücadelede?” diye sormuştum. Yani yüzde 10 indirmezse insanlar ne yapacaksınız? Bir kanun var mı? Yani ceza vermek kanunla ancak mümkün. O da “Hayır, gönüllü olacak.” demişti. Fakat anlaşılan o da atlamış, ben de atlamışım çünkü siz de eylül ayının başında bir KHK’yle bir tüzük değişikliği yapmışsınız. O değişiklik şöyle bir şey, okuyayım, aldatıcı ticari uygulamalarla ilgili bir şey, Resmî Gazete’de yayımlanmış bu, şöyle bir cümlesi var: “Girdi maliyeti ve döviz kuru artışı gibi fiyat değişimlerinden etkilenmemesine rağmen bu durumlardan etkileniyormuş gibi hareket ederek tüketiciye sunulan mal ve hizmetin satış fiyatında haklı bir gerekçe olmaksızın artış yapmak.” diye bir düzenleme yapmışsınız. Şimdi bu, hakikaten tuhaf yani biraz iktisat bilen bir insan şunu bilir: “Ne demek bu girdi maliyeti ve döviz kuru artışı gibi fiyat değişimlerinden etkilenmemesine rağmen.” Şimdi arkadaşlar, yani enflasyon varsa ve aynı ülkede yaşıyorsa o kişinin enflasyondan etkilenmemesi mümkün mü? Mümkün değil. O sebeple de gayet tabii ki fiyatını değiştirecektir. Şimdi ama bu böyle olmadı yani doğrusunu isterseniz sizin açıklamalarınızdan sonra ben şahiden böyle bir anlayış mı geliyor diye şaşkınlıkla baktım. Çünkü böyle bir tüzüğe dayanılsa da, bir ceza verme yetkiniz olsa da böyle bir şey yapma şansınız yok. Daha doğrusu böyle bir yöntemle enflasyonu önleme diye bir yol yok iktisatta. Haksız fiyat artışı. Mesela nedir haksız? Kime göre haksız? Nereden biliyorsunuz

siz? Bu kişinin mesela amortisman oranını biliyor musunuz? Kaça faizi kullandığını biliyor musunuz? Bilmiyorsunuz. Ya da bilseniz bile her şirket farklı farklı kullanacaktır. Dolayısıyla da her şirketin fiyatı da, maliyetleri de farklılaşacaktır. Dolayısıyla da ben bunu doğrusunu isterseniz yeni bir Bakan olarak talihsiz bir açıklama olarak değerlendirmiştim. Ama doğrusu bu programı açıklayan Sayın Berat Albayrak'ın bu konuda ısrarla enflasyonu bu şekilde kontrol altına alacağını söylemiş olması da başka büyük bir talihsizlik diye düşünüyorum. Yani açıkçası iktisatta “gelirler politikası” diye bir politika dururken anti enflasyonist bir politika olarak, böyle gönüllü olduğu söylenen bir fiyat kısımlarıyla yapılabileceğine inanmış olması bana tuhaf gelmişti.

Aynı konuşmada ben soru yönelttim kendisine ama cevap vermedi. Mesela şöyle bir soru yönelttim: “Rekabet Kurumuyla konuştunuz mu?” dedim. Çünkü yüzde 10 indirim yapmakla ilgili olarak şöyle basit bir gerçek var: Herkes yüzde 10 indirim yapamayabilir yani kâr marjınızın ne olduğuna bağlı. Ve yapamayacak olanlar, esasında piyasadan elenme ihtimaliyle karşı karşıya kalacaklar demektir. Çünkü yüzde 10 yüksek kâr marjıyla çalışan bir firma -diyelim ki maliyetleri düşük- avantaj elde edecek pazarını -aynı iş kolundaki şirketlerden söz ediyorum tabii ki- kaybetme ihtimali söz konusu olacak. Dolayısıyla da mutlaka Rekabet Kurumunun bir değerlendirme yapması gerekir diye kendisine söylemeye çalıştım ama anladığım kadarıyla da böyle bir şey de yapılmamış.

Her neyse, yani bunu bir kere belirtmek istedim ve asıl konuşmamı da doğrusunu isterseniz Rekabet Kurumu üzerine yapmak istiyorum çünkü hasbalkader bu kurumun kuruluşu sırasında katkıda bulunmuş olan bir insan olarak Rekabet Kurumunun geldiği noktayı üzücü bir nokta olduğunu düşünerek gerçekten endişeliyim. Onun için Sayın Başkanın da burada olmasını özellikle bekledim, öyle söyleyeyim.

Şimdi, bir kere işin bağımsızlıkla ilgili bir meselesi var arkadaşlar. Bakın biz 1991 yılıydı bu Rekabet Yasası'nı hazırlamak üzere toplanmış olan heyet -ki hukukçulardan da oluşuyordu- konuşmalar sırasında şöyle bir yere varıldı: “Ya biz, bağımsız bir idari kurum kurabilir miyiz acaba? Yani bizim idari hukukumuz buna müsait midir acaba?” diye. İdare hukukçularına sorduk, onların açık ve net bir cevabı oldu bize. Dediler ki: “Hayır, Türkiye devlet yapılanmasında idare hukukunda herhangi bir şekilde bağımsız kurum kuramazsınız.” Fakat herhâlde zamanın ruhu bize böyle bir imkân araladı çünkü o sırada biraz daha liberal rüzgârlar esiyordu Türkiye’de. Biliyorsunuz Demirel-İnönü hükûmetiydi. Ve yine hukukçuların bir şekilde, benim hukukçu olmadığım için çok anlamadığım bir şekilde, ama hatırladığım kadarıyla Amerikan ve Avrupa kanunlarını dikkate alarak bir yapılanmaya gitti ve bu yapılanma esas itibarıyla bağımsızlığı özellikle düşünerek yapılmış olan bir yapılanmaydı.

Bakın, o zamanlar 11 kişiden oluşuyordu Rekabet Kurulu, 11 kişiden oluşacaktı ve bu 11 kişi de devletin çeşitli kurumlarından seçilmiş 2’şer kişinin Bakanlar Kurulu kararıyla tespitine dayanıyordu. Yani bunun içinde üniversite de vardı, bunun içinde Anayasa Mahkemesi vardı, bunun içinde Ticaret Odası da vardı, bunun içinde iş adamları da vardı, bunların gösterecekleri 2’şer kişiyi Bakanlar Kurulu 2’şer kişi içinden 11 kişiyi seçerek yani 20 kişi içinden 11 kişi seçerek bir anlamda iktidarın biraz olsun dışında bir bağımsızlık alanı oluşturabilme amacıyla kurgulanmıştı.

Fakat ne yazık ki ilk olarak -yanılmıyorsam 2003 tarihi olsa gerek- Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında bu sayı 7’ye indirildi. Tamam, peki yani ama atanma şekillerinde falan bir sorun yoktu. Ama yine öğrendim ki bu senenin ağustos ayında anladığım kadarıyla nasıl bir kararname yapılmış bilmiyorum ama Cumhurbaşkanının atamasıyla Rekabet Kurulu üyeliği yapılıyor şu anda. Yani 2011’de yine Adalet ve Kalkınma Partisinin bütün bağımsız idari kuruluşları nasıl ki bir şekilde bakanlıklara bağlayarak bir merkezileşme içine girmişse, ki ben bunu çok sıkça bu kurulda dile getirmiştım, tıpkı onun gibi şimdi daha da net bir şekilde doğrudan doğruya Cumhurbaşkanının atadığı kişilerden oluşan

yani Rekabet Kurumu doğrudan doğruya iktidarın bir aygıtı olmuş durumda. Onun için ben biraz bunu bildiğim için bu sıralanmaya bu metindeki yapılanmaya da şaşırmadım. Çünkü artık bağımsız bir Rekabet Kurumumuz yok bizim. Şimdi bu tabii doğrusunu isterseniz yani “yok” diyorum, ben söylüyorum bunu tabii ama, başkaları da başka şeyler söyleyebilir.

Ama sonuçta ne yapıyor bu kurul diye baktığımızda, yapılan şeylere de yani bakın ben size söyleyeyim, kendilerinin şeyinden. Mesela bakın 2013 yılında 191 tane rekabet ihlali dosyası incelenmiş 2017 yılında 80 taneye erişmiş bu. Ne oluyor Türkiye’de, hakikaten rekabet mi artıyor sahiden, rekabeti çığneme oranı azalıyor mu ki Türkiye’de Rekabet Kurumu bu kadar az bir inceleme yapıyor? Bu, bana çok tuhaf geliyor. Kaldı ki Türkiye ekonomisi giderek karmaşık hâle geliyor ve dolayısıyla da rekabet ihlalleri giderek artıyor.

Arkadaşlar, ben size şimdi biraz rakam okuyacağım ama öncelikli olarak şunu söyleyeyim: Biz teknik olarak baktığımızda bir piyasada rekabetin ne ölçüde gerçekleştiğine dair bilgileri genellikle istatistik kurumlarının sağladığı bilgilerden elde ederiz. Bunların bir tanesi mesela 4 firma yoğunlaşma oranıdır, en kaba ana ilk anda baktığımızda “Hangi piyasada rekabeti bozma ihtimali vardır?” sorusunun cevabını o değere bakarak anlamaya çalışırız, ki bu genellikle yüzde 50 ile trash oldu olarak kabul ederiz, onun üzerindeki 4 firma yoğunlaşma oranlarını alarme edici buluruz. Şimdi böyle baktığımızda, pardon oraya geçmeyeyim, bir başka konu vardı ama. Neyse. Böyle baktığımızda, esasında Türkiye imalat sanayisi rakamları, imalat ve hizmet sektörleri bağlamında TÜİK...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Buradan baktığımızda yıllar içinde -ben rahatlıkla söylerim çünkü mesleğim benim bu- Türkiye imalat sanayisinin yüzde 60’ından fazlasında rekabet ihlali olma ihtimali çok yüksektir. Niye öyledir? Çünkü rakamlar bunu söylüyor bize. Dolayısıyla da bir Rekabet Kurumu Türkiye gibi bir ülkede daha serbest piyasayı yeteri kadar özümsememiş bir ülkede Rekabet Kurumu çok daha aktif olmak zorunda. Ama böyle olmadığını görüyoruz.

Şimdi, geri kalan zamanımı, izin verirsiniz, önemli buluyorum. Medya sektöründeki rekabetle ilgili olarak birkaç şey söylemek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün çıplak gözle herhangi biri baktığında medya sektörüne, bu medya sektöründe hiçbir rekabetin olmadığına kanaat eder. Bu kadar açıktır yani. Ben şimdi size rakamlar vereceğim ve fakat ben şimdi dikkatle bakıyorum, herhangi bir adım atılmıyor Rekabet Kurumundan. Bakın, daha önce Doğan Holdingin satışıyla ilgili birkaç şey söyleyeyim, sonra o değerlere geçeyim. Şimdi, Doğan Holdinge ilgili olarak 2009 tarihinde bir soruşturma açılmış ve bu soruşturmada Hürriyet gazetesinin, Doğan Gazetecilik, Bağımsız Gazeteciler, Daily News vesaire, bunların, bakın, okuyorum “...söz konusu pazarda hâkim durumda bulunduğu oy birliğiyle karar verilmiştir.” diyor. Fakat arkadaşlar, aynı grubun 2018 yılındaki kararlarında, yani Demirören’e satış kararlarında aynen şöyle diyor: “Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hâkim durumun yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izlem izin verilmesine oy birliğiyle karar verildi.” diyor. Yani ben bunu açıklamakta zorlanıyorum. Yani bu çok açık bir şeydi ve ben o zamanlar yazdım. Bırakın gazetelerin pazar payları cinsinden olayı değerlendirmeyi, sadece reklam payından giderseniz, Doğan Grubunun payı yüzde 60’tı bu piyasada. Yüzde 60 “hâkim durum” demektir ve yüzde 60’lık bir hâkim durum var ise eğer -Demirören’in iki gazetesi vardı, Milliyet ve Vatan gazetesi- ona satılmaması lazımdı. Bu kadar açıktı. Ama dediğim gibi, Rekabet Kurumunun, gördüğüm kadarıyla, idari bağımsızlığı artık ortadan kalkmıştı, iktidar nasıl bir işaret veriyorsa ona göre davranmak durumunda kalıyorlardı.

Bakın, son bir şey daha göstereceğim: Bunun neden böyle olduğunu -en son 2015 rakamları var elimde- gazete piyasasında mesela -söyleyeyim size- dört firmanın yoğunlaşma oranı 70, 69-85. Kablolü telekomünikasyon faaliyetleri alanındaki dört firmanın yoğunlaşma oranı 87, 88 hatta. Kablosuz telekomünikasyon faaliyetlerinde 93, uydu üzerinden telekomünikasyon faaliyetleri 92.

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu, lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Tamam, bitiriyorum.

Bir de reklam pastasıyla ilgili olarak bir bilgi daha vereyim. Yine bunlar 2015 rakamlarıdır: 90,31.

Yani sevgili arkadaşlar, öyle bir durumdayız ki, bazen burada arkadaşlarımızla tartışma yaparken bazen bizim burada çekimler yapıyor olmamızı reklam vesaire diye değerlendiriyorlar. Arkadaşlar, Halkların Demokratik Partisini hiçbir televizyon telaffuz dahi etmiyor. Bakın, ben Erol Katırcıoğlu olarak yıllarca Kanal 24'te, Adalet ve Kalkınma Partisi, Mustafa Karaalioglu'nun başkanlığındaki zamanında, neredeyse her hafta çıkardım oraya. NTV'ye her hafta çağırırlardı. CNN'e her hafta çağırırlardı ve arkadaşlar, günün birinde beni aradılar ve dediler ki "Hocam, sen artık kara listedesin, bir daha çağırmayacağız." dediler ve çağırmadılar da. Gerçek bu.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dolayısıyla da, yani, Rekabet Kurumu gibi Türkiye'de rekabetin sağlanması gerektiği üzerine bir kanun üzerinden kurulmuş olan bir kurumun, kusura bakmayn ama, medya sektöründe inceleme yapmamasını anlayamıyorum.

Son bir şey daha söyleyeceğim, bitireceğim.

Mesela şöyle bir not: Türkiye'de 7 tane grup var arkadaşlar -bunları okumayacağım- hepsi televizyon sahibi, gazete sahibi, 7 tane. Arkadaşlar, bu 7'sinin tümü de devletten ihale alıyor, tümü de. Böyle bir şey olur mu? Bilgi paylaşımı yasaktır yasaya göre.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ama burada bilgi paylaşımının yapıldığı çok açık. Dolayısıyla da ben tabii ki size yeni görevinizde başarılar diliyorum ama lütfen, lütfen, eğer serbest piyasayı bu kadar öneriyorsanız -ki Sayın Cumhurbaşkanı da Meclisin açılışında altını çizerek söylemişti- o zaman görevinizi yapmanız lazım. Rekabet Kurumu çalışmalı ve öncelikli olarak da bu medya sektöründeki bu tuhaf duruma bir son verilmesi lazım arkadaşlar.

Hepinize teşekkür ederim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Habip Eksik, konuşma talebiniz mi var, soru mu?

HABİP EKSİK (İğdır) – Konuşma talebim var.

BAŞKAN – Buyurun.

HABİP EKSİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, İğdır ilinin üç ülkeyle sınırı var ve İğdır-İran arasında Boralan sınır kapısı var, faal değil. İğdır-Ermenistan arasında Alican sınır kapısı var, kapalı. İğdır-Nahçıvan arasında Dilucu sınır kapısı var. Açık fakat ticaret olarak maalesef kolaylaştırıcı bir durumu yok. Bu zorlaştırmalara örnek olarak, mesela, kamyon için 800 dolar değerinde yük bulundurma mecburiyeti var. Türk parasına çevirdiğin zaman, 4.400 TL gibi şey yapıyor. Yine, tır için 1.200 dolar, 6.600 TL gibi bir şey yapıyor. Ağırlık

olarak da bir zorluk getirilmiş. Aracın toplam ağırlığının yüzde 10 gibi, yani 20 ton olan bir araç 2 ton yük bulundurma mecburiyetinde. Peki, hacimce büyük ama ağırlık olarak hafif olan bir yük olduğu zaman ne olacak? Bunu da anlamış değiliz. Ayrıca, bu engellemelerin maalesef sadece büyük firmalara kolaylık sağladığını düşünüyoruz. Yani, küçük firmalara veya şahıs olarak iş yapan hiç kimseye bir kolaylık sağlamıyor.

Bir de bu Ermenistan sınırında Ermenistan'la olan Alican sınır kapısının da kapalı olmasıyla ilgili bir değerlendirmem var. Yani bu sınır kapısı açıldığı zaman bence iki halk arasındaki bu düşmanlık tarzındaki o husumet de sona erme durumu olabilir. Böylelikle de kardeşlik inşa edilebilir ve orada sınır olan Iğdır, Kars ve Ardahan gibi illerin de ticaret nedeniyle birçok sorunu hallolabilir, sıkıntısı hallolabilir. Şimdi, bakın, Iğdır'dan mesela tır sayısı son günlerde 4.500'den bir yılda, yani bu son krizle beraber 2 bine düşmüş.

Yine C-2 belgesi olan firma sayısı 52 tane ama bunların çoğu maalesef doğru düzgün bir ticaret yapamıyor çünkü ticareti geliştirecek, Iğdır insanının ticaret sorunlarını çözecek doğru dürüst bir planlama yok. Bakın, ürün bazında İran'la ithalat için 337 bin dolar kota verilmiş. Yine Nahçıvan'la 775 bin dolar. Fakat bunu da maalesef dolduramıyoruz. Yani çünkü o kadar sınır kapısında ticareti zorlaştırmışlar ki yani hem memurlardan kaynaklanan hem teknik nedenlerden kaynaklanan sorunlardan dolayı hiçbir şekilde bu kotaları dahi dolduramıyor halk maalesef.

Yine, bu Nahçıvan sınırında, Dilucu sınır kapısında bulunan köylerimiz var mesela. Göbekli, Aratan, Ortaköy, Aralık gençleri. Maalesef 5 litre mazot getirdikleri için müthiş cezalarla karşı karşıya kalmış ve bunların hepsi şu an borç batağında. Yani bununla ilgili hiçbir düzenleme yapılmamış. Doğru düzgün bir iş alanı bulunmayan bu gençlerimiz ticarete de bu kadar zorlanınca maalesef yasal olmayan yollara başvuruyor. Eğer siz ticareti bu kadar zorlaştırmazsanız insanlar yasal yollara başvurmayacaktır. Tabii ki kaçakçılığı onaylamıyoruz ama Bakanlık kolaylaştırıcı yollar sunmalıdır bence.

Bakın, son birkaç ayda yine Iğdır gibi küçük bir ilde altı tane büyük firma konkordato ilan etmiş ve bu sayının her geçen gün artacağı düşünülüyor. Tır sayısı 4.500'den 2 bine düşmüş. Demin yine ifade etmiştik. Bu krizle Iğdır'da bu gidişle üç, dört adet firma dışında ayakta firma kalmayacağı tahmin edilmekte. Yine ihracat KDV'lerinin iadesi konusunda apayrı bir sorun var. Bu sorunla ilgili de, geri ödemeyle ilgili ciddi sıkıntılar çıkarılıyormuş, engeller çıkarılıyormuş. Bakanlığımızın bu konuda bir çalışması var mı, bu sorunları halletmek için bir planlaması var mı diye halk da merak ediyor, biz de merak ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır. Katkı koyan bütün milletvekillerine teşekkür ediyorum.

Şimdi soru bölümüne geçiyoruz.

Sayın Bakana soru sormak isteyen değerli milletvekillerinin sisteme giriş yapmaları gerekmektedir.

Komisyon üyelerimiz için on dakika, diğer milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım. Ondan sonra sözü, Ticaret Bakanımız Sayın Pekcan'a vereceğim.

Şimdi soru taleplerini karşılamak üzere söz veriyorum. Herkes girdi mi sisteme?

Sayın Arslan, buyurun lütfen.

KAZIM ARSLAN (Denizli) - Sayın Bakan, ihracatçılarımızın devlette 200 milyar Türk lirası KDV iade alacağı vardır. Daha önce Komisyonunda iadesine karar verildiği hâlde Genel Kurulda geri çekilen bu kararın tekrar gündeme getirilerek ihracatçılarımıza iade edilmesi konusunda bir düzenleme hazırlığınız var mı?

İki: Cumhurbaşkanı, yabancı para kullanmak yerine TL'nin kullanılmasını önermiştir ancak dövizde endeksli en büyük ödemeler devletimiz tarafından yapılmaktadır. Özellikle kamu-özel sektör iş birliği projelerinde taahhüt edilen kâr garantili sözleşmeleri TL'ye çevirmeyi düşünüyor musunuz?

Üç: Konut finansmanı için yeniden yapılandırılacak Emlak Bankası sermayesini nereden bulmayı düşünüyorsunuz?

Dört: Yeni Ekonomi Programı'nız yatırımsız ve istihdamsız bir büyümeyi öngörmektedir. Artan nüfusa ve işsizliğe rağmen istihdam sağlamayan bu ekonomik modelle krizi nasıl çözeceksiniz?

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Sayın Hatimoğulları...

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Yüksek teknoloji ürünlerinde ithalat oranı çok yüksek. AR-GE'ye daha ciddi bir bütçe ayırmayı düşünüyor musunuz?

Dünkü oturumda ODTÜ ve İTÜ gibi üniversitelere ayrılan bütçenin ne kadar az olduğunu konuşmuştuk. Sadece sizin iktidara değil, hiç kimseye biat etmeyen bilim insanlarının önünü açmak bu ülke için daha faydalı değil midir? Bilimi özgür bırakmayı düşünüyor musunuz?

Helal Akreditasyon Kurumuna da şunu sormak istiyorum: Bu ülkede TÜRKAK ve HAK olarak iki Akreditasyon Kurumu ve Tarım Bakanlığı var olmasına rağmen şarbonlu etler bu ülkeye nasıl giriyor?

Türkiye bir tarım ülkesi. Sunumda da bahsettiğiniz gibi sebze ve meyvenin künyesine gelene kadar bu alan düşünülmüş durumda ama esas meselemiz olan tohumu bir türlü gelinmiş değildir. İsrail'den tohum almak yerine, eti ithal etmek yerine tarımcılığın hakiki anlamda desteklenmesini, bu anlamda Bakanlıklar arasında koordinasyon oluşturmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, art arda pek çok şirketin konkordato ilan ettiğini duyuyoruz; benim seçim bölgem Balıkesir'de de köklü firmaların bu şekilde istekleri var. Millî değerimiz olan bu firmaları kurtarmak için Ticaret Bakanlığı olarak bir çalışmanız var mı?

Diğer bir sorum da, esnaflarımız Suriye vatandaşlarının aynı alanda yaptıkları ticaret konusunda haksız bir rekabete uğradıklarından şikâyetçiler; bu konuda Bakanlık olarak bir çalışmanız olacak mı?

Teşekkür ederim efendim, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, ulusal ve uluslararası düzeyde ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda Rekabet Kurumu Teşkilatının ve Rekabet Mevzuatının modern uygulamaların gerisinde kalan ve değişikliği ihtiyaç duyulan yanı olduğunu düşünüyor musunuz? Kurumun asli işi olması gereken ihlal dosyalarının sayısının ciddi bir şekilde azalma göstermesinin sebebi nedir? Dosya mı yok, işleme almada farklı tercihler mi öne çıkıyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim.

Yeşil pasaportun kapsamını genişletmeyi düşünüyor musunuz? En azından Edirne gibi sınır kentlerinde dahi iş adamlarının iş seyahatlerinde bir kolaylık sağlamayı düşünüyor musunuz?

Serbest ticaret anlaşması yapılan ülkelerden suistimalli bir ticaret olduğu yönünde bilgiler var, bu konuda ciddi bir çalışma yapıyor musunuz?

Üç: Tarım ürünleri ithalatında sıfır gümrük vergisi uygulamasının enflasyona katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Somut bir örnekle açıklar mısınız?

Dört: Yurt dışında “helal et” kapsamında yapılan kırmızı etlerin gerçekten helal olmadığını bizler biliyoruz, size açıklarım. Peki, bunu siz biliyor musunuz?

Esnaflarımız çok zor durumda, vergi ve sigorta primlerini ödeyemiyorlar. Alışverişler durma noktasında, küçük esnaf zor durumda. Esnaflarımıza yönelik kredi borçlandırması gibi bir yapılandırma ya da kolaylık düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Turan...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Afrin’den 50 bin ton civarında zeytinin Türkiye’ye girdiği söyleniyor. Şu anda Afrin’de çok yoğun bir insanlık dramı yaşanıyor, özellikle ÖSO’ya bağlı birtakım çete gruplarının zeytinlikleri hedef alan ciddi bir talan sürecine başladığı yolunda haberler geliyor. Şimdi, Afrin’den geldiği iddia edilen bu 50 bin ton zeytin serbest ticaret kuralları içerisinde, gümrük mevzuatına uyularak mı getirilmiştir? Getirilmişse gerçek miktarı nedir? Kaça alınmıştır? Oradaki üreticilerden ya da üreticilerin kooperatiflerinden mi alınmıştır? Burada bu rekor dışında gelen 50 bin ton zeytinin Türkiye’deki zeytin üreticilerini zor duruma düşürdüğünü düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sunumuzda güncel jeopolitik gelişmeleri sıralayarak proaktif bir politika uyguladığınızı belirttiniz ancak baktığımız zaman, Hükümetinizin maalesef tutarsız, güñübirlik ve iç siyasete göre değişken bir dış politikası var; kimi zaman da Cumhurbaşkanının geleneksel hâle getirdiği, ülkelere, liderlerine yönelik zamansız çıkışları var. Bu durum sizin Bakanlığımızın proaktif politikalarını nasıl etkiliyor?

İkinci sorum: İngiltere’nin Avrupa Birliğinden ayrılma süreciyle birlikte İngiltere’yle ticari ilişkilerde nasıl bir anlaşma öngörülüyor? Sayın Müdür Avrupa Birliği Uyum Komisyonunu bilgilendirmişti bu konuda, teknik görüşmelerin olduğuna yönelik; siz de son aşamayla ilgili bilgi verebilir misiniz?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Eksik...

HABİPEKSİK (İğdır) – Şimdi, demin konuşmamda da bahsetmiştim: İğdır-Ermenistan arasındaki Alican Sınır Kapısı’yla ilgili çalışmaları var mı? Ne olacak bu sınır kapısının sonu? Onu özellikle İğdır halkı merak ediyor.

İkincisi: Gödekli, Aratan, Ortaköy, Aralık gençlerinin borç batağında olduğunu ve sıkıntıda olduğunu, 5 litre mazot fazla getirdi diye... Bunlarla ilgili bir çalışma var mı, af var mı diye sormak istiyoruz.

Bir de, her geçen gün tırlarını satmak zorunda kalan insanlara bir çare bulunacak mı, bir çözüm sunulacak mı, bunu merak ediyoruz.

Teşekkür ederim.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Sayın Bakan, son dönemde çıkarılan “yerli üretim” etiketlerini perakendecilere uygulama zorunluluğu getirmiştir; bu durum, perakendecilerin iş yükünü ve maliyetlerini artırmıştır ve ciddi bir sıkıntı oluşturmıştır. Bu etiket zorunluluğunun üretici firmalara getirilmesi ve üretici firmaların basma zorunluluğunun olması yönünde bir çalışmanız var mıdır?

Muğla genelinde 2019 yatırım programınız nedir?

Yeni nesil yazar kasa uygulaması kapsamında Türkiye’de yeni nesil yazar kasa üretimi yapan bir firma olmadığı için ithal edilmekte ve dolar ya da euro üzerine satın alınmaktadır; bu durum, ulusal indirimli zincir mağazalar ile küçük perakendeci esnaf arasında ciddi bir haksız rekabet sunmaktadır. Bu konuda bir çalışmanız var mı?

Muğla’da ulusal indirimli zincir mağazaların resmî kayıtları merkezlerinin bulunduğu illerde olduğu için belediyelerimiz vergilerden mahrum olmaktadır; ilimizden sağlanan kazançlar ilimize fayda sağlamamaktadır. Bu konuda bir çalışmanız var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, İran ambargosu başladı. Bir önceki İran ambargosuyla ilgili ciddi bir sıkıntı yaşadık, Halkbank skandalıyla ve önceki Ekonomi Bakanıyla. Halkbank üzerinden yaşadığımız skandalla ilgili ne düşünüyorsunuz, eski bakanla ilgili? Türkiye bu ambargoya uyacak mı, İran ambargosuna? Yeniden doğal gaz alıyoruz, bunun karşılığı olacak ürün ticareti ne şekilde olacak? Bakanlığınız yaşadıklarımızdan kurumsal olarak ders çıkardı mı?

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Bakan, Rojava -Kuzey Suriye- sınırında bulunan sınır kapılarını faaliyete geçirmeyi düşünüyor musunuz?

5607 sayılı Yasa’nın 5/2’nci maddesi sebebiyle birçok mağduriyet meydana gelmekte. Bunun önlenmesi için herhangi bir çalışmanız var mı?

BAŞKAN – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakana tek sorum olacak: Özellikle AKP Hükümeti ve bakanları değerlendirme yaparken hep 2002’yi baz almakta ve 2002’den bugüne doğru değerlendirme yapmakta. Bu çerçevede, icra dairelerindeki dosya sayısının 2002’deki nüfusa oranı ile 2018 yılındaki nüfusa oranı arasında bir değerlendirme yaptınız mı? Bu, artık icra dairelerinin almadığı dosyaların sayısının hızlı bir şekilde artmasının ülkemizin özellikle son dönemlerdeki kötü ekonomik yönetimle bir bağlantısı olup olmadığı hususunu sormak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Anlayışınız için teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kapıkule Gümrük Kapısı’nda zaman zaman çok yoğunluk yaşanıyor, tır kuyrukları oluşuyor. Kapıkule Gümrük Kapısı’nın yükünü azaltmak ve oradan oluşacak turizm faaliyetlerini artırmak amacıyla daha önceleri çok gündeme gelen Uzunköprü Eskiköy Gümrük Kapısı’nı hizmete açmayı düşünüyor musunuz? Çünkü orada bir kilise yapıldı, onarıldı; ciddi anlamda, çok sayıda turist gelmek istiyor fakat yol çok uzak olduğu için gelemiyor. Bu konuda desteğinizi bekliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, soru işlemi tamamlanmıştır. Hepinize teşekkür ediyorum.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim.

Sayın Pekcan, söz sizindir. Süreniz kırk beş dakika görüş ve eleştiri ve sorulara cevap vermek için. Cevaplanamayan soruları da sizden yazılı olarak isteyeceğiz.

Buyurun.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Öncelikle, Sayın Başkan, Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri, sabrınız ve özverili çalışmalarınız için hepinize tekrar teşekkür ediyorum.

Bakanlığımız, aslında, Ticaret Bakanlığı olarak Türkiye’de ihracatçının, ticaret erbabının, esnafın ayağı yere basan tüm projelerde önünü açmak için çalışmalarını bütün iş insanlarıyla ve STK’lerle koordinasyon içinde yürütmektedir. Bu doğrultuda gerek esnaf odaları temsilcileri gerek odalar birliği temsilcileri, TUSİAD, MÜSİAD, DEİK, TİM, YASED, Müteahhitler Birliği gibi paydaşlarımızla beraber bir istişare kurulu oluşturduk. Bu istişare kurulumuzda her ay toplanıyoruz ve bütün sorunları masaya yatırıyoruz ve çözüm önerileriyle beraber sonuçlandırmaya çalışıyoruz, eğer sonuçlandıramadığımız varsa ya da başka bakanlıkları ilgilendiren konular varsa ilgili bakanlıklarla da biz Ticaret Bakanlığı olarak koordinasyon kuruyoruz.

Bugüne kadar STK’lerden Bakanlığımıza 692 adet talep ve öneri geldi. Bu talep ve önerilerin 460 adedi bizim Bakanlığımızla ilgiliydi ve her birine tek tek yazılı cevap verdik. Eğer olumsuzsa da cevabımız bunun nedenlerini yazılı olarak bildirdik. Bunun dışında, diğer bakanlıklarla ilgili konuda da diğer bakanlarımıza da koordinasyon için -bizim Bakanlığımızda, işte Hazine ve Bakanlığı ve diğer bakanlıklarda- birer kişiyi koordinasyon noktası olarak tespit etmelerini ve bütün iş insanlarının sorunlarına yazılı olarak geri dönmek üzere gayret sarf ediyoruz, onlar da bu yönde atamalar yapıyorlar.

Gördüm ki burada da sayın milletvekillerimizin taleplerinin çoğu, diğer bakanlıklarla ilgili. Onlar da bizim bu vazifemizin öneminin altını çizdiler ve biz bunun farkındayız. Burada bize gelen bütün talep ve önerilerin bugün ben bir kısmını kısaca cevaplamaya çalışacağım ama cevaplayamadıklarım da olursa onlara mutlaka yazılı olarak döneceğiz ama diğer bakanlıkların uhdelere girenleri de diğer bakanlarımıza yazılı olarak bildireceğiz ve gelen cevapları yine sizlere ileticeğiz. Çünkü burada gördüğüm kadarıyla KDV konusu, finansmana erişim konusu, bankalarla ilgili konular, hazine ve YEP’le ilgili konular Hazine ve Maliye Bakanlığımızla ilgilidir, kendileriyle temasa geçeceğiz. Planlı tarım, tarım ürünleriyle ilgili, şarbonla ilgili, kapılardaki testlerle ilgili, Tarım Bakanlığımızla ilgili olanları Tarım Bakanlığımıza; organize sanayilerle ve AR-GE’yle ilgili olanları Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza; çevre ve şehircilikle ilgili olanları da Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza ileterek mutlaka size yazılı olarak geri döneceğiz.

Bakanlık olarak bizim vizyonumuzun ben vermiş olduğumuz sunumda da altını çizmeye çalıştım aslında. Her konu başlığında bizim gerçekten bu dört ayda çok güzel işler başardığımıza yürekten inanıyorum ve bunu devam ettireceğiz, bu yolda, bu doğrultuda devam edeceğiz. Çok güzel bir ekip çalışmasıyla gidiyoruz. Evet, zaman mefhumumuz yok ama yaptığımız işten memnunuz. İnşallah, hep beraber daha güzel şeyleri yaşamak için daha fazla gayret sarf edeceğiz.

Amacımız, ihracatın önünü açmak, ihracatçıyı desteklemek -bütçemizin de yüzde 66’sı ihracatçı desteğiyle alakalı zaten- ama bu destekleri verirken TURQUALITY’e -Sayın Nejat Bey’in sorduğu bir de markalaşma programımız var, markalaşma sistemine geçen firmalar TURQUALITY’e gelebiliyorlar-tasarıma, teknolojiye, yüksek katma değerli ürüne öncelik veriyoruz. Bakanlıkta yeni vizyonumuzda bütün dünyada olduğu gibi ihtisas serbest bölgelerine gidilmektedir. Biz de ihtisas serbest bölgelerinde

teknoloji odaklı projelere, yazılıma, bilişime, yapay zekâya, katma değeri yüksek üretime ve ihracata destek vereceğiz, desteklerimizi bu yönde güncelliyoruz. Zaten bu doğrultuda -web sitemizde de göreceksiniz, kolaydestek@gov.tr- bizim Bakanlık olarak verdiğimiz desteklerin herkes tarafından çok kolay anlaşılır ve ulaşılabilir olmasını sağladık ve çok olumlu geri dönüşler alıyoruz bu doğrultuda.

TURQUALITY’le ilgili bugüne kadar 162 firmanın 173 markası bu kapsamda, 87 firmanın 87 markası marka programı kapsamında, toplam 249 firma, ayrıca hizmet ihracatında 21 firmamız bu kapsamda destek almaktadır. Ancak sizlerin altını çizdiği gibi, yabancı yatırımcılar tarafından Türkiye’de doğrudan yabancı yatırım yapılması serbesttir. Yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla eşit muameleyle tabidirler. Yabancı sermaye bu kanunla devletin teminatı altına alınmış durumdadır. Yabancı sermayeyi ülkemize davet ederken “Gelin ama size teşvik vermeyeceğiz.” diyemiyoruz. Yabancı sermayeyi Türkiye’de yatırım yapmaya davet ediyoruz ve onları da kolaylaştırıyoruz. Dolayısıyla yabancı yatırımların da önünü açmaya çalışıyoruz ve Türkiye’de yatırım yapmalarını destekliyoruz. Gerçi yatırımlar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının teşvik alanı kapsamındadır ama biz Ticaret Bakanlığı olarak uluslararası platformlarda, her gittiğimiz toplantıda Türkiye’ye yatırımcı davet ediyoruz. Bunu bir Bakan olarak değil, bir Türk vatandaşı olarak da yapmamız gerektiğine inanıyorum.

Diğer konuda, desteklerden Maliyeye ve hazineye borçları olan, sosyal güvenlik borcu olan firmalara da biz kanun nezdinde ödeme yapmıyoruz. Önce onlar borçlarını ödüyorlar, sonra gelip bakiyesini bizden tahsil edebiliyorlar ya da bizden bir alacakları doğmuşsa önce kamu borçlarını ödüyoruz, bakiyesini firmalara ödüyoruz. Bu konuda da açıklık getirmek istedim.

Ayrıca, gerçekten, hem iç ticaretin hem dış ticaretin kolaylaştırılması yönünde çok önemli adımlar atıyoruz. Hal Yasası’na detaylı gireceğim ama sizin beklentilerinizin tamamı bizim çerçeve taslağımızda var. Biz de üretici birliklerinin güçlenmesini istiyoruz, biz de gıda güvenliğinin sağlanmasını istiyoruz. Üreticinin sattığı fiyattan memnun, tüketicinin aldığı fiyattan memnun olmasını... Hollanda’da üretici birlikleri toptancı hallerinde yüzde 95 paya sahipken, Avrupa Birliği ortalaması yüzde 50’ye yakın Türkiye’de sadece binde 6. Evet, kooperatifler, üretici birlikleri güçlü değil ama bizim amacımız bunların güçlenmesi, güçlü bir şekilde yer alması ve bizim planladığımız Hal Yasası taslağında üretici birliklerine diğer tüccarlar, diğer firmalar kirayı 100 lira olarak ödüyorsa üretici birlikleri 25 lira olarak ödeyecek, yüzde 75 az ödeyecek. Öbürlerinin ödediği vergiler -diyelim ki- yüzde 4, üretici birlikleri yüzde 2 ödeyecek. Biz hâl rüsumunu kaldırmak üzere bir teklifte bulunacağız. İnşallah, güzel şeyler olacak. Bizim amacımız da iyi bir şeyler yapmak, memlekete hizmet etmek.

Bence burada gerek iktidar partisi gerekse muhalefet partileri bizim yaptığımız işlerle gerçekten gurur duyabilirler ve her gittikleri yerde bunları paylaşabilirler. Biz güzel şeyler yapıyoruz. Gümrükte öyle yenilikler yapıyoruz ki ben bunların bir kısmını Sayın Almanya Ekonomi ve Enerji Bakanı Altmaier geldiği zaman, anlattığım zaman inanamadı, dedi ki: “Bizim sizden öğreneceğimiz çok şey var. Hemen bizim Bakanlıktan birini sizin Bakanlıkta görevlendirelim. Biz Brexit konusunda bu sanal gümrüğü İrlanda’yla nasıl aşacağımızı çözememiştik, siz bunu çözmüşsünüz. Evet, biz bunu çözdük. Bugün biz Rusya ile yetkilendirilmiş yükümlü konusunda Rusya’nın gümrüklerine “know-how” veriyoruz, Finlandiya’ya gümrük kapılarının modernleştirilmesi konusunda “know-how” veriyoruz, Güney Kore’ye AB ile uyumlu gümrük kapıları konusunda “know-how” veriyoruz. Gümrüklerin dijitalleştirilmesi konusunda çok ciddi adımlar attık -dosyada yeterince var, ben sizin daha fazla vaktinizi almayayım biz neler yaptık diye- bugün hâlâ eksiklerimiz var çünkü diğer kurumlardan da alacağımız evraklar var.

Gümrüklerde tek durak sistemini getirdik dış ticaret yapan firmalarımızın her yerde ayrı ayrı durup her kapıdan bir evrak teminini önlemek için. Tek pencere sistemini getirdik; konteyner ve liman takip sistemiyle konteyneri başından sonuna kadar her aşamasında takip edebiliyoruz, sadece Alsancak ve Haydarpaşa limanlarımız kaldı bunları yapamadığımız. Liman takip sistemleri aynı, Liman Tek Pencere Proje'mizle acenteler bütün bilgileri tek noktadan girebiliyor ve diğer bütün kurumlar ve bakanlıklar da buradan bilgileri paylaşabiliyor. Burada iki bakanlığımızla, Çevre Bakanlığımız ve İçişleri Bakanlığıyla koordine olmaya çalışıyoruz çünkü her bakanlık ayrı bir evrak istiyor, bu da tüm ticaret erbabının işlerini zorlaştıran bir aşama.

Bunun dışında, yetkilendirilmiş yükümlü uygulamasını geliştirdik; 380 tane firmamız yetkilendirilmiş yükümlü. Onlara kaşelerini veriyoruz, kendi gümrük işlemlerini tasdik edebiliyorlar. Yani ticaret yapan firmalarımıza, güvenilir firmalarımıza; güvenilir, hesap verebilir, denetlenebilir firmalarımıza suçlu muamelesi yapmıyoruz, potansiyel suçlu muamelesi yapmıyoruz. Dolayısıyla da denetlememiz gereken ticaretlere daha fazla zaman ve kaynak ayırma imkânı buluyoruz.

Bunun dışında, yerinde gümrüklemeyi geliştirdik. Bugün 18 firmamız ihracat için yerinde gümrükleme yapabiliyor ve gümrüklere uğramadan kendi tesisinden direkt ihracatını gerçekleştirebiliyor. Yeni pilot uygulamamızı ekim ayı içinde gerçekleştirdik. Tekirdağ'da Asyaport Limanı'nda varış öncesi gümrükleme işlemi gerçekleştirdik. Bu programla, gemi daha hazırlık mektubunu verdi, beyanını açabiliyor, gemi daha yanaşmadan gümrük işlemi başlıyor ve gemi yanaştığında gümrük işlemi bitmiş oluyor. Doğrudan, özellikle ara malında fabrikaya gidip üretime giriyor, hem finansman hem para hem zaman kaybını önlemiş oluyoruz. Bunun gibi yenilikçi çalışmalarımız da devam ediyor.

Bildiğiniz gibi, tasfiye hizmetlerinde biriken çok fazla araç, eşya bulunmaktaydı. Bunlarla ilgili de on-line açık artırma satış sistemi ve mobil aplikasyon gerçekleştirdik. Bu mobil aplikasyonla 18 yaşını doldurmuş bütün vatandaşlarımız ihaleye katılabiliyor, sadece muhammen bedelin yüzde 10'u kadar teminat yatırarak. Biz ihaleye muhammen bedelin yüzde 75'i ile çıkıyoruz. Aplikasyona girdiğiniz zaman araçla ilgili her türlü bilgi var; üç gün ilanda kalıyor, ihale süresi de üç gün. Araçları gidip gümrüklerde yerinde de görüp inceleyebiliyorsunuz, bir tane uzmanla girip tetkik edebiliyorsunuz; aldığımız malı biliyorsunuz ve eksper raporu da mevcut. Satışlarda da motosiklete daha fazla talep olduğunu gördük; 2,5 katına falan satıldı. Muhammen bedelin üstünde gidiyor satışlar, inşallah böyle giderse ayda 500-600 araç satışını düşünüyoruz ve bu da bir ek gelir.

Bunun dışında, yönetmelikte bir değişiklik yaptık; AFAD, Çocuk Esirgeme Kurumu gibi sosyal yardım kurumlarına tasfiyelerde birikmiş olan eşyayı hibe edebiliyoruz. Eskiden bunlar da imha ediliyordu. Bir milletvekilimiz sordu, işte "İçkiyi, tütünü, çayı ne yapıyorsunuz?" Kesinlikle onlar yani sağlığa uygun değil, onları imha etmek zorundayız zaten ama imhada da geri dönüşüm tesislerine veriyoruz ve ondan da bir şekilde, yani etinden, derisinden, kemiğinden yararlanmaya gayret ediyoruz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Bakanım, Habur'da bu durum yok.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz devam edin lütfen.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Ama ben bunlara da... Böyle talepleriniz, önerileriniz varsa, lütfen bize yazılı bildirin, biz hepsini değerlendireceğiz; zaten o amaçla da değerlendirmek istiyoruz.

Mesela, çaydan bahsedildi. Çay, kesinlikle dâhilde işleme rejimi kapsamında değil, en hassas olduğumuz konulardan birisi ve transit ticareti bile yasak çayın.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Kaçak çay var!

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Kaçakçıların da peşindeyiz.

Zeytin Dalı Gümrük Kapısı'ndan... Şimdi "Suriye'den 50 bin ton zeytin geldi." diye konuşuldu. Bugün 9 Kasım, biz Zeytin Dalı Gümrük Kapısı'nı 8 Kasım'da dün açabildik. Yani o söylediğiniz ne 50 bin ton ne de o İspanya...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Cerablus, Cerablus üzerinden getiriliyor.

TİCARET BAKANİ RUHSAR PEKCAN – Ticaret mümkün değil, Afrin'e açılan Zeytin Dalı Sınır Kapısı'nı daha dün açtık.

Bunun dışında, konkordato da Adalet Bakanlığının takip ettiği bir proje. Adalet Bakanlığına biz de bakanlık olarak görüş veriyoruz ve hem borçluyu hem alacaklıyı koruyucu bir taslak üzerinde çalışılıyor ama şu ana kadar konkordato ilan eden firma sayımız 356; İstanbul'da 132, Ankara'da 50, İzmir'de 27, Kocaeli'nde 26, Bursa 13, Hatay 11, Mersin 9, diğer iller 88 olmak üzere toplam 356 firmamız bulunmaktadır.

BAŞKAN – Haksız konkordato kararları...

CAVİT ARI (Antalya) – Şirket mi, şahıs mı?

BAŞKAN - Az mı 356 ya!

TİCARET BAKANİ RUHSAR PEKCAN – Şu anda ihracatçı firmalarımızdan, 11.260 firmamızdan 14.406 yetkilisi hususi pasaport hakkı kazanmış durumdadır.

Brexit sürecini de çok yakından takip ediyoruz. Tabii, biliyorsunuz, bizimle resmî olarak görüşmelere Brexit'ten önce oturamazlar ama biz ön çalışmalarını yapıyoruz; üç tane toplantı yaptık. Öncelikli amacımız, Brexit'ten sonra da öncelikle mevcut ticaret hacmimizi korumak ama Brexit'ten sonra da daha detaylı, hizmet ticaretini, e-ticareti de kapsayan daha detaylı bir anlaşma yapabilmek.

Bu TÜRKAK ve HAK, bunlar akreditasyon kurumları yani şarbon testini yapan kurumlar değil. Helal Akreditasyon Kurumu da... Şimdi, dünyada 3,9 milyar dolarlık helal ticareti var ve bu helal ticarete de sertifika veren birçok kurum var ama bu kurumların akreditasyonun yapıldığı bir kurum yok. Yani bizim Helal Akreditasyon Kurumumuz dünyada helal sertifikası verecek olan kurumları akredite edecek bir kurum olacak; bu yönde bir çalışmamız var.

Bunun dışında, piyasa denetimleriyle ilgili bizim burada kanundan gelen bir hakkımız söz konusu. Şurada notların arasında olacaktı. Bize Ticaret Bakanlığı olarak "Döviz girdisi olmadığı hâlde fahiş fiyatı nasıl tespit ediyorsunuz?" diye sordular. Bizim görev alanımıza giriyor bu denetimler. "Devlet para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır." Bu kapsamda girdileri döviz olmayan ürünlerin fiyatlarına yönelik spekülasyon artışları takip ediyoruz. Bu takip de serbest piyasanın sağlıklı işlemesi için de bir gerekliliktir.

Ben ticaret hayatından gelen biri olarak serbest ticarete yürekten inanan biriyim. Biz bu denetimleri de geçici olarak yapıyoruz. Biz bunlara devam etmeyeceğiz ama öyle bir dönemden geçtik ki, hepiniz biliyorsunuz, burada gerçekten fırsatçılar türedi. Ha, biz Ticaret Bakanlığı olarak tespitte bulunuyoruz ama gidip onlara ceza kesmiyoruz. Biz bunları tespit edip kendilerinden savunma istiyoruz, savunmalarını değerlendiriyoruz ve bir kurulumuz var, kurul kararıyla ceza uygulanıyor. Yani tabii ki maliyet artışları makul seviyelerde, olması gereken seviyelerdeki ürünler için böyle bir uygulamamız da yok.

Hollanda'dan bahsedildi, bu "Dutch Disease" diye. Biliyorsunuz, bu sadece petrol üreten ve doğal kaynak zengini ülkelerde gözükene ve enerji alanında ekonominin büyümesi ve sanayide gerileme anlamında kullanılmaktadır ama bizim ihracatımızda ise çok şükür ihracatımızın çoğunluğu sanayi ürünüdür. Bu doğrultuda ihracatımızın teknoloji odaklı projelere kayması için özel gayret sarf ediyoruz,

markaya, tasarıma önem veriyoruz. Ancak şurada size kısaca söylemem gerekirse ihracatımız içinde 2018’de düşük teknoloji sanayi ürünün payı yüzde 32,8; orta düşük teknoloji yüzde 27,6; orta yüksek teknoloji yüzde 36,3; yüksek teknoloji yüzde 3,3. Bizim amacımız da zaten bu rakamları artırmak. Ekim ayında önceki yılın aynı ayına göre yüksek teknoloji ihracatımız yüzde 3,4 artmış bulunmaktadır, aynı dönemde orta yüksek teknoloji ihracatımız ise yüzde 13,8 oranında artış göstermiştir. İhracatımız ocak-temmuz döneminde yüzde 7 artmıştır. Biraz önce “İhracat artışlarımız sadece kurlardan mı kaynaklandı?” diye bir soru yöneltildi. 2018 Ağustos-Ekim döneminde ise ihracat artışımız yüzde 9,3 olmuştur. Ayrıca, eylül ayına göre ekim ayında kurlar yüzde 8 düşmüş, kasım ayında da yüzde 15 civarındadır ve ihracatımız hâlâ artmaya devam etmektedir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakanım, bu ortamda alıcılar genellikle siz daha çok para kazanıyorsunuz diye baskı yapıyorlar, fiyatları düşürmesini söylüyorlar. Dolayısıyla, aynı miktar ihracatı yapabilmeleri için daha fazla -hacim bakımından- mal satmamız gerekiyor. Türkiye’de böyle bir şey gözlemlendi mi? Bu ağıstostan bu tarafa...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Bizim ticaret hacmimizin hem miktar bazında hem de dolar bazında arttığını söyleyebilirim size efendim.

Tarım ürünleri ihracatında 2017 yılında 12,7 milyar dolar ithalatımız, 16,9 milyar dolar ihracatımız bulunmaktadır; 4,2 milyar dolar fazlamız bulunmaktadır. Evet, bu rakam az, artırılması yönünde de ilgili bakanlıklarımızın çalışması da devam etmektedir. 2018 Ocak-Eylül döneminde ithalatımız 10,1 milyar dolar, ihracatımız 12,5 milyar dolar ve 2,4 milyar dolar fazla vermekteyiz.

Sayın Garo Paylan’ın gümrük birliğinin güncellenmesiyle ilgili bir talebi söz konusuydu.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Dışarıda.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Peki, ben gene de burada cevaplamış olayım.

AB’yle, hedefi tam üyelik olan, yarım asrı aşan bir ortak ilişkimiz var. Gerçekleştirilen siyasi reformlarla 2005 yılında katılım müzakerelerini başlatmayı başardık. Adaylık sürecine bağlılığımız devam ediyor ve bu konuda gerekli adımları atmaya hazırız. AB, katılım müzakerelerini samimi bir şekilde sürdürdüğü sürece bu irade baki kalacaktır ve hedefimiz AB’yle katılım müzakerelerinin yeniden canlandırılmasıdır. Elbette AB’nin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirerek ülkemize adil davranılmasını beklemek de en doğal hakkımız. Önümüzdeki dönemde gerek siyasi gerek ekonomik reformlara hız vererek ülkemizi dünyada layık olan konuma taşımayı hedefliyoruz. Ancak bu reformları yalnız AB üyeliği için değil temel olarak milletimizin refahının artırılması amacıyla da gerçekleştirmeyi hedeflediğimizi vurgulamak isterim.

Öte yandan gümrük birliğinin güncellenmesi süreci esas olarak tarafların ikili ticari ve ekonomik ilişkilerinin daha derinleştirilmesi amacıyla başlatılmıştır. Nitekim gümrük birliğinin güncellenmesinin ülkemiz ve AB ekonomisi açısından beklenen faydaları, yaptırılan etki analizi çalışmalarıyla ortaya koymuştur. Bu kapsamda bu konuyu üyelik sürecinin işleyişinden ayrı olarak görmek ve değerlendirmek gerekmektedir. Gümrük birliğinin güncellenmesi müzakerelerinin başarılı bir şekilde sonuçlandırılmasının ve AB’yle ekonomik ve ticari ilişkilerimizin daha da derinleştirilmesinin üyelik sürecine ve AB’yle ikili ilişkilere olumlu yansıtacağına değiniyoruz. Ayrıca, STK’lerle yaptığımız toplantılarda, iş birliklerimizde STK’lerimizin de kendi paydaşlarıyla, iş ortaklarıyla, partnerleriyle bu sürece kendi ülkelerinde dâhil olmaları için onları cesaretlendiriyoruz, teşvik ediyoruz, yönlendiriyoruz.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Tarım sektörünü yine kapsam dışı bırakalım yoksa çok fena canımız yanar. Niyetinizi biliyoruz, çok iyi biliyoruz.

BAŞKAN – Nedir, ben bilmiyorum.

TİCARET BAKANİ RUHSAR PEKCAN – Sayın Cemal Öztürk Karadeniz Ticaret ve Kalkınma Bankası imkânlarından bahsetmişti. Ülkemizin de kurucu üyeleri arasında yer aldığı uluslararası bir finansal kuruluştur. Karadeniz Bölgesi’nde ekonomik kalkınma ve bölgesel iş birliğini desteklemek amacıyla 1999 yılından beri faaliyetten bulunan bankanın Guvernörler Kurulunda ülkemiz, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısıyla temsil edilmektedir. Bakanın kaynak ve imkânlarından en fazla yararlanan ülke de Türkiye olmuştur. Bankanın kuruluşundan bu yana ülkemiz tarafından kümülatif olarak 1 milyar 57 milyon euro kredi kullanılmıştır. En son geçen ay yapılan bir anlaşmayla banka Eximbanka “Ticaret Finansman Kolaylığı Programı” dâhilinde iki yıllık 50 milyon euro değerinde destek sağlamış bulunmaktadır.

Fındık sektöründeki şirketlere finansman desteği verilmesi talep edilmişti. Ekim 2017 itibarıyla fındık sektöründeki firmalarımıza 109,4 milyon dolar, Ekim 2018 itibarıyla 465 milyon dolar finansman desteği verilmiştir. 2018 yılında sektöre verdiğimiz kredide önemli ölçüde, yüzde 400 civarında bir artış gerçekleşmiştir.

Ayrıca, Kasım 2018’den itibaren finansman ihtiyacı fazla olan tarıma dayalı sektörlerde konjonktürel pozitif ayrımcılık yapmaya başlamış bulunuyoruz. Bu sektörlerdeki firmaların taleplerine Kasım, Aralık 2018 aylarında fonlarımızın izin verdiği ölçüde de öncelik vereceğiz.

İş dünyasının Eximbanktan beklediği talepler: 2017 başında Eximbankın 3 şubesi vardı. İhracatta önde gelen illerde bugün 12 şube, 14 irtibat bürosu bulunmaktadır. Son iki yılda 30’dan fazla ilde 50’den fazla bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi. Ayrıca, Ocak 2018’de açılan İhracat Destek Hizmetleri Merkezindeki 7 tecrübeli eleman bilgilendirme hizmeti veriyor. Haftada binden fazla firmaya teminatlı kredi yapısı... Haziran 2017’den beri teminat mektubu dışındaki teminatlarla da kredi kullanırılıyor Bankacılık ve Sermaye Yasası’nın izin verdiği ölçüde. Eximbankın şu anda 12 şubesi var, bunu 20’ye tamamlayacağız ama 20’den de daha fazla şube açmayı hedefliyoruz.

Firmalarımızın 70’ün üzerindeki ürün grubuna 142 adet dumping ve sübvansiyona karşı önlem uygulamaktadır. Dünyada dumping ve sübvansiyon uygulaması yapan ülkeler arasında ülkemiz 6’ncı sıradadır. Bunun dışında, ithalatla koruma önlemlerine ilişkin de 3 ürün grubunda tüm ülkelere yönelik, ayrıca İran menşeli 3, Güney Kore menşeli 1 ürün grubunun ithalatında koruma önlemleri uyguluyoruz. Burada da dünyada 3’üncü sıradayız.

Ayrıca, Dünya Ticaret Örgütünde, göreve geldiğimiz andan itibaren... Tabii, ben altını çizmeden geçemeyeceğim, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde iki bakanlığın birleştirilmiş olmasının biz çok net ve etkin sonuçlarını yaşayarak görüyoruz. Bir karar aldığımız zaman gece on bir, on iki, bir toplantı masası etrafında onu anında uygulamaya koyabiliyoruz. Bunu biz un ihracatında da yaşadık. Şöyle ki: Bizim dâhilde işleme rejimi kapsamında aylık yaklaşık 200 ton un ihracatımız vardı. Dövizin artış trendine girdiği süreçte ben 17 Ağustos itibarıyla dâhilde işleme rejimi kapsamında önce ithalat, sonra ihracat şartı getirdim çünkü ihracat yapar, döviz artar, ithal edemez, açığa düşerler diye tereddüt ettim ve ağustos ayında unda bir miktar ihracat artışı bekledik. Evet, ağustosta 68 bin tona çıktı ama eylül ayında takibe aldık, eylül ayının 5’inde -1’i, 2’si cumartesi, pazardı- bütün genel müdürlerle toplantı hâlindeydik, 217 bin ton un ihracatı için tescil edilmişti ayda 200 ton olan ihracat. Biz anında, gece on bir buçukta karar aldık ihracatın engellenmesi için -dâhilde işleme rejimi dışındaki ihracatın- Gümrükler Genel Müdürlüğümüz ilgili gümrüklere bildirdi, anında da gümrüklerde bilgisayar üzerinden un çıkışını kilitledik. Ama iki bakanlık birleşmemiş olsaydı herhâlde bizim bunu gerçekleştirmemiz bir-bir buçuk ay sürecekti, unlar da çıkmış olacaktı. O zaman ekmek fiyatını kontrol edemeyecektik.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – 2.300 tır Habur Gümrük Kapısı’nda bekledi.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Evet, söylediler, tabii, orada öyle bir şey oldu ki “100 bin ton” dediler, tamam, bu tescil edildi gitti. Ben de iş hayatından geliyorum, 100 bin ton 5 bin tır eder, 5 bin tır 75 kilometre tır eder. Nerede 75 kilometre? Dediler ki: “Limanlarda yüklenmiş hepsi.” Nerede yüklenmiş? Mersin’de, Ambarlı’da, Tekirdağ’da. Ben de iş hayatından geliyorum, ben ne yaptıysam, bırakın yüklemeyi, boşaltmada bin tona ulaşamadım günde. 500 ton, taş çatlasa 750 ton, hadi bilemediniz, hiç arıza olmadı, vincin altı hiç boş kalmadı, günde bin ton, cumartesi, pazar da yirmi dört saat çalıştılar, 5 bin ton. Nerede 100 bin ton? Evet, hepsi geri çekti. Ama biz aynı çatı altında olmasaydık biz bunu gerçekleştiremeyecektik, un da ekmeğe de çalkalanacaktı. Çok şükür, orada da bir sıkıntı yaşamadık.

Ayrıca, ithalatta, ben bu hasat döneminde -gerçekten çok üzülüm- üreticileri o kadar çok destekledim ki yani her gün ayçiçeğini, çeltiği kontrol ettim, her sabah, arkadaşlarımız da biliyor. Gelince ilk iş olarak onlara bakıyordum. Biz burada gümrükleri hasat döneminde artırdık, pirinci 15’ten 45’e çıkardık, çeltikte 5’ten 34’e çıkardık, arpada sıfırdan 35’e çıkardık, buğdayda 45... Bunun neresini biz hasat döneminde düşürdük?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – 750 bin ton sıfır gümrük vergisi...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Bir dakika, piyasada spekülasyon artışları önlemek açısından Toprak Mahsulleri Ofisine biz kota ayırdık.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Üreticiye destek verin.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Dolayısıyla gümrüksüz ithalat da onların kapsamında.

Notlarım şu anda bu kadar. Diğerleri için de biz size yazılı olarak geri dönüş yapalım.

Ayrıca KOBİ’lerin ve esnafımızın ihracatçı olması yönünde ihracat destek ofisleri kurduk. Bütün Türkiye geneline ihracat destek eğitimleri veriyoruz. KOBİ’lerimizi, esnafımızı toplayıp onlara e-ticaret ve e-ihracat yönünde eğitimler veriyoruz, şu ana kadar 12 şehirde gerçekleştirdik. Bunu da Türkiye geneline yayıyoruz.

Bunun dışında -Rekabet Kurumuyla ilgili de- Rekabet Kurumu 1994’teki yasayla hazırlanmıştır. Ama biz şu anda onu, Türkiye’de yatırımların yüzde 70’inin AB ülkelerinden olduğunu dikkate alarak... Avrupa Birliği 2013 yılında güncelleme, ayrıca 2008 ve 2010 yılında da ara güncellemeler yapmış. Hepsini de kapsayan bir taslak çalışma yaptık. İnşallah, Rekabet Kurumu da bundan böyle daha görünür olacaktır. Bunlarla ilgili konuları, Sayın Başkanımız kendileri buradalar, onu da kendileri izah edeceklerdir diğer sorularınızla ilgili. Ayrıca 4054 sayılı Rekabet Kanunu’nun 30’uncu maddesinin (k) fıkrası gereği, kurum başkan yardımcıları ve başhukuk müşaviri hariç, tüm yöneticiler Başkanlık tarafından atanmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakana sunum için teşekkür ediyorum.

Rekabet Kurumu Başkanım, size soruları soran arkadaşlarımız uçağa yetişecekleri için ayrıldılar, onların cevaplarını da ben sizden yazılı olarak rica edeceğim.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Başkan, biz de merak ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkan, buyurun.

Süreimiz on dakikadır.

REKABET KURUMU BAŞKANI ÖMER TORLAK – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle öğleden sonraki yaklaşık iki saatlik bölümde ayrılmamın sebebi, daha önce programlandığı ve değiştirme şansımız olmadığı için -bütçe takvimi de daha sonradan bildiriliyor biliyorsunuz- Tarım Bakanımızın da katıldığı 21'inci yıl programımızın açılış kısmına katılıp tekrar buraya intikal ettim.

Ben hızlıca, Kamil Okyay Sındır Beyefendi'nin...

BAŞKAN – Burada yok, onu yazılı alalım.

REKABET KURUMU BAŞKANI ÖMER TORLAK – Birazını Sayın Bakanımız söyledi. Aslında 657 sayılı Kanun ve 4054 sayılı Kanun'un vermiş olduğu yetki kapsamında daire başkanları Başkan tarafından atanıyor. 657 sayılı Kanun ve ehliyet, liyakat esasına dayalı olarak bu atamalar gerçekleştiriliyor.

Emine Gülizar Emecan Vekilimizin... Geçen yıl da sorulmuştu bu soru, çok hızlıca cevaplamak gerekirse, geçtiğimiz yıl 35 farklı ülkeden 70 yabancı katılımcının olduğu 20'nci yıl kuruluş yıl dönümünü, pek çok kamu kurumumuzun ve bakanlığımızın da yaptığı gibi, İstanbul lokasyonunun daha uygun olacağı düşüncesiyle, yine kamu harcamalarına uygun bir şekilde İstanbul'da gerçekleştirdik. Bu tür toplantılarda -zaten Sayıştay denetim raporu da sizlerin elinde- hiçbir şekilde kamu harcamalarına aykırı bir harcama gerçekleştirilmemiştir.

Fındık sektörüne ilişkin Cemal Öztürk Beyefendi'nin sorduğu soruya ilişkin olarak da fındık sektörü ve fındık ürünüyle ilgili dönem dönem, elbette, Rekabet Kurumu incelemelerini, araştırmalarını gerçekleştirmiştir. Son dönemde de yine, geçtiğimiz yıl bir ön araştırma ve aynı zamanda sektör araştırma raporumuz tamamlanmış ve 2018 Nisan ayında ilgili paydaşlarla sektör raporumuz paylaşılmıştır. Bizim bütün sektör araştırma raporlarımız, bütün gerekçeli kararlarımızda olduğu gibi “web” sitemizde şeffaf bir şekilde yayınlanmaktadır. Sektöre ilişkin yeni birtakım durumlar ortaya çıktıkça veya müracaatlar yapıldıkça bunlar değerlendirilerek gerekli incelemeler tekrar yapılmaktadır.

2019 yılı bütçemiz, zaten Bakanımız söylemişti, 96 milyon 190 bin Türk lirasıdır. Bunun üçte 2'lik kısmı personel ödemesi ve bunların sosyal güvenlik ödemesiyle ilgilidir. Bildiğim kadarıyla da şu andaki denetleyici, düzenleyici kurumlar içerisinde, yeni kurulanlar dâhil olmak üzere, en düşük bütçeli düzenleyici, denetleyici kurul.

Sayın Garo Paylan... Geçen yıl da bu soru sorulmuştu, etlerin, özellikle kırmızı ette, karkas et bakımından perakende ticarete etkisi sorulmuştu. Çok hızlıca şöyle söyleyeyim: Burada toptan ve perakende toplamında pazarın yüzde 3'ünü etkileyecek bir miktar söz konusu ve sadece perakende ticarete yüzde 5'ini etkileyecek bir durumdan bahsediyoruz. Et ve Süt Kurumu, bu şekilde, özellikle alt gelir gruplarının kırmızı ete biraz daha kolay, uygun fiyatlı ulaşabilmesine yönelik olarak çok satış noktasına sahip iki teşebbüsle, iki zincirle bir anlaşma çerçevesinde bunların satışını öngörüyordu, bunun da pazarı etkilemeyeceği değerlendirilmesiyle buna izin verilmiştir. Nihayetinde, bilebildiğim kadarıyla da zaten rekabeti engelleyecek veya kasap esnafını zor duruma sokacak bir sonuç üretmemiştir.

Sayın Erol Katırcıoğlu'nun sorusu vesilesiyle ben gerçekten yaklaşık yirmi beş yılı bulan rekabet hukukunun Türkiye'de yerleşmesine Erol Katırcıoğlu Bey başta olmak üzere, tüm katkı verenlere teşekkür ediyorum. Gerçekten ülkemizin piyasa ekonomisinin işlerliğini güçlü bir şekilde sağlayacak böyle bir kuruma ve böyle bir kanuna kavuşması vesilesiyle yapılan katkılarını teşekkürle anmak gerekir.

Öncelikle kendisinin de söylediği, sorusunda ifade ettiği gibi, 2009'daki Doğan Medyanın ilgili birtakım medya gruplarını, gazete ve televizyonları devralması sırasındaki hâli ile oradaki pazar oranları çok farklıydı. 2018'deki, bu defa, Doğan Medyanın elindeki bazı gazete ve televizyonların Demirören Grubuna devriyle ilgili, bunun gerekçeli kararı yayınlanmıştır çok ayrıntılı bir şekilde, “web” sitemizde

bu da vardır. Hızlıca şunu söyleyeyim: Bütün bahsedilen basılı medya, internet medyası, reklam gelirleri başta olmak üzere, hiçbirinde yüzde 40 eşiği aşılmamaktadır, aşılmamıştır. Dolayısıyla rekabet hukukuna çok uygun bir karardır. Dolayısıyla burada da bunu ifade etmek gerekir.

Yine, son söylediği 2015 rakamları idi. 2018 rakamları hem reklam gelirleri bakımından hem medyadaki pazar payı bakımından gerçekten yüzde 40'ın altındadır.

Yine, Sayın Katırcıoğlu'nun ifade ettiği bir başka soruyla da birleştirdiğimizde Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle şu anda kurulun 7 üyesi Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Fakat, kanunumuzda olduğu üzere -bunu bütün samimiyetle ifade ediyorum- kurum, kurul, hiçbir kişi, makamdan talimat almadan kararlarını almaktadır. Biz de bulunduğumuz, görev yaptığımız süre içerisinde aynen bu şekilde devam ediyoruz.

“Neden bazı sayılar azaldı?” diye sorulmuştu. Onun cevabı da şu: 2012 yılında başvuru usulüne dair tebliğimizde yaptığımız bir değişiklikle ciro eşiklerine bağlı olarak özellikle birleşme devralma dosyalarında ciddi anlamda bir düşüş olmuştur. Yoksa, örneğin, 2013 ve sonrasındaki tamamlanan ve devam eden soruşturma sayılarına baktığımız zaman, 16 ila 22 arasında, sonuçlanan soruşturma dosyamız vardır. Dolayısıyla, bir diğer boyutu da bu işin, elbette firmalarımızla, teşebbüslerimizle gerek Rekabet Kurumunun gerçekleştirdiği rekabet savunuculuğu faaliyetleri bağlamında gerekse de kendilerinin rekabet hukukuna uyum programlarının artarak devam etmesi sürecinde elbette rekabet ihlallerinde kısmi bir azalma da söz konusudur. Sıfıra inmesi mümkün değildi, zaten rekabet kurumları da bunun için vardır.

Biz Sayın Bakanlığımıza rekabet hukukuna ilişkin 2013-2014'ten itibaren -belki eski vekillerimiz hatırlayacaklardır- oradaki birikimleri de dikkate alarak, Rekabet Kurumunun daha etkin ve dünyadaki uygulamaları da takip edebilecek şekilde kanundaki eksikliklere ilişkin değerlendirmelerimizi Bakanlığımıza iletmış durumdayız. Ümit ediyorum, yakın bir zamanda da bu yapılacak değişikliklerle, sizlerin yine Komisyondan ve Genel Kuruldan geçecek, yapılacak bu değişikliklerle daha etkin, daha dinamik bir Rekabet Kurumuyla çalışmalara devam edecektir.

Ben bu vesileyle tekrar hepinizi saygılar sunuyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkana, Sayın Torlak'a teşekkür ediyorum.

Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Ticaret Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Ticaret Bakanlığının 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Gümrük ve Ticaret Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Ekonomi Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Ekonomi Bakanlığının 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Rekabet Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Rekabet Kurumunun 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Rekabet Kurumunun 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Kesin hesap B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Helal Akreditasyon Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Helal Akreditasyon Kurumunun 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – B cetvelini okutuyorum:

(B cetveli okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Sayın Bakan, soruların cevaplarını yazılı olarak Başkanlığımıza 16 Kasım 2018 Cuma gününe kadar iletmenizi rica ediyoruz.

Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, 12 Kasım 2018 Pazartesi günü saat 11.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.24

